

Općina Novi Grad Sarajevo

DRUGI IZVJEŠTAJ

o realizaciji Akcionog plana za djecu
Općine Novi Grad Sarajevo za period
mart 2019. – mart 2020. godina

DRUGI IZVJEŠTAJ

o realizaciji Akcionog plana za djecu
Općine Novi Grad Sarajevo za period
mart 2019. – mart 2020. godina

Sarajevo, februar 2021. godine

PROJEKAT REALIZIRA I PODRŽAVA

OPĆINA NOVI GRAD SARAJEVO

u saradnji sa

IMPRESUM

Stručni tim za izradu Akcionog plana i praćenje projekta:

Amra Hašimbegović- Vučković	Služba za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo
Fahra Zvizdić	Služba za obrazovanje, kulturu i sport
Naliha Šabanović	Služba za obrazovanje, kulturu i sport
Danka Požek	Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo
Jasminka Smlatić- Muhadžić	Dom zdravlja Novi Grad Sarajevo
Adnan Briga	Četvrta policijska uprava Novi Grad Sarajevo
Zehra Salman	Udruženje „Naša djeca“ Sarajevo

Izvještaj uredile: Amra Hašimbegović- Vučković i Zehra Salman

Lektura: Maida Mehić

Grafički dizajn: Aida Redžović

Fotografije: Arhiv Općine Novi Grad Sarajevo

Štampa : INTEA BiH d.o.o. Sarajevo

SADRŽAJ

I	Uvod	4
II	Izvještajni okvir	5
III	Informacije o provođenju mjera po specifičnim ciljevima iz AP- a za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period mart 2019. – mart 2020. godina	6
1	Programsko područje Zakonska regulativa i finansijski okvir	7
2	Programsko područje Socijalna zaštita djece	11
3	Programsko područje Obrazovanja djece	23
	• Predškolski odgoj i obrazovanje	24
	• Osnovno i srednje obrazovanje	26
4	Programsko područje Slobodno vrijeme djece, rekreacija, sport i kultura	32
5	Programsko područje Zdravstvena zaštita djece	38
6.	Programsko područje Sigurno i zdravo okruženje	43
7.	Programsko područje Nevladine organizacije	59
8.	Analiza istraživanja pod nazivom „Ja i moj grad“	64

I UVOD

Općinsko vijeće Općine Novi Grad Sarajevo na 15. sjednici održanoj 29.03.2018. godine je donijelo Odluku o usvajanju Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina. Promocija Akcionog plana je održana 20. novembra 2018. godine, na Međunarodni dan dječijih prava. Opći cilj Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo je definisanje prioriternih ciljeva i mjera koje je neophodno poduzeti u periodu 2018.–2020. godina, da bi se stvorili što bolji uslovi za život djece, njihovo zdravo psiho- fizičko odrastanje, uključivanje u društvene procese koji se tiču njihovih prava, te donošenje odluka u najboljem interesu djece. Pravni okvir je izdvojen kao cjelina, a posebna programska područja, ciljevi i mjere u ovom Izvještaju definirane su prema oblastima: **socijalna zaštita djece i porodice, obrazovanje, slobodno vrijeme djece, rekreacija, sport i kultura, zdravstvena zaštita, sigurno i zdravo okruženje, nevladine organizacije**. Kao i Prvi izvještaj i ovaj ima za cilj da informiše o provođenju svih planiranih mjera za period mart 2019. – mart 2020. godina, kao i da prezentuje informacije o pokrenutim procesima i provedenim aktivnostima putem podnesenih inicijativa od strane Stručnog tima za provedbu i praćenje AP- a za djecu Općine Novi Grad Sarajevo (2018–2020). Izvještaj će služiti za sačinjavanje konačnog Izvještaja o provedbi Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina.

Metodologija ovog Izvještaja je određena metodologijom Akcionog plana. Radi boljeg praćenja poduzimanih aktivnosti, uz posebne ciljeve prikazane su i mjere, ispod kojih se daju informacije o realizaciji istih u skladu sa konkretnim indikatorima. U cilju lakše preglednosti i kvalifikacije stepena realizacije aktivnosti/mjera iz AP- a, primijenjena je metoda tzv. “semafora” u skladu sa kojom se za svaku aktivnost/mjeru prikazuje njen status u odnosu na plan realizacije za izvještajni period.

- **Aktivnosti izvršene u potpunosti označene su zelenom bojom**
- **Aktivnosti u toku i djelimično izvršene označene žutom bojom**
- **Aktivnosti čija realizacija se očekuje do sačinjavanja završnog izvještaja označena je crvenom bojom**

Na osnovu dostavljenih informacija u ovom izvještajnom periodu, u okviru ovog (drugog) Izvještaja, daju se ocjene o ostvarenom napretku u implementaciji Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina.

II IZVJEŠTAJNI OKVIR

Svaki aspekt upravljanja može uticati na prava djeteta. Samim tim, prvi izazov za predstavnike lokalne zajednice je da procijene uticaj čitavog niza zakonodavnih i administrativnih aktivnosti/mjera koje utiču na stvaranje boljih uslova za rast i pravilan razvoj djece. Prije svega, potrebno je osigurati da budžeti, politike i programi u svim aspektima primjenjuju principe UN Konvencije o pravima djeteta. Sve inicijative podržane od strane Općine Novi Grad Sarajevo su inkluzivne i podstiču aktivno učešće djece i reflektuju stavove i interese djece. Dodatni izazov predstavlja jačanje i primjena zakona u korist djeteta. U tom cilju, imenovan je Stručni tim za praćenje i realizaciju mjera Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina i realizaciju projekta “**Grad/Općina po mjeri djeteta**”. Stručni tim također podstiče međusektorsku saradnju, koordinirajući aktivnosti svih sektora koji rade na promociji prava djeteta i realizaciji Akcionog plana za djecu.

Ovaj Izvještaj ima aneks dokument koji je rezultat aktivnog rada članova Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo pod nazivom “**Ja i moj Grad/Općina**” i koji prezentuje rezultate istraživanja koje su proveli članovi Dječijeg parlameta sa svojim vršnjacima u svojoj lokalnoj zajednici. Analiza istraživanja daje sliku kako djeca žive, osjećaju i vide se u svom gradu iz njihove perspektive. Rezultati istraživanja su nam važni i mogu poslužiti kao putokaz u daljem planiranju i ostvarivanju prava djeteta i punoj implementaciji Konvencije o pravima djeteta na lokalnom nivou.

Općina Novi Grad Sarajevo je lokalna zajednica koja odgovorno radi, brine i donosi odluke koje su za dobrobit sve djece, što je karakteristika za općine koje nose titulu “Grad/Općina po mjeri djeteta” – na čemu Općina kontinuirano radi u cilju dobijanja certifikata, odnosno titule.

Izvještaj predstavlja realizirane planirane mjere u naznačenom periodu. Kontinuitet je u realizaciji mjera planiranih Akcionim planom za djecu (ukupno 210 mjera/aktivnosti) sa rokom realizacije do kraja 2020. godine. Izvještaj sadrži i određene preporuke koje je potrebno u narednom periodu otkloniti kako bi se postigli što bolji rezultati realizacije Akcionog plana za djecu za period 2018.–2020. godina.

III IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU MJERA PO SPECIFIČNIM CILJEVIMA IZ AKCIONOG PLANA ZA DJECU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO

Izveštaj o realizaciji mjera planiranih u AP- u za djecu odnosi se na period od marta 2019. do marta 2020. godine i daje pregled provedenih aktivnosti za svako programsko područje, konkretnije za svaki specifični cilj i mjeru iz Akcionog plana za djecu.

PROGRAMSKO PODRUČJE
ZAKONSKA REGULATIVA
I FINANSIJSKI OKVIR

ZAKONSKA REGULATIVA I FINANSIJSKI OKVIR

U okviru programskog područja koje se odnosi na zakonsku regulativu i finansijski okvir, a što podrazumijeva zaštitu djece u skladu sa strateškim dokumentima i donesenim propisima koji se primjenjuju na lokalnom nivou, gotovo da su sve mjere/aktivnosti realizirane u procentu preko 76% u odnosu na mjere planirane u Akcionom planu za djecu Općine. Preostali dio mjera čija realizacija je u toku će biti obuhvaćen završnim izvještajem.

UN Konvencija o pravima djeteta utvrđuje potrebe i zaštitu svakog djeteta na njegovom putu odrastanja. Zato je vrlo važno da prava djeteta budu osigurana i obezbijeđena u porodici, školi, zdravstvu i drugim institucijama koje se bave brigom o djeci. Prava i potrebe djece treba da budu prioritet lokalne zajednice u planiranju i donošenju politika koje će unaprijediti kvalitet života sve djece, posebno marginaliziranih skupina.

Pri tome potrebno je voditi računa da su sva prava jednako važna i da nije moguće rangirati ih po važnosti ili značenju, niti smatrati da obezbjeđenje jednog prava može biti zamjena za ono pravo koje nije obezbijeđeno.

Pojedinci, institucije i svi nivoi vlasti imaju obavezu i odgovornost da odluke koje donose, a tiču se prava djeteta, budu u najboljem interesu djeteta. Osim prava, djeca imaju obaveze i odgovornost u skladu sa njihovim uzrastom i sposobnošću. Upravo zato, njihovo odrastanje zahtijeva da im se omogući da svoja prava ostvare, ali i da izvršavaju svoje obaveze i odgovornosti. Posebno je značajno pravo djeteta na učešće u svim procesima koji se dešavaju u zajednici, a tiču se njihovih potreba. Učešćem u društvenim procesima djeca stiču različite kompetencije koje im olakšavaju školovanje, dalji rad i uspjeh u životu. Učiti djecu njihovim pravima istovremeno znači činiti ih odgovornim prema sebi i drugima, te da ostvarivanjem svojih prava poštuju i uvažavaju prava drugih.

Općina Novi Grad Sarajevo svake godine budžetom planira namjenska sredstva za ostvarivanje prava i potreba djece po programskim područjima: predškolski odgoj i obrazovanje, osnovno i srednje obrazovanje, sport, kultura, slobodno vrijeme djece, kao i sredstva za kapitalna ulaganja u objekte kao što je izgradnja objekata za djecu: vrtića, škola, dvorana, igrališta, parkova i zabavnih centara, opremanje i uređenje objekta. Također budžetom Općine planiraju se i izdvajaju sredstva za podršku i pomoć udruženjima koja imaju programe s djecom i za djecu.

Pod praćenjem realizacije Akcionog plana za djecu podrazumijeva se i praćenje utrošenih sredstava koja su planirana za potrebe djece za svaku godinu. Na osnovu praćenja dobijamo komparativne pokazatelje na osnovu kojih mjerimo procenat povećanja ili smanjenja utrošenih sredstava za potrebe djece u odnosu na prethodnu godinu, kao i procenat izdvojenih i utrošenih sredstava u odnosu na ukupan budžet Općine. Na osnovu dobijenih pokazatelja dolazimo do visine izdvojenih sredstava po djetetu na nivou Općine.

TABELARNI PREGLED PLANIRANIH SREDSTAVA ZA POTREBE DJECE

R.B.	Programsko područje	2018.	2019.	Indeks
1.	Programsko područje Socijalna zaštita djece	615.000 KM	625.000 KM	101
2.	Programsko područje Obrazovanje djece	3.450.000 KM	2.900.000 KM	084
	Podrška programima predškolskog odgoja i obrazovanja, podizanja standarda života i kvaliteta obrazovanja	1.140.000 KM	1.200.000 KM	105
	Kapitalna ulaganja u objekte predškolskog i osnovnog obrazovanja	2.310.000 KM	1.700.000 KM	073
3.	Programsko područje Slobodno vrijeme, rekreacija, kultura i sport djece	900.000 KM	605.000 KM	067
	Kapitalna ulaganja	830.000 KM	605.000 KM	073
		70.000 KM		
4.	Programsko područje Nevladine organizacije:	194.000 KM	175.500 KM	092
	Sredstva za NVO- e koje imaju programe za djecu i projekt "Grad/Općina po mjeri djeteta"	179.000 KM	165.500 KM	066
		15.000 KM	10.000 KM	
UKUPNA SREDSTVA PLANIRANA BUDŽETOM U 2019.g.		5.159.000 KM	4.305.500 KM	083

Specifični cilj 4: Uspostava evidencije o broju stanovnika posebno djece prema starosnoj dobi

● **Mjera 4.1. Uspostava evidencije stanovništva po starosnoj dobi (odrasli i djeca)**

U narednom periodu potrebno je uspostaviti evidenciju/bazu podataka o starosnoj strukturi djece (od 0 do 5 godina, potom od 6 do 14 godina i od 15 do 18 godina). Navedena evidencija se realizira u saradnji sa MZ Općine Novi Grad Sarajevo.

Preporuka: Prikupljanje i formiranje baze podataka o djeci po starosnoj dobi neophodno je za programsko planiranje potreba djece na lokalnom nivou.

Specifični cilj 5: Edukacija o pravima djeteta i informisanje lokalne zajednice o stanju prava djeteta

- **Mjera 5.2.** Edukacija profesionalaca koji rade s djecom u oblasti prava
- **Mjera 5.3.** Edukacija zaposlenih u Općini koji se bave praćenjem i planiranjem potreba djece u Općini

U izvještajnom periodu je realizirano više *online* radionica i drugih oblika edukacije djece posebno članova Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo, kao i profesionalaca, prilagođeno mjerama pandemije COVID- 19.

- **Mjera 5.4.** Informisanje javnosti o stanju prava djece u Općini

Informisanje javnosti o stanju prava djece u Općini predstavljeno je kroz promocije projekta, kao i putem TV i radio emisija, flajera, kampanja od strane djece i odgovornih, objavama na web stranicama Općine Novi Grad Sarajevo i Udruženja "Naša djeca" Sarajevo.

- **Mjera 7. 1. i 7. 2.** Analiza nedostajućih kapaciteta za slobodno vrijeme djece: čitaonice, klubovi, igraonice, prostori za rekreaciju i sport po mjesnim zajednicama

U saradnji sa mjesnim zajednicama i drugim općinskim službama radi se na prikupljanju podataka o prostorima koji se mogu u narednom vremenu uz odgovarajuću adaptaciju staviti u funkciju za potrebe djece, odnosno slobodnog vremena, rekreaciju i kulturno-umjetničke aktivnosti.

PROGRAMSKO PODRUČJE
SOCIJALNA ZAŠTITA
DJECE I PORODICE

Pregled aktivnosti koje realizira Služba za socijalni rad Općine Novi Grad Sarajevo Centar za socijalni rad

Strateški cilj: Zaštita djece i porodice u Općini Novi Grad Sarajevo					
Specifični cilj 1: Zaštita djece bez roditeljskog staranja i transformacija KJU "Dom za djecu bez roditeljskog staranja"					
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti		Rok	Indikatori
1.1.	Regulisanje oblika, mjera i usluga socijalne i porodične zaštite za djecu bez roditeljskog staranja Projekat "Transformacija KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja"	Nadležno ministarstvo, Kantonalni centar za socijalni rad, Dom za djecu bez roditeljskog staranja, "Hope and Homes for Children", hraniteljske porodice		2019/2020.	- 105 djece bez roditeljskog staranja - 73 djece u instituciji/domu - 105 djece pod starateljstvom - 0 usvojene djece - 21 dijete obuhvaćeno inicijalnom procjenom u okviru projekta "Transformacija KJU Dom za djecu bez roditeljskog staranja" - Četvero djece izmještene iz Doma u hraniteljsku porodicu
1.2.	Mjere nadzora nad ostvarivanjem roditeljskog staranja i podrške djeci pod starateljstvom	Kantonalni centar za socijalni rad		2019/2020.	- 142 patronažne posjete starateljskim porodicama i usvojenoj djeci - Nije bilo slučajeva promjene porodice - Ostali oblici podrške djetetu u starateljskoj porodici – 38
1.3.	Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima	Kantonalni centar za socijalni rad, MUP, porodica djeteta, starateljska porodica		2019/2020.	- 56 djece smještene u starateljske porodice - 174 kontakta sa starateljskom porodicom
1.4.	Regulisanje poslova starateljstva za posebne slučajeve	Kantonalni centar za socijalni rad, starateljske porodice		2019/2020.	- 56 djece smještene u starateljske porodice - Oblici posebne brige za djecu (podatak 2 se odnosi na regulisanje starateljstva za posebne slučajeve za djecu)
Specifični cilj 2: Zaštita djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju otkrivanjem, ocjenom, razvrstavanjem ove djece i njihovim uključivanjem u specijalno školovanje, rehabilitaciju i zapošljavanje					
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti		Rok	Indikatori
2.1.	Zaštita djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju	Kantonalni centar za socijalni rad, nadležno ministarstvo, zdravstvene i obrazovne institucije, roditelji		2019/2020.	- Troje djece ometene u fizičkom i psihičkom razvoju i to sve troje razvrstano u kategoriju djece sa kombinovanim smetnjama
2.2.	Briga za djecu s intelektualnim smetnjama	Kantonalni centar za socijalni rad, NVO- i, roditelji djece, Dnevni centar za djecu s posebnim potrebama		2019/2020.	- 17 djece sa intelektualnim smetnjama - <u>Oblici brige su:</u> materijalna pomoć, smještaj u odgovarajuće institucije - Devetero djece je smješteno u instituciju (djeca sa intelektualnim smetnjama), a preostalih osam boravi u svojim biološkim porodicama
2.3.	Protokol za provođenje zajedničkih aktivnosti na prevenciji mentalnih poremećaja	Kantonalni centar za socijalni rad, Dom zdravlja i centri za mentalno zdravlje		2019/2020.	- Kontinuirano informisanje djece i roditelja o pravima korisnika. Obavljene 33 terenske posjete.
2.4.	Briga za djecu sa tjelesnim smetnjama	Kantonalni centar za socijalni rad, NVO- i		2019/2020.	- Petero djece sa tjelesnim smetnjama - <u>Oblici brige su:</u> materijalna pomoć, smještaj u odgovarajuću porodicu - Jedno dijete je smješteno u instituciju ili starateljsku porodicu

R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
2.5.	Briga o djeci s kombinovanim smetnjama	Kantonalni centar za socijalni rad, roditelji, NVO- i	2019/2020.	- 12 djece sa kombinovanim smetnjama - <u>Oblici brige su:</u> materijalna pomoć, smještaj u odgovarajuće ustanove - Jedno dijete smješteno u instituciju ili u starateljsku porodicu
2.6.	Edukativni programi za djecu sa poteškoćama u razvoju i za roditelje o njihovim pravima	Kantonalni centar za socijalni rad, nadležno ministarstvo, centri "Vladimir Nazor", "Mjedenica", Centar za slijepu i slabovidnu djecu i Centar za gluhi i nagluhi djecu	2019/2020.	U izvještajnom periodu nije bilo organizovanih edukativnih programa za djecu sa poteškoćama u razvoju i za roditelje o njihovim pravima od strane CSR- a.
Specifični cilj 3: Zaštita i jačanje djece ugrožene porodičnim prilikama u općini				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
3.1.	Briga za djecu ugroženu porodičnim prilikama	Kantonalni centar za socijalni rad, škola, roditelji	2019/2020.	- 197 posredovanja u porodici i 304 savjetodavna razgovora radi poboljšanja vršenja roditeljskih prava i obaveza
3.2.	Aktivnosti na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti	Kantonalni centar za socijalni rad, MUP, Sud za maloljetnike, roditelji, starateljska porodica	2019/2020.	- Četiri izrečene mjere uvođenja nadzora nad vršenjem roditeljskog staranja - Jedan smještaj djeteta u drugu porodicu - Nije bilo oduzimanja roditeljskog prava
3.3.	Aktivnosti na provođenju mjera u bračnoj zajednici i brakorazvodu	Kantonalni centar za socijalni rad, bračni partneri, djeca iz porodice	2019/2020.	- 92 pomoći u saniranju poremećenih bračnih odnosa - 149 mišljenja djece o brakorazvodu - 149 mišljenja o viđanju djece - 149 mišljenja o visini izdržavanja djeteta
3.4.	Briga o maloljetničkim brakovima ili vezama	Kantonalni centar za socijalni rad, matična služba u općini, roditelji maloljetnih osoba	2019/2020.	- Jedno mišljenje za sklapanje braka maloljetne osobe
Specifični cilj 4: Zaštita zanemarene i zlostavljane djece				
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
4.1.	Otkrivanje zanemarene i zlostavljane djece	Kantonalni centar za socijalni rad, škola, zdravstvene institucije, MUP, susjedi, NVO- i, Fondacija lokalne demokratije	2019/2020.	- 155 prijavljenih slučajeva zanemarivanja i zlostavljanja u porodici - Četiri nadzora nad vršenjem roditeljskog prava - Osam upozorenja roditeljima na vršenje roditeljske dužnosti - Četiri izuzimanja djece iz porodice - Jedan smještaj u drugu porodicu - 73 smještaja u ustanovu - 17 smještaja u sklonište NVO- a "Fondacija lokalne demokratije"
4.2.	Primjena Smjernica za postupanje u slučaju nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini	Nadležno ministarstvo, Kantonalni centar za socijalni rad, nadležne službe za primjenu protokola, NVO-i	2019/2020.	- Da li se Protokol primjenjuje u slučaju nasilja? (Da. Protokol se primjenjuje u slučaju nasilja.) - 98 zanemarene i zlostavljane djece i 155 djece izložene raznim oblicima nasilja - Jedan seminar za educiranje nadležnih službi za primjenu Protokola

R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
4.3.	Programi pripreme za odgovorno roditeljstvo	Kantonalni centar za socijalni rad, Savjetovalište za brak i porodicu, škole	2019/2020.	- U okviru projekta "Centar za rani rast i razvoj" za čiji rad se na godišnjem nivou u budžetu Općine izdava 40.000 KM, kao jedna od aktivnosti provode se programi pripreme za odgovorno roditeljstvo, kao jedna od najboljih investicija koju može da pruži zajednica, a kroz organizovanje edukativnih radionica za buduće roditelje, kao i roditelje djece od 0 do 10 godina starosti, kroz koje se afirmira poticajno roditeljstvo u ranom djetinjstvu. Također, putem grupnog i individualnog rada sa roditeljima djece koja imaju usporen razvoj (sa akcentom na uzrast od 0 do 3 godine) omogućava se rano otkrivanje rizika u razvoju, što je ključno za pravovremenu intervenciju. - Informativni materijali nisu izrađeni u CSR- u.
4.4.	Podrška mladim žrtvama nasilja u porodici – kontinuirana aktivnost u Skloništu za žrtve nasilja	Kantonalni centar za socijalni rad, Fondacija lokalne demokratije	2019/2020.	- 17 korisnika u Skloništu za žrtve nasilja
Specifični cilj 5: Primjena Sporazuma o naučnoj, obrazovnoj i stručnoj saradnji u oblasti maloljetničkog kriminaliteta i trgovine ljudima				
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
5.1.	Zajedničko ostvarivanje naučno-istraživačkih projekata u oblasti maloljetničkog kriminaliteta i trgovine ljudima	Kantonalni centar za socijalni rad, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije	2019/2020.	- Održana dva simpozija i okrugli stolovi - Četiri održana seminara i radionice
5.2.	Razmjena akademskog i stručnog kadra	Kantonalni centar za socijalni rad, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije	2019/2020.	- U izvještajnom periodu nije bilo razmjene akademskog i stručnog kadra. Preporuka: Za realizaciju navedene aktivnosti/mjere potrebno je da postoji sporazum između fakulteta i CSR- a.
5.3.	Provođenje mjera prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela	Kantonalni centar za socijalni rad, MUP, Maloljetnički sud, roditelji počililaca	2019/2020.	- 46 odgojnih mjera vaninstitucionalnog karaktera - 14 odgojnih mjera institucionalnog karaktera - Nije bilo mjera pojačanog nadzora roditelja - 12 mjera pojačanog nadzora organa starateljstva, zavodske odgojne mjere, odgojne preporuke
5.4.	Obilježavanje Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima	Nadležno ministarstvo, Kantonalni centar za socijalni rad	2019/2020.	- CSR nema planiranih aktivnosti u okviru obilježavanja Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima. Navedenu aktivnost sprovelo je Ministarstvo sigurnosti BiH u saradnji sa Fondacijom "Lara" iz Bijeljine i članicama Mreže RING.
5.5.	Primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku	Kantonalni centar za socijalni rad, MUP, sudije za maloljetnike	2019/2020.	- Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku predviđa da se treba kretati od lakših prema težim mjerama, odnosno da se prvo moraju primijeniti vansudski mehanizmi i slabije formalne reakcije Tužilaštva i policije, pa tek potom izricati krivične sankcije. Alternativnim modelima postupanja maloljetnik u sukobu sa zakonom treba da preuzme odgovornost za ono što je učinio i da shvati značaj neprihvatljivog ponašanja, te da se nakon provođenja alternativnih mjera vrati u društvo kao njegov koristan član. - U cilju primjene Zakona neophodno je u CSR- u Novi Grad Sarajevo zaposliti psihologa koji bi radio kao član stručnog tima na navedenim poslovima, s obzirom da Služba trenutno ima samo jednog uposlenog koji obavlja sve poslove koji su u nadležnosti organa starateljstva, te je potrebno obezbijediti ovlaštenog medijatora (kroz edukaciju uposlenika) koji bi radio na primjeni i realizaciji alternativnih mjera.

Specifični cilj 6: Prevencija prosjačenja djece i rad djece na ulici					
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti		Rok	Indikatori
6.1.	Primjena protokola o načinu postupanja, koordinaciji i izvještavanju o radu na prevenciji, tretmanu i zaštiti djece koja su uključena u život i rad na ulici	Kantonalni centar za socijalni rad i Disciplinski centar za maloljetnike Kantona Sarajevo		2019/2020.	- 24 evidentirane djece koja rade na ulici - 17 djece korisnika Službe za zbrinjavanje djece u stanju potrebe
6.2.	Aktivnosti Službe socijalne zaštite Općine	Kantonalni centar za socijalni rad, kantonalni mobilni tim i Disciplinski centar za maloljetnike		2019/2020.	- 821 dijete sa područja općine je primalo podršku u Centru za socijalni rad
6.3.	Projekat "Darujmo im vrijeme umjesto novac"	Kantonalni centar za socijalni rad i NVO "NARKO- NE"		2019/2020.	- U izvještajnom periodu nije bilo volontera uključenih u rad mobilnog tima za prevenciju prosjačenja, a u okviru projekta "Darujmo im vrijeme umjesto novac"; partner u projektu umjesto NVO- a "NARKO NE" trenutno je KJU Odgojni centar Kantona Sarajevo.
Specifični cilj 7: Prevencija za djecu u riziku od zloupotrebe narkotika					
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti		Rok	Indikatori
7.1.	Projekat "Stariji brat – starija sestra"	Kantonalni centar za socijalni rad i NVO "NARKO- NE", volonteri		2019/2020.	- sedam korisnika je uključeno u realizaciju projekta prevencije - sedam volontera
7.2.	Aktivnosti Centra za socijalni rad na smještaju korisnika u institucije za odvikavanje	Kantonalni centar za socijalni rad		2019/2020.	- tri korisnika smještena u instituciju za odvikavanje
Specifični cilj 8: Formiranje baza o potrebama Roma					
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti		Rok	Indikatori
8.1.	Sporazum o saradnji na izradi baza podataka o potrebama romskih domaćinstava u BiH	Kantonalni centar za socijalni rad, Ministarstvo za ljudska prava		2019/2020.	Ne postoji evidencija o broju Roma u Općini.
8.2.	Vođenje i ažuriranje podataka o potrebama romskih domaćinstava	Kantonalni centar za socijalni rad, Ministarstvo za ljudska prava		2019/2020.	Baza podataka nije formirana.
8.3.	Projekat "Roma Action" – podrška socijalnom uključivanju romske populacije putem obezbjeđenja stambenih jedinica	Kantonalni centar za socijalni rad i NVO "Roma Action"		2019/2020.	Ne postoji evidencija/baza podataka o broju romskih porodica koje su dobile stanove ili ostvarile pravo na druge socio- ekonomske mjere.
Specifični cilj 9: Projekat "Dječija nedjelja"					
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti		Rok	Indikatori
9.1.	Sajam porodice – promocija uloge i značaja porodice	Kantonalni centar za socijalni rad, službe Općine i NVO- i		2019/2020.	U okviru obilježavanja "Dječije nedjelje" u 2019. godini, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo proveo je aktivnosti/radionice sa djecom iz porodica u stanju socijalne potrebe na temu "Prevencija i zaštita od nasilja". (Koliko programskih aktivnosti i koliko učesnika)
9.2.	Promocija hraniteljstva	Kantonalni centar za socijalni rad, općinske službe, NVO "Hope and Homes for Children"		2019/2020.	U okviru obilježavanja "Dječije nedjelje" u 2019. godini, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo proveo je aktivnosti/radionice sa djecom iz porodica u stanju socijalne potrebe na temu "Prevencija i zaštita od nasilja". (Koje promotivne aktivnosti i koliko učesnika)

R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
9.3.	Edukacija hranitelja	Kantonalni centar za socijalni rad, općinske službe, NVO "Hope and Homes for Children"	2019/2020.	U okviru obilježavanja "Dječije nedjelje" u 2019. godini, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo proveo je aktivnosti/radionice sa djecom iz porodica u stanju socijalne potrebe na temu "Prevenција i zaštita od nasilja". U toku 2020. godine, u okviru obilježavanja "Dječije nedjelje" novac koji je bio planiran za obilježavanje, resorno ministarstvo je dodijelilo stipendije djeci bez roditeljskog staranja, a koja ostvaruju dobar uspjeh u toku školovanja. (Koliko je hranitelja učestvovalo u edukaciji)
9.4.	Porodična konferencija	Kantonalni centar za socijalni rad i NVO "Porodična mreža"	2019/2020.	U okviru obilježavanja "Dječije nedjelje" u 2019. godini, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo proveo je aktivnosti/radionice sa djecom iz porodica u stanju socijalne potrebe na temu "Prevenција i zaštita od nasilja". (Tačka 9.3 objašnjenje) (Učesnici i poruke s konferencije)
Specifični cilj 10: Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad – CSR				
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Rok	Indikatori
10.1.	Struktura uposlenih radnika	Kantonalni centar za socijalni rad	2019/2020.	Služba socijalne zaštite Općine Novi Grad Sarajevo dugo vremena je imala problem sa nedostatkom stručnog kadra, u skladu sa važećom sistematizacijom. U januaru 2020. godine primljen je određeni broj stručnih saradnika u radni odnos na neodređeno vrijeme. Trenutno nedostaju dva stručna saradnika i to za prijem u stalni radni odnos (u pitanju su sljedeća zanimanja: socijalni radnik i psiholog). - Broj djece korisnika socijalne i dječije zaštite je 821.
10.2	Edukacije profesionalaca/uposlenika	Nadređene službe i Kantonalni centar za socijalni rad, NVO- i	2019/2020.	- Struktura i broj edukacija

OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE DJECE I PORODICE KOJE PROVODI

SLUŽBA ZA BORAČKA PITANJA, RAD, SOCIJALNA PITANJA I ZDRAVSTVO OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO

U Službi za boračka pitanja, rad, socijalna pitanja i zdravstvo Općine Novi Grad Sarajevo kontinuirano se provode istraživanja o položaju i potrebama djece, mladih i porodica. Cilj takvih istraživanja/analiza jeste evaluacija trenutnog stanja u oblastima od strateškog interesa za djecu i mlade definisanih u Akcionom planu za djecu Općine Novi Grad Sarajevo za period 2018.–2020. godina. Pri kreiranju programa za djecu i mlade u svojim odlukama i planiranju aktivnosti uvijek je u fokusu najbolji interes djeteta.

Programi koje provodi nadležna služba imaju za cilj unapređenje socijalne zaštite djece i porodice i **direktna su podrška** servisima za djecu i porodicu. Oblici podrške su:

1. Finasiranje i podrška KJU Disciplinski centar za maloljetnike Sarajevo
2. Podrška radu Centra za rani rast i razvoj djece
3. Sufinansiranje troškova jedne porodice u SOS Dječijem selu
4. Jednokratne novčane naknade za porodilje trećeg djeteta i svakog narednog djeteta
5. Pomoć porodiljama koje nisu u radnom odnosu
6. Užina za socijalno ugrožene učenike osnovnih škola Općine
7. Finasiranje prevencije maloljetničkog prestupništva
8. Finasiranje GPS narukvica za djecu i odrasle osobe sa poteškoćama u rasvoju/invaliditetom

Za gore navedene mjere direktne pomoći djeci i njihovim porodicama, budžetom Općine Novi Grad za 2019. godinu izdvojeno je ukupno 625.000 KM.

Značajno je istaći i sredstva koja su planirana za podsticanje nataliteta, odnosno podršku bračnim parovima za vantjelesnu oplodnju u iznosu od 100.000 KM, kao i pomoć mladima u refundiranju kamatne stope u rješavanju stambenog problema u iznosu od 100.000 KM, što je izuzetna pomoć porodicama i koja direktno utiče na podizanje standarda života porodice i djece.

Podrška lokalne zajednice je bitna u jačanju servisa fokusiranih na inkluzivne i integrativne aktivnosti u ostvarivanju potreba djece i mladih sa poteškoćama u kretanju, te omogućavaju njihova uključivanja u život zajednice. Mjesne zajednice su ključna mjesta gdje se razvijaju kapaciteti pojedinaca koji će biti nosioci razvoja zajednice.

Za navedene servise podrške djeci i mladima Općina Novi Grad Sarajevo je osigurala finansijska sredstva u budžetu Općine i nad istim se vrši monitoring i evaluacija koji su usmjereni na efikasnost, efektivnost i održivost.

PROGRAMSKO PODRUČJE
**OBRAZOVANJE
DJECE**

Ciljevi i aktivnosti u okviru područja predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja proističu iz dogovorenih politika za djecu BiH:

PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Strateški cilj: Obezbijediti obuhvat sve djece predškolskim odgojem i obrazovanjem

Specifični cilj 1: Obnoviti devastirane vrtiće i podsticati otvaranje privatnih, podići standarde za rad vrtića, educirati osoblje

● Mjera 1.1. U skladu sa Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju raditi na organizovanju pripreme nastave

Aktivnosti na organizovanju pripreme nastave se provode prema dinamici resornog Ministarstva u saradnji sa školama i vrtićima. Priprema nastave obaveznog Programa za djecu u godini pred polazak u školu u općini Novi Grad Sarajevo realizira se u deset objekata/vrtića u okviru JU "Djeca Sarajeva", kao i u pet škola: OŠ "Mustafa Busuladžić", OŠ "Sokolje", OŠ "Behaudin Selmanović", OŠ "Umihana Čuvidina" i OŠ "Čamil Sijarić" na području gdje nema objekata predškolskog odgoja. Program je limitiran na dva sata sedmično.

● Mjera 1.2. Edukativne radionice za odgajatelje i roditelje i drugo stručno osoblje

JU "Djeca Sarajeva", u saradnji sa Udruženjem "Duga" Sarajevo, organizira edukativne radionice za odgajatelje, roditelje i drugo stručno osoblje. Na godišnjem nivou realizira se pet radionica.

● Mjera 1.3. Nabaviti savremenu opremu za prostore, za igru i prostore oko vrtića (dvorište ili park)

Općina Novi Grad Sarajevo je budžetom za 2019. godinu planirala sredstva za poboljšanje uslova boravka djece u postojećim predškolskim objektima. Sredstva su utrošena za rekonstrukciju objekata i nabavku opreme u novootvorenom vrtiću "Žubor", Saraj- Polju, vrtiću "Aneks", prostore za igru u vrtiću "Dječiji grad" na Mojmilu i "Srećica" na Dobrinji.

● Mjera 1.4. Rekonstrukcija vrtića "Vjeverica" na Alipašinom Polju

U toku su završne radnje i očekuje se da objekat ubrzo primi prve korisnike, što će poboljšati obuhvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem na nivou općine.

● Mjera 1.5. Poreskim i drugim olakšicama podsticati privatni sektor na otvaranje vrtića

S obzirom na poreske olakšice i druge pogodnosti podstaknut je privatni sektor na otvaranje vrtića/igraonica. Na području općine djeluje i radi pet privatnih vrtića u koje je upisano 400 djece.

● Mjera 1.6. Izgraditi vrtiće u ruralnim dijelovima, posebno na desnoj strani općine u mjesnim zajednicama u kojima nema vrtića

Na desnoj strani općine postoje dva vrtića "Zeko" i "ŽIŠ", kao i privatno obdanište "Bilingual Nursery School", te odjeljenje PU "Behar" na Sokolju. Otvoren je privatni vrtić "Maarif" na Mojmilu.

U toku je i izgradnja vrtića pri školi "Umihana Čuvidina".

● Mjera 1.7. Povećati obuhvat djece predškolskim odgojem sa poteškoćama u razvoju, djece Roma i drugih socijalnih kategorija

U skladu sa važećim normama i propisima, a u namjeri da se poveća broj djece obuhvaćene predškolskim odgojem koja pripadaju kategoriji djece sa poteškoćama u razvoju, Roma i drugih socijalnih kategorija podatak je dat u mjeri 2.2.

Specifični cilj 2: Uspostava baze podataka vrtića, broj djece i broj osoblja

● Mjera 2.1. Baza podataka o vrtićima i uposlenom osoblju

Na području općine Novi Grad Sarajevo u okviru JU "Djeca Sarajeva" u funkciji je deset vrtića: "Dječiji grad", "Labudovi", "Dunja", "Sećica", "Zeko", "Lastavica", "Kadifca", "ŽIŠ", "Aneks" i "Žubor" u koje je upisano 979 djece, što je za 9% više u odnosu na 2018/2019. godinu.

U 2019/2020. godini prostorni kapaciteti su povećani otvaranjem vrtića "Aneks" i "Žubor", tako da je znatno smanjen broj djece na listi čekanja sa 295 na 145 djece.

Na području općine djeluje internacionalna organizacija SOS Društveni centar "Hermann Gmeiner", u koji je smješteno 76 djece.

U općini Novi Grad Sarajevo u 2019. godini predškolskim odgojem i obrazovanjem obuhvaćeno je ukupno 1.455 djece.

U vrtićima na području općine Novi Grad Sarajevo uposleno je 78 osoba odgajateljskog i zdravstvenog kadra. Uključena su dva asistenta/saradnika u rad sa djecom.

Asistenti koji su podrška djeci s poteškoćama u razvoju nisu uključeni u rad u vrtićima.

● Mjera 2.2. Djeca sa poteškoćama u razvoju obuhvaćena predškolskim odgojem i obrazovanjem

Programom JU "Djeca Sarajeva" organizaciona jedinica Novi Grad Sarajevo u 2019. godini upisano je 29 djece. Troje djece nije obuhvaćeno, ali se nalaze na listi čekanja za vrtiće koji su u općini Novi Grad Sarajevo, kao i dvoje djece koje je smješteno u privatni vrtić.

Osim lokalne podrške predškolskom odgoju i obrazovanju, također je ostvarena i podrška od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade KS- a putem subvencija i drugih pomoći za djecu teže socio- ekonomskog statusa, što je doprinijelo uključivanju djece posebno marginaliziranih i vulnerabilnih grupa.

Planirani ciljevi i aktivnosti u području predškolskog odgoja i obrazovanja u okviru dogovorenih politika za djecu BiH su u potpunosti ispunjeni.

U izvještajnom periodu u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja djece postignut je određeni napredak većim obuhvatom djece, povećanim prostornim kapacitetima i standardima, što ukazuje da Općina Novi Grad Sarajevo vodi brigu o najmlađoj i najranjivijoj populaciji.

Preporuka: Kada je riječ o ovoj oblasti brige o djeci uvijek može bolje i više, pa u tom smislu potrebno je i u narednom periodu pratiti potrebe djece i porodice, kako bi se dostigao što veći procenat obuhvata djece i dostigli standardi koji će unaprijediti stanje u ovoj oblasti, kako na lokalnom nivou tako i na nacionalnom. U konačnosti to će biti najbolji odgovor na preporuke UN Komiteta za prava djeteta iz Ženeve date na Izvještaj o stanju prava djece u Bosni i Hercegovini za 2011.–2018. godinu.

Općina Novi Grad Sarajevo u 2019. godini za potrebe predškolskog odgoja i obrazovanja izdvojila je 50.000 KM za nabavku namještaja i madraca za vrtić "Aneks" i za sufinansiranje rekonstrukcije vrtića "Vjeverica" u iznosu od 400.000 KM.

OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

U školskoj 2019/2020. godini u 15 novogradskih osnovnih škola nastavu je pohađalo **10.769 učenika** dok je **98 učenika** pohađalo nastavu u provatnoj školi "Maarif School of Sarajevo". U tri srednje škole na području općine upisano je **1.299 učenika**.

U prvi razred osnovne škole pri javnim ustanovama upisano je 1.309 učenika. U skladu sa planiranim finansijskim sredstvima – tekući transfer pomoći osnovnim školama, finansijski je pomognuta realizacija projekata u školama:

- Projekat sanacije mokrih čvorova OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar",
- Projekat nabavke računarske opreme za kabinet informatike OŠ "Avdo Smailović",
- Projekat nabavke sportske opreme (rukometni golovi, strunjače, takmičarske garniture za odbojku i stalak za skok u vis OŠ "Skender Kulenović"),
- Projekat sanacije mokrih čvorova u OŠ "Osman Nakaš",
- Projekat zamjene dijela stolarije i rekonstrukcija streljane u OŠ "Aleksa Šantić",
- Projekat videonadzora školskog objekta i vanjskog igrališta OŠ "Aneks",
- Projekat zamjene dotrajale rasvjete u sportskoj sali OŠ "Čamil Sijarić",
- Projekat zamjene dotrajale stolarije na četiri učionice u OŠ "Meša Selimović",
- Projekat zamjene toaletnih kabina u OŠ "Fatima Gunić",
- Projekat nabavke tribina za sportsku salu i nabavka i ugradnja reflektora za osvjetljenje vanjskog sportskog igrališta u OŠ "Behaudin Selmanović",
- Projekat nabavke računarske opreme u OŠ "Mustafa Busuladžić".

U izvještajnom periodu u oblasti obrazovanja postignut je značajan napredak u izgradnji, rekonstrukciji i dogradnji škola, izgradnji i rekonstrukciji dvorana za fizičko obrazovanje, kao i školskih igrališta. Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano nastavlja sa kapitalnim ulaganjima u objekte obrazovanja, a u toku je izgradnja dodatnog prostora sa sportskom dvoranom u OŠ "Umihana Čuvidina".

Prevoz učenika je i dalje organiziran za učenike OŠ "Sokolje", a koji su nastanjeni na području koje nije obuhvaćeno gradskom mrežom prevoza, naselja Smiljevići, Zabrdje, Perivoj i Rajlovac.

Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano obezbjeđuje prevoz za 117 učenika sa poteškoćama u razvoju za slijedeće institucije:

1. Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju,
2. Centar za slijepu i slabovidnu djecu,
3. Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece "Mjedenica",
4. Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju "Vladimir Nazor",
5. Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje.

U novogradskim osnovnim školama daje se značaj realiziranju vannastavnih aktivnosti uključivanjem učenika u brojne sekcije. Veoma je bitno da Općina finansijski podržava školske projekte kao i školska predmetna takmičenja. U 2019. godini realizirana je mini liga novogradskih osnovnih škola u odbojki za djevojčice i košarci za dječake.

U Centru za kulturu "Vila Hadžihalilovića", realizirani su raznovrsni sadržaji poput književnih večeri, izložbenih postavki, edukacija, potom koncerti, čime je dat kvalitetan doprinos poboljšanju kulturnih događaja. Poseban značaj predstavlja realizacija radionica koje okupljaju više od 100 zainteresiranih učenika koji iskazuju svoj talenat u sviranju muzičkih instrumenata kao što je violina, klavir i gitara ili ostalim radionicama kao što su likovna, foto i dramska. Svim polaznicima je omogućen besplatan pristup radionicama. Općina značajno pomaže realiziranje brojnih edukativnih vannastavnih aktivnosti.

Veoma je važno spomenuti da je Općina Novi Grad Sarajevo u 2019. godini realizirala Školu planinarenja i Školu plivanja za učenike V razreda, te općinska takmičenja iz matematike, fizike, geografije i informatike prema kalendaru Prosvjetno- pedagoškog zavoda, a ostala takmičenja nisu realizirana zbog činjenice da je u skladu sa Odlukom Vlade Kantona Sarajevo o organizaciji rada u odgojno- obrazovnim ustanovama i studentskim centrima na području Kantona Sarajevo broj: 02- 04- 7374- 2/20 od 11.03.2020. godine i naredbom Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade broj: 11- 34- 8727/20 od 24.03.2020. godine obustavljeno redovno odvijanje nastavnog procesa, te se isti odvija online.

Produženi boravak je u skladu sa prostornim mogućnostima uveden u većem broju novogradskih škola.

Strateški cilj: Obezbijediti obuhvat sve djece kvalitetnim osnovnim i srednjim obrazovanjem

Specifični cilj 1: Obezbijediti izgradnju nove škole, rekonstrukciju i nabavku kabinetske i druge opreme za škole

● **Mjera 1.1. Pomoć Općine u izgradnji, rekonstrukciji, opremanju i dogradnji škola "Mustafa Busuladžić" i izgradnji OŠ "Aneks"**

U toku školske 2018/2019. godine pomognuta je realizacija projekata u školama: sanacija mokrih čvorova u OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar", "Osman Nakaš" i "Fatima Gunić", nabavka IT opreme OŠ "Avdo Smailović", OŠ "Mustafa Busuladžić", nabavka sportske opreme OŠ "Skender Kulenović", videonadzor OŠ "Aneks", zamjena dijela stolarije u OŠ "Meša Selimović", OŠ "Aleksa Šantić", i nabavka tribina za OŠ "Behaudin Selmanović".

● **Mjera 1.2. Organizovanje prevoza učenika OŠ "Sokolje" koji dolaze iz Smiljevića, Zabrdja, Rajlovca i Perivoja**

Obezbijeden je prevoz za 300 učenika koji dolaze iz naselja Smiljevići, Zabrđe i Reljevo do OŠ "Sokolje".

● **Mjera 1.3. Obezbijediti produženi boravak za učenike u školama gdje postoji potreba, poseban prioritet dati desnoj strani općine**

U većini, odnosno devet osnovnih škola obezbijeden je produženi boravak, a u ostalih šest škola radi se na iznalaženju mogućnosti, odnosno prostora kako bi se obezbijedio boravak djece poslije nastave.

● **Mjera 1.4. Obezbijediti prostor za realizaciju vannastavnih aktivnosti u školama u kojima nedostaju – "Džemaludin Čaušević" i "Umihana Čuvidina"**

Planirana mjera realizirana je u potpunosti, ali je važno napomenuti da je u toku dogradnja sportske sale u školi "Umihana Čuvidina", što će povećati kapacitete za sportske i rekreativne aktivnosti djece.

Vannastavnim aktivnostima koje se realiziraju u osnovnim i srednjim školama obuhvaćeno je ukupno 6.520 djece kroz više različitih oblika (kulturne, umjetničke, muzičke, dramske, plesne, sportske i druge). Općina Novi Grad Sarajevo za vannastavne aktivnosti, kao podrška projektima na realizaciji mjera maloljetničke prevencije, budžetom za 2019. godinu izdvojila je sredstva u iznosu od 106.000 KM, kao i sredstva za razne obrazovne, kulturne, sportske i druge aktivnosti u iznosu od 100.000 KM.

Opravdanost potreba za prostorima za vannastavne aktivnosti izvan školskih prostora proizilaze iz pokazatelja koji nam govore da od ukupnog broja učenika koji pohađaju osnovnu i srednju školu (12.068 učenika) u vannastavne aktivnosti je uključeno 54% od ukupnog broja upisanih učenika.

Preporuka: Neophodno je povećati prostorne kapacitete, te uraditi analizu raspoloživih prostora u mjesnim zajednicama i drugim objektima koji se sa adekvatnom adaptacijom mogu staviti u funkciju za potrebe djece. Na taj način pružila bi se mogućnost djeci i mladima da se

okupljaju i slobodno vrijeme provode korisno u neposrednoj blizini kuće i aktivnostima za koje imaju afinitet i koje ih ispunjavaju uz podršku odraslih.

● **Mjera 1.5. Organizacija općinskih takmičenja u znanju iz pojedinih predmeta**

Do mjeseca marta 2020. godine, do proglašenja pandemije COVID- 19, uspješno su realizirana općinska takmičenja u skladu sa kalendarom Prosvjetno- pedagoškog zavoda.

● **Mjera 1.6. Obezbijediti dostupnost objekata obrazovanja osobama sa posebnim potrebama**

Mjera je realizirana gotovo u potpunosti i važno je napomenuti da je u januaru 2020. godine izgrađena platforma- lift u OŠ "Avdo Smailović" za učenike sa poteškoćama u razvoju. Urađene su pristupne kose rampe za potrebe djece koja se kreću uz pomoć kolica u ulici Ante Babića br. 5, te još dvije rampe u ulici Trg solidarnosti br. 21 i 23.

Specifični cilj 2: Obezbijediti uslove za kvalitetno obrazovanje sve djece bez diskriminacije

● **Mjera 2.2. Uspostavljanje evidencija djece sa poteškoćama u razvoju, smetnjama u govoru i drugim smetnjama**

Uspostavljena je evidencija djece sa poteškoćama u razvoju, smetnjama u govoru u osnovnim školama sa područja općine i definiran je individualni pristup i rad sa djecom, u otklanjanju smetnji.

Prema podacima za školsku 2019/2020. godinu evidentirano je 14 osnovnih škola, 217 djece sa poteškoćama u razvoju i 27 djece u dvije srednje škole.

● **Mjera 2.2. Organizovanje programa za pomoć i rehabilitaciju djece sa poteškoćama u razvoju i drugim smetnjama**

Organizovanje programa je realizirano u potpunosti, ali je bitno napomenuti da je u 2019. godini sufinansirana realizacija 13 projekata NVO- a humanitarnog karaktera za pomoć i rehabilitaciju djece sa poteškoćama u razvoju i drugim smetnjama: "Dajte nam šansu", "Radost života", "MISS", Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize KS, Udruženje oboljelih od cerebralne dječije paralize, "Momentum", EHO, SPID, "Dobro djelo", Udruženje slijepih, Fond za brigu o djeci bez oba roditelja, Udruženje distrofičara, "Oaza".

● **Mjera 2.3. Prepoznavnje talenata, programi i podrška talentiranoj djeci u raznim oblastima stvaralaštva**

Realizacija programa podrške talentiranoj djeci i podsticanje različitih oblika stvaralaštva kod djece i mladih odvija se u Centru za kulturu "Hadžihalilovića vila", gdje svoj talenat djeca i mladi usavršavaju kroz muzičke, dramske, likovne, foto, video i druge radionice uz pomoć stručnog osoblja.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je posvetiti veću pažnju i podršku talentiranoj djeci, kao i podsticati dječije stvaralaštvo putem različitih konkursa i organizovanjem izložbi i drugih promotivnih aktivnosti.

● Mjera 2.4. Obezbijediti što bolje uslove za kvalitetnu nastavu u osnovnim školama

Lokalna zajednica kontinuirano pruža podršku poboljšanju kvaliteta realizacije nastavnog procesa u školama u skladu sa njihovim aplikacijama i projektima. Također je nastavljen projekat dogradnje učionica i sportske dvorane u okviru OŠ "Umihana Čuvidina".

Preporuka: U narednom periodu potrebno je uraditi detaljnu analizu opremljenosti škola posebno u sferi informaciono- komunikacijske tehnologije koja je neophodna za praćenje *online* nastave, što se pokazalo neophodno u vremenu proglašenja pandemije, kao i druge savremene opreme.

● Mjera 2.5. Mjere u prevenciji izostajanja učenika sa nastave

U realizaciji ove mjere ostvarene su određene pozitivne promjene. U 2019. godini nije bilo učenika sa lošim vladanjem, a četiri učenika su bila neocijenjena. Ukupan broj izostanaka bio je 10.451 (5.317 dječaka i 5.134 djevojčice), što je znak poboljšanja u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na dalju potrebu rada na smanjenju ovog problema.

● Mjera 2.6. Organizovan produženi boravak u školama

U svim osnovnim školama koje imaju mogućnosti organiziran je produženi boravak. U deset osnovnih škola postoji dnevni boravak za djecu. Na osnovu potreba u ostalih pet škola radi se na iznalaženju mogućnosti za prostor neophodan za produženi boravak djece prije i poslije nastave.

Specifični cilj 3: Senzibilizirati profesionalce koji rade s djecom i roditelje za uvažavanje mišljenja djeteta, podržati rad i aktivnosti Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo

● Mjera 3.1. Obezbijediti podsticajni ambijent u osnovnim i srednjim školama za participaciju djece

U nastojanju da se obezbijedi podsticajni ambijent u osnovnim i srednjim školama za participaciju djece, formirano je Vijeće učenika u svim školama, koje se aktivno bavi pitanjima prava djece ali i njihove odgovornosti.

U školama učenici provode projekte koji im omogućavaju da učestvuju u raznim akcijama koje se odvijaju u školi i zajednici a tiču se njihovih potreba i zaštite prava. Na ovaj način se omogućava učenicima da rade aktivno na promjenama u zajednici.

Preporuka: U narednom periodu bilo bi poželjno uraditi analizu efikasnosti rada Vijeća učenika.

● Mjera 3.2. Kvalitativno unapređenje funkcije Vijeća učenika, Vijeća roditelja i odjeljskih zajednica

Na planu kvalitetnog unapređenja funkcije Vijeća učenika, Vijeća roditelja i odjeljskih zajednica, održavani su sastanci Vijeća učenika, postignut je aktivizam učenika Vijeća roditelja i Vijeća učenika, a i realizirani su projekti u saradnji sa NVO- ima.

● Mjera 3.3. Informisanje učenika o svim žalbenim postupcima u školi, lokalnoj zajednici (ombudsmani, Centar za socijalni rad, NVO - i)

Urađen je Program za informisanje učenika o svim žalbenim postupcima u školi, lokalnoj zajednici, ombudsmani, Centar za socijalni rad, NVO- i.

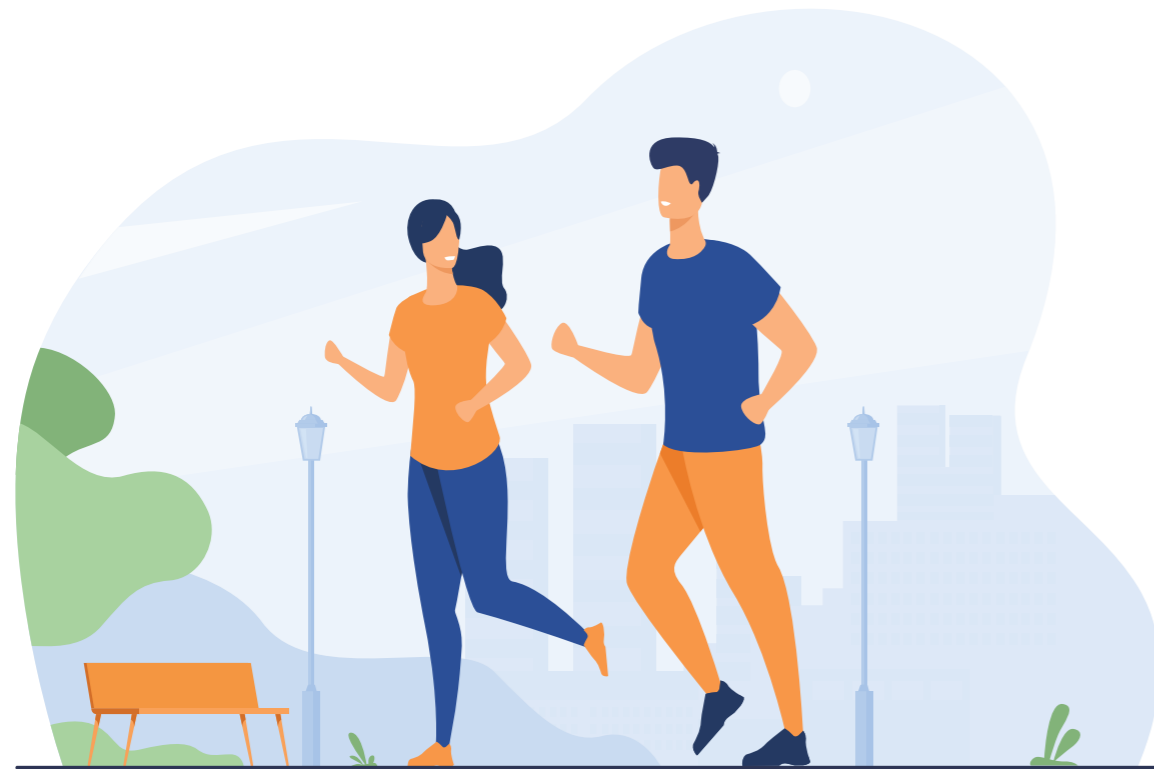
Mjera 3.4. Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo aktivno radi i provodi aktivnosti i akcije na promociji dječijeg učešća i prava djeteta u zajednici

U izvještajnom periodu Dječiji parlament je aktivno radio i pokazao puni smisao svog postojanja. Realizirano je više projekata koji su sadržavali bezbroj različitih aktivnosti, a sve u cilju promocije prava djeteta na lokalnom nivou i šire. Na planu osnaživanja i jačanja različitih kompetencija članova Dječijeg parlamenta realizirano je više od deset radionica, kao i nekoliko tematskih grupnih aktivnosti u zavisnosti od potreba projekta. Članovi Dječijeg parlamenta učestvovali su u aktivnostima u povodu obilježavanja 30 godina Konvencije o pravima djeteta u organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ombudsmana za ljudska prava BiH, te UNICEF- a BiH. Važno je istaknuti njihovo učešće u mnogim radio i TV emisijama na različite teme kojima su željeli skrenuti pažnju javnosti na poštovanje njihova prava, kao i dati svoja viđenja i prijedloge u otklanjanju uzroka koji dovode do kršenja. Aktivnosti koje Dječiji parlament radi na promociji prava djeteta u zajednici su prepoznate od strane općinskih službi, škola, roditelja, djece, institucija i nevladinih organizacija. Svojim aktivnostima Dječiji parlament je dao izuzetan doprinos u promociji svoje Općine Novi Grad Sarajevo, kao zajednice koja djecu smatra partnerima u zajedničkom postizanju što boljih standarda brige o djeci na lokalnom nivou. U narednom periodu Dječiji parlament će realizirati još nekoliko akcija i promocija na lokalnom i regionalnom nivou.

● Mjera 3.5. Učešće članova Dječijeg parlamenta u izradi Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo i praćenju njegove realizacije, informisanju vršnjaka o stanju prava djece

U 2019/2020. godini Dječiji parlament je aktivno pratio realizaciju Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad Sarajevo. Značajna je kontinuirana saradnja Dječijeg parlamenta sa članovima Stručnog tima i drugim službama i donosiocima odluka. U pripremi Dječijeg akcionog plana za period 2021–2023. godina članovi su uradili istraživne potreba djece pod nazivom "Ja i moj grad". Ispitanici su bili njihovi vršnjaci. Rezultati istraživanja će poslužiti kao osnov za izradu plana aktivnosti za naredni period. Svoje prijedloge Dječiji parlament će uputiti Stručnom timu za izradu i praćenje realizacije AP- a za djecu ONG na razmatranje i uvrštavanje istih u "veliki AP" – kako ga djeca nazivaju.

PROGRAMSKO PODRUČJE

SLOBODNO VRIJEME DJECE, REKREACIJA, SPORT I KULTURA

U okviru planiranih ciljeva i aktivnosti u području slobodnog vremena djece realizirano je 90% mjera. Drugi dio mjera/aktivnosti realiziran je djelimično i bit će obuhvaćen završnim izvještajem.

Strateški cilj: Organiziranje slobodnog vremena djece u skladu sa potrebama djece i mladih

Specifični cilj 1: Obezbijediti približno jednake uslove za sport i rekreaciju na cijelom prostoru općine

● **Mjera 1.1. Izgradnja i rekonstrukcija sportskih površina za rekreativne aktivnosti djece i mladih, posebno na desnoj strani općine**

U mjesnim zajednicama Staro Hrasno, Aneks, Švrakino Selo I do III, Dobrinja I i Alipašino naselje C faza izgrađene su površine za rekreaciju i mobilijari. Rekonstruisano je igralište u Gradačačkoj ulici na Čengić- Vili, izgrađeno je novo igralište u ulici Bajrama Zenunija, a u toku je izgradnja sportskog igrališta u ulici Safeta Zajke (u blizini kružnog toka na LOT- 2C – Boljakov Potok). Također, u toku je izgradnja sportskog igrališta u okviru Park šume Mojnilo, a bitno je naglasiti da je postavljena nova rasvjeta na dječijim i sportskim igralištima.

Izgrađena su dva nova dječija igrališta u naseljima Mojnilo i Švrakino Selo. Obnovljena su sportska igrališta u ulici Trg Sabora bosanskog, Salke Lagumdžije, Nerkeza Smailagića, Grada Kalgarija, Antuna Branka Šimića, Bosanskih kraljeva i Hekim Oglu Ali- paše.

● **Mjera 1.2. Izgradnja fiskulturnih dvorana u školama koje je nemaju**

U toku je izgradnja dvorane u OŠ "Umihana Čuvidina".

● **Mjera 1.3. Obezbijediti prostor za vannastavne aktivnosti u OŠ "Mustafa Busuladžić", "Umihana Čuvidina", "Avdo Smailović" i "Džemaludin Čaušević"**

U izvještajnom periodu završena je izgradnja sportske dvorane u OŠ "Mustafe Busuladžić". Izgradnjom dvorane djeci je omogućeno da slobodno vrijeme provode u sportskim i drugim aktivnostima.

● **Mjera 1.4. Promocija izgrađenih objekata i promocija sporta**

Na sportskim takmičenjima u okviru Novogradskih dana učestvovalo je oko 230 ekipa iz 300 klubova sa oko 4.000 takmičara koji su se natjecali u 80 disciplina (karate, atletika, plivanje, kickbox, taekwondo...) Sportske manifestacije su održane u dvoranama i na vanjskim sportskim terenima. Sportske manifestacije imaju za cilj uključiti što veći broj učenika osnovnih i srednjih škola i promovisati sport. Sportski klubovi u okviru svojih programskih aktivnosti realiziraju klubska, regionalna i međunarodna takmičenja u sportskoj dvorani "Ramiz Salčin" i "SRCE", te u Centru "Safet Zajko".

● **Mjera 1.5. Evidencija sportskih klubova i sportista u općini**

Od formiranja registra novogradski sport danas broji 69 sportskih klubova/društava koji djeluju na području općine, a kroz njih su zastupljeni svi sportovi. Po dostupnim

podacima za 2018/2019. godinu ukupno je 2.093 takmičara u svim sportovima. Prema dostavljenim podacima sportskih udruženja ukupan broj članova je 5.102.

● Mjera 1.6. Osnivanje dječijih sportskih klubova

Na području općine egzistira i djeluje ukupno 69 sportskih klubova u fudbalu, košarci, rukometu, odbojci, borilačkim vještinama, vodenim i zimskim sportovima, atletici, boćanju, ritmičkoj gimnastici, plesu, streljaštvu, bilijaru, ribolovu, šahu i planinarstvu. Nekoliko sportskih klubova u svoje aktivnosti osim djece, omladine i rekreativaca uključuje osobe s invaliditetom.

Preporuka: U narednom periodu neophodno je uspostaviti tačnu evidenciju djece po starosnoj dobi koja su uključena u razne sportske klubove.

● Mjera 1.7. Kvalitet aktivnosti rada s djecom u klubovima

Prema evidenciji više od 300 certificiranih trenera radi u sportskim klubovima.

● Mjera 1.8. Aktivnosti na postizanju vrhunskih rezultata u sportu

Više od 50 perspektivnih mladih sportista se ističe u boksu, taekwondou, fudbalu, plivanju, odbojci, karateu, bilijaru, skijanju i košarci.

● Mjera 1.9. Oblici podrške nadarenim sportistima

Za postignute rezultate u sportu dodijeljene su 23 sportske stipendije.

Specifični cilj 2: Razvijanje sporta i drugih rekreativnih aktivnosti za djecu

● Mjera 2.1. Podsticati organiziranje škola sporta planski, da obuhvataju pojedine dijelove općine

Aktivnosti se provode u okviru postojeće planirane dinamike poslova i zadataka službe, klubova koji djeluju na području općine. Kroz finansijsku podršku programskim aktivnostima sportskih klubova i njihovih rezultata omogućava se razvijanje sporta s opredjeljenjem za masovnost kao i ulaganje u dalji sportski odgoj djece i omladine, sukladno njihovim predispozicijama.

● Mjera 2.2. Organizirati razna druženja i izlete za roditelje i djecu u Centru za edukaciju sport i rekreaciju "Safet Zajko", Parku šume Mojmilo i Memorijalnom centru "Žuč"

U okviru rada službe, sada već tradicionalno, organizirane su posjete učenika šestih razreda iz 15 novogradskih škola Memorijalnom centru "Žuč", kao i posjete novogradskih vrtića Centru za edukaciju, sport i rekreaciju "Safet Zajko".

● Mjera 2.3. Organizirati takmičenja djece i roditelja u Centru za edukaciju sport i rekreaciju "Safet Zajko" u Halilovićima uz prigodna sportska takmičenja

Organizirana je manifestacija "Porodični dan" u Centru "Safet Zajko" uz prigodna takmičenja za djecu i roditelje. U Centru su također realizirana takmičenja u organizaciji sportskih klubova u oblasti fudbala, atletike, boksa, košarke, odbojke na pijesku, tenisa (AK Atletiko, FK Novi Grad, BK Novi Grad, OFK "Biser 96", Odbojkaška akademija "Smeč").

● Mjera 2.4. Uključivanje djece s poteškoćama u razvoju u različite oblike aktivnosti u provođenju slobodnog vremena

Osim saradnje sa Udruženjem "Dajte nam šansu" i "EDUS – Edukacija za sve" u okviru manifestacije Novogradski dani, uspostavljena je i saradnja sa Udruženjem "Zlatni kist" koje provodi terapijsko- kreativne programe za osobe s invaliditetom kao i za ostale odrasle osobe i djecu. Ovoga puta članice Udruženja "Zlatni kist" su kroz kreativnu radionicu za djecu i roditelje pokazale način rada *dekupaž tehnikom* – uređenje predmeta ili namještaja komadima papira.

● Mjera 2.5. Organizirati školska sportska takmičenja djece na nivou općine

Organizirane vannastavne aktivnosti u košarci za dječake i takmičenja za djevojčice u odbojci. Liga novogradskih škola obuhvatila je oko 600 učesnika koji su se natjecali u košarci i odbojci.

● Mjera 2.6. Općinskom vijeću dostaviti informaciju o uspjehu učenika i 2.7.

Općinski načelnik organizira prijem za najuspješnije takmičare kojom prilikom se uručuju i adekvatne nagrade za postignute rezultate.

● Mjera 2.8. Škola skijanja za učenike osnovnih škola

Školu skijanja za učenike osnovnih škola pohađalo je 900 učenika VI razreda novogradskih škola do 2019. godine. Od 2020. godine ovaj projekat realizira nadležno kantonalno ministarstvo.

U cilju očuvanja zdravlja djece i mladih, posebno u zimskom periodu kada je zrak u gradu zagađen, neophodno je organizirati aktivnosti koje će omogućiti djeci da borave na čistom zraku, da nauče skijati, sankati ili neki drugi zimski sport koji vole.

Preporuka: Potrebno je ostvariti saradnju sa nadležnim kantonalnim ministarstvom u cilju uključivanja što većeg broja djece u ovakve i slične aktivnosti kojima se promoviše sport i zdravi stilovi života, kao i boravak na čistom zraku.

● Mjera 2.9. Škola plivanja za učenike osnovnih škola

U školu plivanja za učenike osnovnih škola uključeno je 1.200 djece u školskoj 2019/2020. godini. U proteklom periodu u okviru Sporazuma o zajedničkoj saradnji sa JP Olimpijski bazen Otoka obuhvaćeno je 2.200 učenika četvrtog razreda svih novogradskih osnovnih škola. Planirana aktivnost je realizirana u skladu sa strateškim ciljem.

Preporuka: Pokušati iznaći mogućnosti da svako dijete bude uključeno u školu plivanja i da nauči ovu izuzetno važnu životnu vještinu.

● Mjera 2.10. Rekreativne aktivnosti djece i mladih u klizanju

Ledena ploha postavljena u Centru za edukaciju, sport i rekreaciju u periodu od 25.12.2019. do 15.02.2020. godine. Klizalište je posjetilo oko 15.000 hiljada djece i mladih.

● Mjera 2.11. Izgradnja biciklističkih staza

Izgrađena biciklistička staza na potezu od Dobrinje do Otoke duga cca 3.6 km.

● Mjera 2.12. Izgradnja ploha šaha na otvorenom

Izgradnja ploha za šah na otvorenom nije realizirana u izvještajnom periodu.

Preporuka: Bilo bi dobro da se i u parkovima za djecu urade šahovske plohe i omogući im se da na otvorenom igraju šah, za šta su djeca izrazila želju.

● Mjera 2.13. Organizovanje različitih aktivnosti za djecu: izviđačke aktivnosti na upoznavanju i zaštiti prirodne okoline, uređenju dvorišta za igru i zelenih površina

U okviru organiziranja različitih aktivnosti za djecu, realizirao se projekat "Planinarske družine – edukacija kroz planinarsku školu" u toku 2019. godine. Organizirane su planinarske i ekološke aktivnosti, koje su se provodile sa 14 osnovnih i dvije srednje škole. Tako u 16 planinarskih družina imamo 435 mladih planinara. U projektu "Planinarske družine – edukacija kroz planinarsku školu" učestvovalo je do sada oko 800 učenika.

● Mjera 2.14. Organizirani odmor za djecu iz socijalno ugroženih porodica u odmaralištima za djecu

U izvještajnom periodu nije realizirana ova aktivnost.

Preporuka: Kada je u pitanju ovaj oblik podrške djeci i njihovim porodicama cijenimo da bi ona bila nepohodna posebno u toku zimskog i ljetnog ferija. Veći dio porodica iz ekonomskih razloga nije u mogućnosti pružiti djeci aktivan odmor. Ova aktivnost višestruko je korisna za djecu, a i značajna podrška porodici u podizanju djece.

U narednom periodu potrebno je sagledati mogućnosti za realizaciju ove aktivnosti iz ugla najboljeg interesa za djecu.

PODRUČJE KULTURNE AKTIVNOSTI

Strateški cilj i opredijeljenost područja kulturne aktivnosti je razvijanje infrastukture za razvoj navedenih aktivnosti kroz obezbjeđivanje ravnomjerne rasprostranjenosti kulturnih institucija i sadržaja u općini Novi Grad Sarajevo.

Akcionim planom za djecu u okviru ovog područja planirana su dva specifična cilja koja imaju osam aktivnosti/mjera planiranih za realizaciju. Od ukupno planiranih aktivnosti, 95% mjera je realizirano. U ovom Izvještaju su navedene aktivnosti/mjere koje su djelimično realizirane.

Strateški cilj: Razviti infrastrukturu za razvoj kulturnih aktivnosti

Specifični cilj 1: Obezbijediti ravnomjernu rasprostranjenost kulturnih institucija i sadržaja u općini

● Mjera 1.1 Unaprijediti rad postojećih domova kulture u mjesnim zajednicama

U toku izvještajnog perioda, Centar za kulturu "Švrakino Selo" dat je na korištenje KUD- u "Daire", a postojeći Kulturni centar u Reljevu nije stavljen u funkciju.

● Mjera 1.2. Izgraditi nove ili prilagoditi postojeće objekte za kulturne potrebe i aktivnosti

Mjera/aktivnost koja se odnosi na izgradnju novih ili rekonstrukciju postojećih objekata za kulturne potrebe i aktivnosti je realizirana u okviru Centra za edukaciju, sport i rekreaciju; počelo je uređenje i rekonstrukcija objekta za potrebe navedenog Centra za kulturu "Vila Hadžihalilovića" na Dobrinji, te su uspostavljene nove prostorije za programske aktivnosti.

● Mjera 1.4. Obezbijediti mješovito upravljanje u kulturnim institucijama

U okviru navedene mjere/aktivnosti koja se odnosi na obezbjeđenje mješovitog upravljanja u kulturnim institucijama, potpisani su protokoli o međusobnim obavezama i provedene su sve neophodne aktivnosti.

Specifični cilj 2: Društvene akcije za podsticanje svih vrsta dječijeg stvaralaštva

● Mjera 2.5. Nagrade i stipendije za djecu iz oblasti kulturnog stvaralaštva

U okviru redovnih stipendija predviđeno je stipendiranje učenika i studenata za kulturno-umjetničko stvaralaštvo.

Preporuka: Pokušati uspostaviti evidenciju nadarene djece i mladih iz različitih oblasti stvaralaštva, kako bi se na adekvatan način dao odgovarajući podsticaj.

PROGRAMSKO PODRUČJE ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DJECE

Strateški cilj: Izgradnja i rekonstrukcija zdravstvene infrastrukture

Specifični cilj 1: Rekonstrukcija i dogradnja Doma zdravlja Novi Grad Sarajevo

● **Mjera 1.1. Rekonstrukcija Doma zdravlja Novi Grad Sarajevo – centralni objekat**

Završena rekonstrukcija i dogradnja objekta i funkcionišu sve službe.

Strateški cilj: Kvalitetna primarna zaštita djece

● **Mjera 2.1. Organizacija primarne zdravstvene zaštite**

Zdravstvena zaštita djece, mladih i svih građana općine Novi Grada Sarajevo obavlja se u dva objekta: Centralni objekat JU Dom zdravlja Otoka i Dom zdravlja Saraj Polje, kao i u 17 ambulanti porodične medicine u kojima se pružaju usluge primarne i usluge specijalističko- konsultativne zdravstvene zaštite. Zdravstvenu zaštitu pružaju službe: porodična/obiteljska, pedijatrijska, pneumofiziološka, radiologija, laboratorijska, stomatologija.

U 2020. godini, od proglašenja epidemije COVID- 19, JUDZ Kantona Sarajevo je na lokalitetu Saraj Polje organizirala COVID centar za prijem COVID pacijenta i pružanje zdravstvene zaštite, testiranje na COVID- 19, transport pacijenata uz poštivanje epidemioloških mjera.

U odvojenom dijelu zgrade Doma zdravlja Saraj Polje zdravstvenu zaštitu za ostale pacijente rade ambulante OPZZ- e, stomatologija i fizijatrija.

● **Mjera 2.2. Zdravstvena zaštita djece od 0 do 7 godina starosti koje provodi dovoljan broj pedijatara**

U predškolskom dispanzeru radi osam specijalista pedijatara. Registrovano je 11.000 pacijenata od 0 do 6 godina. Normativ je jedan pedijatar na 1.000 djece. Rad u predškolskom dispanzeru se odvija u dvije smjene. Obezbijeđena je zdravstvena zaštita za bolesnu djecu.

Sa zdravom djecom rade se sistematski pregledi od 0 do 12 mjeseci radi praćenja rasta i razvoja djeteta u prvoj godini života. Također se obavljaju i sistematski pregledi djece za upis u predškolske ustanove, kao i upis djece u školu, te ciljani sistematski pregledi za vakcinisanje.

Preporuka: Po normativima nedostaju tri pedijatra za rad pedijatrijske službe.

● **Mjera 2.3. Organizacija primarne zdravstvene zaštite djece sa poteškoćama u razvoju**

Infrastruktura postoji. U timu rade pedijatar, psiholog, logoped i defektolog.

● **Mjera 2.4. Obuhvat djece zdravstvenom zaštitom**

Sva djeca su obuhvaćena i imaju pravo na zdravstvenu zaštitu.

● **Mjera 2.5. Sistematski pregledi koji se vrše od 0 do 12 mjeseci, od 1 do 7 godina i od 7 do 15 godina**

U prvoj godini života obavi se šest sistematskih pregleda. Od prve godine do šeste godine obavi se šest redovnih sistematskih pregleda, kao i sistematski pri upisu u predškolsku ustanovu i pri upisu u školu; od sedme do 15 godine obavljaju se redovni sistematski pregledi, kao i ciljani sistematski pregledi.

Preporuka: Potrebno je organizovati preventivne aktivnosti na korekciji rezultata školskih sistematskih pregleda.

● **Mjera 2.6. Provoditi preventivne aktivnosti na korekciji rezultata školskih sistematskih pregleda**

Obavljaju se redovni sistematski pregledi, organiziraju se radionice i predavanja u okviru obilježavanja "Dječije nedjelje".

Specifični cilj 3: Zdravstvena zaštita trudnica i dojilja

● **Mjera 3.1. Obuhvat trudnica sistematskim pregledom u trudnoći**

Do sačinjavanja Izvještaja nadležna služba nije dostavila podatke, pa će isti biti obezbijeđeni za naredni izvještaj.

● **Mjera 3.2. Omogućeni besplatni pregledi za nezaposlene trudnice**

I za ovu mjeru daje se isto obrazloženje kao i za mjeru 3.1.

● **Mjera 3.3. Aktivnosti na provođenju mjera za rizične trudnoće**

I za ovu mjeru ne raspolažemo zvaničnim podacima. Za naredni izvještaj obezbijediti potrebne podatke.

● **Mjera 3.4. Promocija dojenja**

U okviru obilježavanja Svjetske sedmice dojenja rade se aktivnosti na promociji dojenja, kao i u svakodnevnom radu pedijatrijskih službi.

● **Mjera 3.5. Akcije koje se provode na obilježavanju Svjetske sedmice dojenja**

- Iako se realiziraju različite promotivne aktivnosti potrebno je aktivnije uključiti više aktera (zdravstvene ustanove i NVO- e).

● **Mjera 3.6. Vođenje registra neurorizične djece pri nadležnom rodilištu i da li se unose podaci u zdravstvenu knjižicu djeteta**

Neurorizična djeca se prate na Pedijatrijskoj klinici kroz neuropedijatrijsko savjetovalište.

Specifični cilj 4: Smanjenje perinatalne i dojenačke smrtnosti i vakcinacije djece

● **Mjera 4.1. Vođenje registra perinatalne i dojenačke smrtnosti djece**

Zbog opterećenosti zdravstvenog sistema za ovaj Izvještaj ne raspolažemo relevantnim podacima.

● **Mjera 4.2. Aktivnosti na pravovremenoj prijavi novorođene djece, posebno romske**

Od matičnog ureda se ne dobijaju pravovremeni spiskovi novorođene djece, jer se sva novorođena djeca upisuju u matični ured Općine Centar.

Preporuka: Od matičnog ureda Općine Centar tražiti potrebne podatke za naredni izvještaj.

● **Mjera 4.3. Aktivnosti na obuhvatu djece vakcinacijom i vrstama cjepiva**

Vakcinacija se kontinuirano obavlja, procenat vakcinisane djece je niži od smjernica WHO- a, zbog jake antivakcionalne kampanje.

Preporuka: Više i jače raditi na promociji i značaju vakcinacije u cilju očuvanja zdravlja sve djece.

Specifični cilj 5: Prevencija

● **Mjera 5.1. Edukacija o održavanju zdravlja zuba**

Osnovna škola "Sokolje" ima stomatološku ordinaciju za djecu, ali trenutno ne radi zbog epidemije. U svakodnevnom radu pedijatri i stomatolozi daju potrebne upute o značaju očuvanja zdravlja zuba i higijene.

Preporuka: Potrebno je otvoriti više stomatoloških ordinacija po mogućnosti u svakoj školi.

● **Mjera 5.2. Educirati adolescente u oblasti reproduktivnog zdravlja, spolno prenosivih bolesti i njihov uticaj na život**

Kroz školski program obrazovanja djeca i mladi se upoznaju sa navedenim temama i značajem očuvanja zdravlja, ali to nije dovoljno da bi mladi shvatili ozbiljnije rizike po njihovo zdravlje.

Preporuka: Organiziranjem predavanja i više nastavnih jedinica kroz predmetnu nastavu biologiju i druge edukativno- informativne materijale skrenuti pažnju djeci, mladima i roditeljima.

● **Mjera 5.3. Edukacija o zaštiti mentalnog zdravlja djece**

U ovom izvještajnom periodu ne raspolažemo adekvatnim informacijama o edukaciji koja je provedena u cilju očuvanja mentalnog zdravlja djece i mladih.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je realizirati različite preventivne aktivnosti: stručna predavanja ljekara, psihijatar, psihologa u školama i mjesnim zajednicama. Ove aktivnosti posebno su značajne u ovom periodu epidemije COVID- 19.

● **Mjera 5.4. Edukacija o zdravoj prehrani i zdravim načinima života i pretilosti djece**

U svakodnevnom radu, kao i u okviru "Dječije nedjelje" u predškolskim ustanovama i školama organiziraju se predavanja i radionice.

Preporuka: Potrebno je ubuduće više raditi na edukativnim programima za djecu i mlade kroz TV i radio programe, škole, štampane materijale. Uključiti NVO- e da provode programe o značaju ishrane i zdravim stilovima života. Posebno obratiti pažnju na ishranu u vrtićima i školskim kuhinjama.

● **Mjera 5.5. Edukacija o štetnosti pušenja, konzumiranju alkohola, droga i HIV/AIDS- a**

Aktivnosti na realizaciji ove mjere provode se i u okviru područja zdravo i sigurno okruženje, mjera protiv zloupotrebe alkohola i psihotropnih supstanci.

Preporuka: Organizirati predavanja i radionice u školama.

● **Mjera 5.6. Prevencija i briga za djecu oboljelu od teških bolesti**

Preventivne mjere preduzimaju se organizovanim sistematskim pregledima djece. Djeca se prate kroz savjetovališta na Pedijatrijskoj klinici.

● **Mjera 5.7. Aktivnosti na sprečavanju i liječenju trauma kod djece**

Odvija se saradnja profesionalaca (psihologa, defektologa, dječijih psihijatar i drugih stručnjaka).

Specifični cilj 6: Zdravstveni nadzor u funkciji zdravlja djece

● **Mjera 6.1. Zdravstveni nadzor nad ustanovama i objektima u kojima borave djeca**

Preporuka: Omogućiti redovan pedijatrijski nadzor nad djecom u predškolskim ustanovama zapošljavanjem pedijatar koji će vršiti zdravstveni nadzor.

● **Mjera 6.2. Aktivnosti na primjeni Zakona o zabrani pušenja i točenja alkohola**

U izvještajnom periodu nismo dobili odgovarajuće podatke.

● **Mjera 6.3. Pojačane kontrole rada kladionica**

U izvještajnom periodu nismo imali odgovarajuće podatke.

PROGRAMSKO PODRUČJE
**SIGURNO I ZDRAVO
OKRUŽENJE**

U Strategiji razvoja Općine za period 2014.–2020. godina, kao strateški cilj 4. je očuvanje i zaštita okoliša, efikasno upravljanje energijom, zaštita prirode, očuvanje i unapređenje kvaliteta okoliša. Kada je riječ o sigurnosti i zaštiti djece Četvrta policijska uprava provodi potrebne aktivnosti koje doprinose sigurnosti i zaštiti djece.

Strateški cilj: Obezbijediti uslove za siguran i zdrav život djece u općini

Specifični cilj 1: Programi i akcije za poboljšanje kvaliteta života djece i okoliša u općini

● **Mjera 1.1. Akcije za zdrav okoliš predviđene lokalnim ekološkim planom LEAP u kojima sudjeluju djeca**

Realizacijom smjernica datih u Akcionom planu za okoliš na lokalnom nivou poboljšana je kvaliteta životne sredine i života djece i građana koji žive u općini. Općina je prepoznala važnost životne sredine i podizanja ekološke svijesti građana. U tom pravcu realizirane su aktivnosti prema planu i pokrenuto je više različitih projekata od strane Općine i NVO- a u školama.

● **Mjera 1.2. Aktivnosti na vodosnabdijevanju u općini**

Problem vodosnabdijevanja vode je dobro riješen u većini mjesnih zajednica.

Preporuka: Od nadležne općinske službe potrebno je za naredni izvještaj obezbijediti relevantne podatke o postignutom poboljšanju u vodosnabdijevanju građana, kao i aktivnostima koje su u toku.

● **Mjera 1.3. Aktivnosti na razvoju kanalizacione mreže**

U pojedinim mjesnim zajednicama problem sa kanalizacionom mrežom čini veliki broj neplanski izgrađenih privatnih objekata i njihovog priključka na mrežu. U objektima kolektivnog stanovanja kanalizaciona mreža je u potpunosti riješena.

Preporuka: Kao i kod *Mjere 1.2.* potrebno je dobiti sve informacije od nadležne općinske službe.

● **Mjera 1.4. Aktivnosti na povećanju kvaliteta zraka**

Zagađenost zraka i njegovu opterećenost polutantima stanovnici općine osjećaju posebno u toku zime, što je slučaj i sa ostalim općinama grada Sarajeva. Zagađenost zraka je uslovljena topoklimatskim položajem općine Novi Grad Sarajevo, koji nije pogodan za samoregulaciju zraka, kao i opterećenjem tranzitnog i lokalnog saobraćaja. Veliki zagađivač zraka čini i upotreba čvrstog goriva (uglja i drva) koje koristi veći broj stanovnika za zagrijavanje kuća. Sve navedeno u zimskom periodu dovodi do formiranja magle koja prekriva grad što utiče na zdravlje stanovnika.

Općina zajedno sa ostalim subjektima ulaže i provodi određene aktivnosti koje će doprinijeti smanjenju zagađenosti i poboljšati kvalitet zraka, a time i život građana.

Preporuka: U okviru *specifičnog cilja 2. Razvijanje sporta i drugih rekreativnih aktivnosti za djecu u mjeri 2.8.* istakli smo potrebu većeg boravka djece na čistom zraku posebno u zimskom periodu.

● **Mjera 1.5. Ekološke aktivnosti na upoznavanju i očuvanju prirodnog okoliša u lokalnoj zajednici**

U proteklom periodu na planu edukacije o očuvanju životne sredine realizirano je više aktivnosti sa različitim ciljnim grupama od najmlađeg uzrasta djece do mladih koji žive u općini. Štampani su promotivni materijali, pokrenute akcije u školama i kroz projekte NVO- a koji rade sa djecom.

Preporuka: U cilju podizanja svijesti svih građana na očuvanju životne okoline, potrebno je i u narednom periodu kontinuirano raditi na promociji pozitivnih primjera prakse, edukaciji djece i mladih i organiziranju akcija u kojima učestvuju djeca i mladi zajedno sa roditeljima, te informirati javnost.

● **Mjera 1.6. Organizirati proljetno čišćenje prikupljanja otpada i sadnje drveća i drugog zelenila u općini**

U okviru obilježavanja Dana planete organizirane su manje akcije u kojima su učestvovala djeca na čišćenju određenih prostora i sadnja drveća u organizaciji "Gorana". O broju djece koja su učestvovala u provedenim aktivnostima za ovaj Izvještaj nemamo tačan podatak.

● **Mjera 1.7. Akcije uređenja okoliša i učešće u akciji "Let's Do It"**

Preporuka: Za naredni izvještaj potrebno je obezbijediti relevantne informacije o realizaciji ove mjere.

● **Mjera 1.8. Programi i aktivnosti kojima se štite djeca od pasivnog pušenja (edukativni materijali, radionice)**

Preporuka: Za naredni izvještaj potrebno je obezbijediti relevantne podatke o realizaciji ove mjere.

REALIZACIJA AKCIONOG PLANA ZA DJECU OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO U OKVIRU ČETVIRTE POLICIJSKE UPRAVE

Četvrta policijska uprava, Policijska stanica Novi Grad kroz realizaciju svakodnevnih zadataka poduzela je i aktivnosti u svrhu ostvarenja zadatih ciljeva prema Akcionom planu. S tim u vezi realizovane su sljedeće aktivnosti;

Strateški cilj: Zaštita djece i porodica u općini Novi Grad Sarajevo

● **Mjera 1.3. Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licima**

Aktivnosti Četvrte policijske uprave iz segmenta starateljstva nad maloljetnim licem ogleda se u vidu pružanja asistencije nadležnom Kantonalnom centru za socijalni rad i kroz kontinuirane obilaske SOS Dječijeg sela kao ustanove za smještaj djece bez roditeljske skrbi.

U mjesecu februaru 2019. godine u zajedničkoj aktivnosti koju su sproveli Kantonalni centar za socijalni rad Općine Novi Grad i Četvrta policijska uprava izvršeno je izuzimanje maloljetnog Ž.A. iz porodice, koji je potom smješten u adekvatnu ustanovu koja vodi brigu o djeci bez roditeljske skrbi.

Pored navedene aktivnosti, policijski službenici su u izvještajnom periodu još dva puta zajednički djelovali sa uposlenicima Centra za socijalni rad Općine Novi Grad, te u mjesecu junu iz porodice izuzeli maloljetnog B.K., a u mjesecu septembru maloljetnog B.J. U oba slučaja roditeljima je oduzeto pravo starateljstva, te su djeca adekvatno smještena u Dom za nezbrinutu djecu Bjelave.

Strateški cilji: Zaštita djece i porodica u općini Novi Grad Sarajevo				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
2.2.	Regulisanje starateljstva nad maloljetnim licem	Kantonalni centar za socijalni rad i MUP Novi Grad	mart 2019. – mart 2020.	03 slučaj

Specifični cilj 3: Zaštita i jačanje djece ugrožene porodičnim prilikama u općini Novi Grad Sarajevo

● Mjera 3.2 Aktivnosti na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti

Na području koje pokriva Četvrta policijska uprava samo u jednom slučaju policijski službenici zaduženi za rad policije u zajednici su izvršili posjetu porodici s ciljem uvida u vršenje roditeljske dužnosti, kod porodice u kojoj se jedno maloljetno dijete udaljilo od kuće zbog porodičnih problema. Navedena aktivnost realizovana je uz saradnju sa Centrom za socijalni rad Općine Novi Grad, koji su poduzeli sve mjere iz njihove nadležnosti.

U cilju zaštite djece unutar porodice u toku mjeseca septembra, zbog nasilja u porodici nad maloljetnim kćerkama, koje je prijavljeno u Odjeljenju kriminalističke policije Četvrte policijske uprave, od strane nadležnog Suda izrečena je zaštitna mjera *Zabrana približavanja žrtvi nasilja*. Zaštitna mjera izrečena je ocu koji je u ovom slučaju bio izvršilac krivičnog djela. Zakonska obaveza Policijske uprave, kada je u pitanju ova vrsta krivičnih djela, jeste obavještanje Centra za Socijalni rad kako bi poduzeo mjere iz svoje nadležnosti.

U toku mjeseca novembra 2019. godine u prostorijama Četvrte PU, u sklopu aktivnosti "Policija u zajednici", održan je radni sastanak na temu "Nasilje u porodici", kojem je pored policijskih službenika prisustvovao direktor sigurne kuće kao i službenici Centra za socijalni rad, pri čemu su razmijenjena iskustva i mišljenja, u cilju efikasnijeg i djelotvornijeg rada kada je u pitanju ova problematika.

U toku mjeseca decembra policijski službenici su u jednom slučaju zabilježili intervenciju na okolnosti vršenja roditeljskog staranja. Dana 12.12.2019. godine, po prijavi pedagoga

škole "Čamil Sijarić", koja je prijavila da učenik VII razreda M.A. ima problema sa ocem, odlaskom na adresu, policijski službenici su obavili razgovor sa ocem te upozorili na vršenje roditeljske dužnosti, a na okolnosti navedenog događaja sačinili su službeni zabilješku.

Pored navedenih slučajeva, u cilju zaštite djece izrečeno je sedam prekršajnih sankcija prema roditeljima. Roditelji su sankcionisani zbog "propuštanja dužne brige, staranja nad malodobnim licem".

U toku mjeseca februara 2020. godine nadležnom Kantonalnom tužilaštvu dostavljen je izvještaj na odluku protiv majke L.E., zbog izvršenog krivičnog djela zapuštanje ili zlostavljanje djeteta, čl. 219. st. 2 KZ FBiH, počinjenog na štetu maloljetnog L.H.

Specifični cilj: Zaštita i jačanje djece ugrožene u porodičnim prilikama u općini				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
3.2	Aktivnost na razvoju vršenja roditeljskih dužnosti	Kantonalni Centar za socijalni rad, MUP	mart 2019. – mart 2020.	03 slučaj 08 roditelja 07 prekršajnih naloga 01 izvještaj tužilaštva

Specifični cilj 2: Mjere protiv zloupotrebe alkohola i psihotropnih supstanci:

● Mjera 2.1. Mjere zabrane prodaje alkohola i psihotropnih supstanci u blizini škola

Odjeljenje kriminalističke policije Četvrte policijske uprave na području općine Novi Grad kontinuirano sprovodi akciju na sprečavanju upotrebe, odnosno zloupotrebe psihotropnih supstanci. U akciji odjeljenja kriminalističke policije pet dana u sedmici učestvuju šest policijskih službenika koji u periodu od 16 do 24h rade na sprečavanju krivičnih djela iz oblasti krivičnih djela protiv zdravlja ljudi sa posebnim akcentom na krivična djela *Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga i Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga*.

Za izvještajni period mart 2019. – mart 2020. godina istražitelji Odjeljenja kriminalističke policije lišili su slobode 74 lica koja su zatečena pri izvršenju krivičnih djela i od kojih su oduzeta narkotička sredstva, dok su nakon izvršenih istražnih radnji, vještačenja prema Kantonalnom tužilaštvu, upućena 72 izvještaja o učinjenom krivičnom djelu.

● Mjera 2.2. Akcije prevencije zloupotrebe narkotika

Pored već preduzetih mjera u vezi sa sprečavanjem upotrebe narkotičkih sredstava, policijski službenici represivno su djelovali u cilju sprečavanja konzumiranja alkohola na javnom mjestu. Zbog ove vrste prekršaja učinocima je uručeno pet prekršajnih naloga.

● Mjera 2.3. Projekt "Reci drogi NE"

U školskoj 2019/2020. godini u Osnovnoj školi "Džemaludin Čaušević" za učenike šestih i osmih razreda, održane su četiri edukativne radionice u sklopu realizacije projekta "Reci drogama NE", kojom prilikom je 85 učenika upoznato sa pojmom ovisnosti, vrstama droga, štetnim posljedicama njihove upotrebe te zakonskim odredbama i sankcijama u skladu sa starosnom dobi izvršioca. Pored učenika radionici je prisustvovao pedagog škole, te razredni nastavnici koji su kroz pitanja i komentare uzeli aktivno učešće u realizaciji navedenog projekta.

Također, radionice na temu sprečavanja upotrebe odnosno zloupotrebe narkotičkih sredstava, realizovane su i u Srednjoj elektrotehničkoj školi. Realizacija radionica izvršena je u saradnji sa istražiteljima Odjeljenja kriminalističke policije. Cilj projekta je bio upoznati učenike sa štetnim efektom upotrebe narkotičkih sredstava te tretiranjem ove pojave kroz krivično zakonodavstvo. Radionica je realizovana za učenike trećih razreda kojom prilikom je obuhvaćeno oko 80 učenika. Realizacija ovog projekta u školskoj 2019/2020. godini predviđena je planom i programom u mjesecu decembru 2019. godine.

Specifični cilj: Mjere protiv zloupotrebe alkohola i psihotropnih supstanci				
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
2.1.	Akcije prevencije zloupotrebe narkotika	Istražitelji OKP	mart 2019. – mart 2020.	74 izvršioca
2.2.	Mjere prevencije konzumiranja alkohola		mart 2019. – mart 2020.	05 slučaja, 05 izvršioca
2.3.	Projekat "Reci drogama NE"	Policijci u zajednici, istražitelji OKP	mart 2019. – mart 2020.	165 učenika, 02 pedagog, 05 nastavnika

Specifični cilj 3: Sigurnosne mjere za djecu u saobraćaju

● Mjera 3.1. Preventivne mjere u signalizaciji i postavljanju saobraćajnih znakova itd.

Saradnja sa lokalnom zajednicom predstavlja bitan segment rada policije u zajednici. Shodno ostvarenoj saradnji policijska uprava je na osnovu dobivenih informacija od građana putem mjesne zajednice uputila zahtjev Ministarstvu unutrašnjih poslova i Ministarstvu prometa i komunikacija za postavljanje usporivača saobraćaja i videokamera za mjerenje brzine motornih vozila u ulici Safeta Zajke na dijelu od kružnog toka do raskrsnice sa ulicom Kasima Hadžića. Postavljanje ove vrste signalizacije predstavljalo bi jednu od preventivnih mjera za sigurnost djece na tom području.

U mjesecu novembru 2019. godine od strane Četvrte policijske uprave upućen je jedan zahtjev za ponovno iscrtavanje horizontalne signalizacije (pješačkog prelaza) u ulici Gradačacka do broja 13, općina Novi Grad, u blizini OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar".

U mjesecu decembru 2019. godine od strane Četvrte policijske uprave upućena su dva zahtjeva prema Ministarstvu prometa i komunikacija, koji se odnose na oštećenje

saobraćajnih znakova u svrhu sanacije istih. Na okolnosti uočenih oštećenja policijski službenici sačinili su dvije službene zabilješke, koje su prosljeđene navedenom ministarstvu.

● Mjera 3.2. Mjere koje se poduzimaju za kretanje invalidne djece i druge djece sa poteškoćama u razvoju

Na osnovu informacije dobivene od kantonalnih javnih komunalnih preduzeća, policijski službenici na nivou ove uprave sproveli su akciju pod nazivom "Akcija čišćenja Kantona Sarajevo", te uz angažman "Pauk službe" izvršili uklanjanje nepropisno parkiranih vozila ispred škola, ulaza, požarnih puteva, pješačkih zona, trotoara i drugih javnih površina. Za vrijeme akcije uklonjeno je 31 vozilo, izdat 31 prekršajni nalog, čime se omogućilo nesmetano kretanje pješaka i osoba sa invaliditetom na trotoarima.

● Mjera 3.3. Prevencija saobraćajnih nesreća s učešćem djece

Za period mart 2019. – mart 2020. godina u saobraćajnim nezgodama koje su se dogodile na području općine Novi Grad, deset učesnika starosne dobi od 0 do 18 godina zadobilo je povrede, dok u istom periodu nije zabilježen niti jedan slučaj nasilne smrti djece. U cilju preventivnog djelovanja, Četvrta policijska uprava je sačinila plan pojačanih mjera i radnji na održavanju povoljnog stanja sigurnosti saobraćaja na području Policijske stanice Novi Grad, Policijske stanice Dobrinja i Policijskog odjeljenja Rajlovac u kojem je detaljno analizirano stanje saobraćaja uz sagledavanje kompletne problematike koja se odnosi na uzroke saobraćajnih nezgoda. Najviše saobraćajnih nezgoda dogodilo se u ulicama Safeta Zajke, Safeta Hadžića, Želimira Vidovića Kelija, A transverzala i Bulevar Meše Selimovića. Na spomenutim lokacijama usmjerene su aktivnosti policijskih službenika na kontrolu vozača i vozila sa posebnim akcentom na kontrolu brzine, upravljanje vozilom pod dejstvom alkohola, upravljanje vozilom prije sticanja prava na upravljanje, upravljanje neregistrovanim vozilima i drugim prekršajnim propisima Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

Važno je istaći da se na polju prevencije realizovao projekat "Kako izgubiti vozačku dozvolu". U okviru ove kampanje svim mjesnim zajednicama podijeljeni su promotivni plakati na kojim su istaknuti zakonski okviri za počinioc sljedećih prekršaja: upravljanje vozilom pod dejstvom alkohola, prekoračenje dozvoljene brzine kretanja, upravljanje vozilom prije sticanja prava, upravljanje neregistrovanim vozilom i sl.

Da bi se uticalo na smanjenje broja saobraćajnih nezgoda ali i veći stepen zaštite djece u saobraćaju, početkom školske 2019/2020. godine u mjesecu septembru za učenike prvih razreda realizovan je projekat "Djeca u saobraćaju". Projekat je obuhvatio učenike svih prvih razreda osnovnih škola sa područja općine Novi Grad. Izvršena je edukacija 710 učenika koji su upoznati sa osnovnim pravilima u saobraćaju, kada je u pitanju kretanje pješaka, prelazak preko saobraćajnica sa i bez postavljane saobraćajne svjetlosne signalizacije. Osim učenika, tokom održavanja radionica bili su prisutni i učitelji. Tokom mjeseca septembra i oktobra u školskoj 2019/2020. godini nastavljena je realizacija iste aktivnosti koja je ovoga puta obuhvatila 1.022 učenika I razreda, koji su zajedno sa svojim učiteljima upoznati sa osnovnim pravilima u saobraćaju, sa posebnim akcentom na kretanje djece kao pješaka, prelazak preko saobraćajnica sa svjetlosnom signalizacijom

ili bez, kao i pravila zaštite kada je u pitanju igra, vožnja bicikla, romobila i koturaljki. Također, u školskoj 2019/2020. godini nastaviti će se realizacija iste aktivnosti, u kojoj će se djeca zajedno sa svojim učiteljima upoznati s osnovnim pravilima u saobraćaju, sa posebnim akcentom na kretanje djece kao pješaka, prelazak preko saobraćajnica sa svjetlosnom signalizacijom ili bez, kao i pravila zaštite kada je u pitanju igra, vožnja bicikla, romobila i koturaljki.

Da bi se uticalo na smanjenje broja saobraćajnih nezgoda ali i veći stepen zaštite djece u saobraćaju, u mjesecu decembru 2019. godine policijski službenici su vršili konstantan obilazak škola za vrijeme početka i završetka nastave, te su kroz službeni izvještaj konstatovali zatečeno stanje.

U januaru 2020. godine organizirana je posjeta 22 djece igraonice "Kids Corners" Policijskoj stanici Dobrinja pri čemu je održana edukativna radionica na temu "Policajac prijatelj" i "Djeca u saobraćaju".

Pored mjera usmjerenih na sankcionisanje vozača, prema planu Jedinice za saobraćaj MUP- a KS- a svakodnevno su provođene akcije pojačane kontrole kretanja pješaka na području općine Novi Grad.

U pogledu represivnih mjera, Policijska uprava izdala je 653 prekršajnih naloga vozačima koji su parkirali vozila na mjestima predviđenim za parkiranje vozila invalidnih osoba.

Specifični cilj 3: Sigurnosne mjere za djecu u saobraćaju				
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
3.1	Preventivne mjere u signalizaciji i izradi te postavljanje saobraćajnih staza u blizini objekata u kojim borave djeca	Policijska, općinske službe	mart 2019. – mart 2020.	01 zahtjev.
3.2	Mjere koje se poduzimaju za kretanje invalidne djece i druge djece sa poteškoćama u razvoju	Policijska, Komunalna služba „Pauk“	mart 2019. – mart 2020.	31 vozilo 31 vozač, 653 prekršajnih naloga
3.3	Prevenција saobraćajnih nezgoda sa učešćem djece	Policijska, škola	mart 2019. – mart 2020.	01 kampanja 01 projekat 1.732 učenika 47 učitelja
3.4	Prevenција nasilne smrti djece od 00 do 18. godina u Općini	Policijska	mart 2019. – mart 2020.	Nije zabilježen ni jedan slučaj

Specifični cilj 4: Zaštita djece od mina i drugih eksplozivnih naprava

Mjera 4.1. Programi za djecu o opasnostima mina

Također, na polju prevencije tokom mjeseca marta 2019. godine za učenike četiri srednje škole na području općine Novi Grad (V Sportska gimnazija, Gimnazija Dobrinja, Centar

za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu i Srednja elektrotehnička škola) izvršena je edukacija učenika, nastavnog osoblja i roditelja o protivpravnom ponašanju i "lažnim dojavama o postavljanju eksplozivnih naprava". Ovaj projekat obuhvatio je oko 700 učenika i 39 nastavnika koji su edukovani o štetnosti pojave lažnih dojava o postavljanju eksplozivnih naprava koje izazivaju osjećaj uznemirenosti građana te sankcionisanje izvršilaca ovih djela po važećim zakonskim propisima. Projekt su realizovali službenici Odjeljenja kriminalističke policije i policajci u zajednici.

Mjera 4.2. Policijska u zajednici, edukacija o opasnosti od minsko- eksplozivnih sredstava u zajednici

Prema uspostavljenom cilju i zadatku Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad kao aktivnost zaštite djece od mina i drugih eksplozivnih naprava predviđeno je educiranje učenika osnovnih i srednjih škola o štetnosti minsko- eksplozivnih sredstava u okruženju, te načinu reagovanja u slučaju uočavanja eksplozivnih sredstava. Ovaj zadatak je tokom šestog mjeseca realizovan u Osnovnoj školi "Džemaludin Čaušević" za učenike V razreda. Radionica za učenike realizovana je partnerskim djelovanjem policajaca u zajednici i LOT tima EUFOR- a kojim je obuhvaćena edukacija 50 učenika. Nakon izvršene edukacije u mjesecu novembru, policijski službenici zaduženi za rad policije u zajednici prisustvovali su općinskom takmičenju "Upozorenje na opasnosti od mina" koje se održavalo u prostorijama Osnovne škole "Mehmedalija Mak Dizdar". U organizaciji takmičenja pored policajaca u zajednici bili su prisutni predstavnici Crvenog krsta, Gorskog službe spašavanja i Civilne zaštite.

U takmičenju je učestvovalo 100 učenika iz svih osnovnih škola sa područja općine Novi Grad, gdje su učenici kroz takmičarske discipline iskazali svoje znanje iz oblasti poznavanja opasnosti minsko- eksplozivnih sredstava. Pored ove aktivnosti na području općine Novi Grad, u mjesecu oktobru 2019. godine u organizaciji Crvenog krsta održano je Općinsko takmičenje za učenike osnovnih škola, kojom prilikom su učenici teoretski i praktično iskazali znanje o štetnosti minsko- eksplozivnih sredstava.

Mjera 4.3. "Budi siguran bez petardi" – opasnosti od posljedica zloupotrebe petardi

U izvještajnom periodu policajci u zajednici radili su na realizaciji projekta "Praznici bez pirotehlike", odnosno "Budi siguran bez petardi", te u Osnovnoj školi "Behaudin Selmanović" održali edukativnu radionicu. Na spomenutoj radionici 22 učenika VII-3 razreda upoznati su sa štetnostima upotrebe pirotehničkih sredstava i zakonskim tretiranjem ove pojave u skladu sa Zakonom o prekršajima protiv javnog reda i mira KS- a, kada su izvršili maloljetna lica. U OŠ "Skender Kulenović" za učenike IX razreda održana je edukativna radionica na temu "Zloupotreba pirotehničkih sredstava", kojoj je prisustvovalo 27 učenika i pedagog škole.

Pored preventivnih mjera koje je poduzela Četvrta policijska uprava na sprečavanju upotrebe pirotehničkih sredstava, ostvareni su rezultati ove policijske uprave i na polju represivnog djelovanja. Tako je u periodu mart 2019. – mart 2020. godina, na području Četvrte policijske uprave sprovedena planska akcija na suzbijanju upotrebe i prodaje pirotehničkih sredstava. U toku akcije podneseno je devet zahtjeva prema nadležnom

sudu za izvršioce ove vrste prekršaja, odnosno lica koja su vršila nelegalnu prodaju pirotehničkih sredstava, a od ovih lica oduzeto je 7.597 komada različitih pirotehničkih sredstava.

Specifični cilj 4: Zaštita djece od mina i drugih eksplozivnih naprava				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
4.1	Program za djecu od opasnosti od mina	Policija, učenici osnovnih i srednjih škola	mart 2019. – mart 2020.	01 projekat 850 učenika 39 nastavnika
4.2	Policija u zajednici, edukacija o opasnosti od minsko eksplozivnih sredstava u zajednici	Policija, EUFOR- Lot tim	mart 2019. – mart 2020.	01 projekat 150 učesnika
4.3	“Budi siguran bez petardi” - Opasnost od posljedica zloupotrebe petardi-preventivne mjere i zloupotreba pirotehničkih sredstava	Policija, škola, učenici, OKP	mart 2019. – mart 2020.	01 projekat 22 učenika
4.4	“Budi siguran bez petardi” - Opasnost od posljedica zloupotrebe petardi - represivne mjere	Policija, OKP	mart 2019. – mart 2020.	09 izvršilaca 09 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka 7450 komada oduzetih pirotehničkih sredstava

Specifični cilj 5: Postupanje sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

● Mjera 5.1. Primjena posebnih pravila u skladu sa zakonom

Policijski službenici Odjeljenja kriminalističke policije Četvrte policijske uprave u radu sa maloljetnicima postupaju prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

● Mjera 5.2. Rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom

Kada je u pitanju primjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, policijski službenici Odjeljenja kriminalističke policije u mjesecu martu 2019. godine prisustvovali su edukaciji koja se održala u organizaciji Visokog sudskog tužilačkog vijeća BiH, koja se odnosila na način postupanja prema maloljetnicima koji su u sukobu sa zakonom, te su nakon završene obuke policijski službenici dobili odgovarajuće certifikate neophodne za rad sa maloljetnicima.

● Mjera 5.3. Stanje prestupništva kod maloljetnika

Tokom izvještajnog perioda, 17 maloljetnika evidentirani su kao izvršioци krivičnih djela te su nadležnom Sudu za ta lica dostavljeni izvještaji o počinjenju krivičnog djela. Jedno od težih krivičnih djela koje je počinio maloljetnik, prijavljeno je u mjesecu oktobru, a to je krivično djelo čedomorstva. Policijska uprava ne raspolaže podatkom o izrečenim disciplinskim mjerama i mjerama pojačanog nadzora.

Kada su u pitanju krivična djela u mjesecu januaru i februaru 2020. godine u Odjeljenju kriminalističke policije od strane maloljetnika učinjena su tri krivična djela i to: krivično djelo nasilničko ponašanje, krivično djelo ugrožavanje sigurnosti i krivično djelo protivpravno lišenje slobode.

Specifični cilj 5: Postupanje sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku				
R.B.	Aktivnosti	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
5.1	Primjena posebnih pravila u skladu sa zakonom	Policija, tužilac za maloljetnike, sudija za maloljetnike, roditelji, Centar za socijalni rad	mart 2019. – mart 2020.	Saslušanje od strane certificiranih osoba, roditelja, socijalnog radnika, advokata
5.2	Rad sa maloljetnicima u sukobu sa zakonom	Policija i VSTV	mart 2019. – mart 2020.	02 certificirana policijska službenika
5.3	Stanje prestupništva kod maloljetnika	Policija – Odjeljenje Kriminalističke Policije	mart 2019. – mart 2020.	20 izvršilaca KD- a
5.4	Mjere koje se provode prema maloljetnicima u sukobu sa zakonom-međusektorska saradnja	Policija, Sud	mart 2019. – mart 2020.	Nije izrečena niti jedna mjera pojačanog nadzora niti disciplinska mjera

Specifični cilj 6: Doprinos policije integraciji djece sa poteškoćama u razvoju u lokalnoj zajednici

● Mjera 6.1. Saradnja sa NVO- om “Oaza”, svakodnevna podrška i obezbjeđenje u nesmetanom kretanju djece sa poteškoćama u razvoju

Pored preventivnih mjera, poduzete su i represivne mjere za učesnike u saobraćaju koji ne poštuju znakove pristupačnosti. U saradnji sa Ministarstvom saobraćaja Kantona Sarajevo, policijski službenici su vršili pojačanu kontrolu obilježenih parking mjesta za osobe sa invaliditetom, a sve sa ciljem obezbjeđenja nesmetanog kretanja i pristupa osoba sa poteškoćama u razvoju. Tokom pojačane kontrole izdato je 250 (dvije stotine i pedeset) prekršajnih naloga za nepropisno parkiranje vozila na mjestima predviđenim za osobe s invaliditetom. Policijski službenici će i u narednom periodu nastaviti rad na ovoj problematici.

● Mjera 6.2. Međunarodna manifestacija "Sportske igre Oaze"

U okviru djelovanja rada policije u zajednici kao bitan segment navodi se saradnja sa nevladinim organizacijama. Svake godine tradicionalno za djecu sa poteškoćama u razvoju na području općine Novi Grad organizuje se sportska olimpijada. U mjesecu oktobru 2019. godine održane su "Sportske igre Oaze". Policija kao partner u organizaciji ovog takmičenja dala je svoj doprinos u smislu sigurnog i bezbjednog održavanja takmičenja, te omogućila svim takmičarima siguran boravak na našem području. Prisutnih takmičara iz Srbije, Crne Gore, Makedonije, SAD- a bilo je oko 2.000, koji su se takmičili u različitim sportskim disciplinama kao što su fudbal, plivanje, bočanje i stoni tenis. Cjelokupno takmičenje proteklo je uredno i bez problema.

Jedna od aktivnosti koja se realizovala tokom mjeseca oktobra je i obilježavanje "Dječije nedjelje" koju su obilježili korisnici Udruženja za djecu sa poteškoćama u razvoju "Dajte nam šansu". Prisutnih korisnika bilo je oko 50.

Specifični cilj 6: Doprinos policije integraciji djece s teškoćama u razvoju				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
6.1	Saradnje s NVO „Oaza“ Svakodnevna podrška i obezbjeđenje u nesmetanom kretanju djece s posebnim potrebama u Općini	Policija, NVO, korisnici	mart 2019. – mart 2020.	01 akcija 237 prekršajna naloga
6.2	Međunarodna manifestacija sportske igre Oaze Dječija nedjelja „Dajte nam šansu“	Policija, NVO, učesnici igara	mart 2019. – mart 2020.	02 aktivnost 2000 učesnika 01 aktivnosti 50 korisnika

Specifični cilj 7: Prevencija maloljetničkog prestupništva

● Mjera 7.1. Aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva

Kroz svakodnevne aktivnosti kontinuirano i permanentno poduzeto je niz aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva kao društveno neprihvatljive pojave među mladim. Tako su u osnovnim školama na području općine Novi Grad realizovane edukativne radionice na temu "Stop međuvršnjačkom nasilju", "Cyberbullying" i "Lopov uvijek bude otkriven". Svi navedeni projekti se nastavljaju realizovati i u školskoj 2019/2020. godini.

- U periodu mart 2019. – mart 2020. godina za učenike šestih, osmih i devetih razreda Osnovne škole "Meša Selimović", "Umihana Čuvidina", "Osmani Nuri Hadžić", "Skender Kulenović", "Aleksa Šantić" i "Čamil Sijarić" održane su edukativne radionice na temu "Stop međuvršnjačkom nasilju". Radionice su realizovane kroz po jedan nastavni čas gdje su učenici upoznati sa fenomenom nasilja, koji su njegovi pojavni oblici, načinom reagovanja u situacijama kada su izloženi nasilju, te zakonskim tretiranjem ove

neprihvatljive pojave. Projektom je obuhvaćeno 782 učenika uz prisustvo nastavnika i pedagoga.

- Za učenike Osnovne škole "Osman Nakaš" za sedme razrede održana je radionica na temu "Cyberbullying" kojom je obuhvaćeno 25 učenika. Cilj radionice bio je upoznati učenike sa fenomenom nasilja putem interneta i opasnostima koje vrebaju putem društvenih mreža. Učenici i nastavno osoblje izrazili su zadovoljstvo na obrađenu temu, te dogovorili nastavak saradnje u smislu dalje realizacije projekta.
- Projekat pod nazivom "Lopov uvijek bude otkriven", kao jedan od najvećih projekata, realizovan je za sve učenike svih osnovnih škola na području općine Novi Grad. Ovaj projekat je realizovan u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine, koje djeluje u okviru podrške pravosuđu u Bosni i Hercegovini i jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa.

Ovim projektom obuhvaćeno je 1.777 učenika šestih razreda. Cilj projekta je upoznati maloljetnike o pojmu krivičnog djela sa posebnim osvrtom na krivična djela krađe i džepne krađe, te dati jasnu poruku da se nezakonito ponašanje ne isplati. Pored saradnje sa VSTV- om, u realizaciji samog projekta direktno su učestvovali i pripadnici Jedinice za specijalističku podršku MUP- a KS- a i pripadnici Specijalne jedinice FMUP- a sa službenim psima. Ovim projektom su bile obuhvaćene Osnovne škole "Skender Kulenović", "Aleksa Šantić", "Čamil Sijarić", "Mehmedalija Mak Dizdar", "Osman Nakaš", "Džemaludin Čaušević", "Meša Selimović", "Fatima Gunić", "Sokolje" i "Behaudin Selmanović" za učenike šestih razreda, gdje je održana po jedna edukativna radionica u sklopu gore navedenog projekta. Pored učenika radionici je prisustvovao pedagog škole, te razredni nastavnici koji su kroz pitanja i komentare uzeli aktivno učešće u realizaciji navedenog projekta.

● Mjera 7.2. "Dani otvorenih vrata policije" – organizovane posjete učenika

Jedna od preventivnih aktivnosti koja ima za cilj sprečavanje maloljetničkog prestupništva i jačanja povjerenja između maloljetnika i policije je i aktivnost pod nazivom "Dani otvorenih vrata". U okviru ove aktivnosti učenici imaju priliku doći u službene prostorije i upoznati se sa načinom rada policije. Tako su u mjesecu februaru posjetu Policijskoj stanici Novi Grad izvršili i učenici Osnovne škole "Meša Selimović". Učenicima i njihovim nastavnicima, kojih je bilo pet, direktno je predstavljen rad policije, te organizacija u prostorijama Četvrte policijske uprave. Ista aktivnost realizovana je i u mjesecu oktobru, kada je Policijsku upravu posjetilo 78 učenika.

Radionice su realizovane u sljedećim školama: "Skender Kulenović", "Čamil Sijarić", Gimnazija Dobrinja, "Umihana Čuvidina" i "Meša Selimović". Tokom realizacije radionica predstavljeni su sljedeći projekti "Lopov uvijek bude otkriven", "Stop međuvršnjačkom nasilju", "Cyberbullying", "Socijalizacija sa pravom – Nasilje i zanemarivanje" te projekat "Zaštita djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe". Projekti su realizovani za oko 180 učenika i osam nastavnika.

Pored preventivnog rada sa djecom, važnu ulogu u ostvarenju sigurnog okruženja za djecu čini i saradnja sa roditeljima. Stoga je u mjesecu oktobru u OŠ "Džemaludin Čaušević" održana edukacija na temu "Cyberbullying" i za roditelje, tačnije za Vijeće roditelja. Tom

prilikom roditelje smo upoznali i sa načinom zaštite djece na internetu, oblicima nasilja na društvenim mrežama, te zakonskim odredbama koje regulišu ovu oblast. Predavanje je realizovano u saradnji sa kolegama iz Odjeljenja kriminalističke policije.

Specifični cilj 7: Prevencija maloljetničkog prestupništva				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
7.1	Aktivnosti na prevenciji maloljetničkog prestupništva	Policija, škola, učenici, roditelji	mart 2019. – mart 2020.	03 projekta 1.162 učenika 15 nastavnika 13 pedagoga 15 roditelja
7.2	Dani otvorenih vrata policije	Policija, škola	mart 2019. – mart 2020.	126 učenika 05 učitelja

Specifični cilj 8: Sigurnost djece u porodici, školi i lokalnoj zajednici

Sigurnost djece na području općine Novi Grad smatra se jednim od prioriteta zadatka policijskih službenika ove Policijske uprave. Sve škole sa područja Kantona Sarajevo postupaju po "Protokolu u slučaju nasilja" koji je potpisan između Ministarstva obrazovanja KS- a i policije.

Prema ovom Protokolu školama su date direktne smjernice kako reagovati kada saznaju da je izvršen bilo koji oblik nasilja, bilo da je maloljetnik izvršilac ili žrtva. Shodno tom Protokolu, škole ali i druge javne ustanove imaju obavezu prijavljivanja nasilja.

● Mjera 8.1. Programi za sprečavanje nasilja nad djecom u porodici, školi, na ulici

U odjeljenju Kriminalističke policije Četvrte policijske uprave za izvještajni period, samo u jednom slučaju u kojem je prijavljeno nasilje u porodici, obuhvaćeno je i nasilje nad djecom te porodice, te je izvršiocu ovog krivičnog djela izrečena zaštitna mjera. U cilju sprečavanja ove pojave policajci u zajednici zaduženi za rad sa djecom potenciraju na važnosti prijavljivanja nasilja, te načinima na koji se to može učiniti.

Tokom izvještajnog perioda u sklopu edukativne radionice na temu nasilja za učenike škole "Osman Nakaš", učenicima je predstavljena i zakonska regulacija nasilja na sportskim manifestacijama u skladu sa starosnom dobi izvršioca. Radionica je realizovana za učenike VI i VII razreda, kojih je bilo ukupno oko 42, dva nastavnika i pedagog škole. Isto tako je za učenike VIII razreda OŠ "Aleksa Šantić" održana edukativna radionica u sklopu realizacije projekta "Socijalizacija s pravom – Institucije i ustanove u zaštiti djece i mladih i njihova prava" i projekta "Socijalizacija s pravom – Kultura ponašanja", gdje je prisustvovalo 16 učenika.

U OŠ "Sokolje" održana je edukativna radionica za 27 učenika IX razreda na temu "Cyberbullying" i "Zloupotreba djece od seksualanog iskorištavanja", kao i edukativna radionica u OŠ "Ankes" sa 35 učenika IX razreda na temu "Stop međuvršnjačkom nasilju".

U prostorijama OŠ "Meša Selimović", ulica Geteova broj 16, općina Novi Grad, uz prisustvo pedagoga škole obavljen je razgovor sa roditeljima djece, a u vezi sa nasiljem nad jednim djetetom, gdje su roditelji upozoreni da povedu dužnu brigu nad svojom maloljetnom djecom.

● Mjera 8.2. Aktivnosti na održavanju prostora za bezbjedan boravak djece i igru djece

Sigurno okruženje za svako dijete na području općine Novi Grad je ono okruženje u kojem dijete može imati bezbjedan boravak i igru. Upravo zbog toga kroz svoje svakodnevne aktivnosti policijski službenici imaju uvršten i konkretan zadatak u smislu obilaska i nadzora nad dječjim igralištima. O izvršenim obilascima policijski službenici sačinjavaju posebne službene izvještaje. Tokom perioda mart 2019. – mart 2020. u Policijskoj stanici Novi Grad nije evidentiran niti jedan slučaj nasilja na dječjim igralištima, niti na sportskim terenima u općini Novi Grad. Tokom obilaska kroz redovne poslove, policijski službenici su sačinili 171 službeni izvještaj. Također, prilikom obilaska u mjesecu oktobru zbog vođenja psa bez povodca i zaštitne korpe uručen je jedan prekršajni nalog. U sklopu aktivnosti "Policija u zajednici", u dvorištu OŠ "Fatima Gunić" održana je pokazna vježba evakuacije učenika i nastavnog osoblja u slučaju požara ili elementarnih nepogoda, u kojoj je učestvovala ekipa Civilne zaštite Općine Novi Grad. Vježba je uspješno okončana.

I u periodu mart 2019. – mart 2020. godina realizovane su aktivnosti policijskih službenika na kontroli vozača i vozila u skladu sa Planom interventnih mjera u slučaju prekomjerne zagađenosti zraka. Iste aktivnosti su nastavljene i tokom mjeseca januara. U toku navedenih aktivnosti izvršena je kontrola 373 motornih vozila, a upozoreno 327 vozača.

Specifični cilj 8: Sigurnost djece u porodici školi i lokalnoj zajednici				
R.B.	Aktivnost	Nosioci aktivnosti	Period realizacije	Indikatori
8.1.	Program za sprečavanje nasilja nad djecom u porodici, školi, ulici	Škola, policija, roditelji	mart 2019. – mart 2020.	01 slučaj
8.3.	Program za sprečavanje nasilja na sportskim događajima i očuvanju društvene imovine	Policija, škola, sportska društva	mart 2019. – mart 2020.	01 projekat 42 učenika 02 nastavnika 01 pedagog Nije evidentiran nijedan slučaj nasilja na sportskim terenima.
8.4.	Vršiti povremeni nadzor nad igralištima i parkovima.	Policija, Općina	mart 2019. – mart 2020.	Svakodnevni obilasci, 69 izvještaja o obilasku 01 prekršajni nalog 01 izvršilac

U predhodnom dijelu izvještavanja Četvrta policijska uprava predstavila je aktivnosti poduzete u skladu sa postavljenim zadacima iz "Akcionog plana za djecu Općine Novi Grad". Shodno potrebama lokalne zajednice, Policijska uprava Novi Grad će i u narednom periodu planirati i sprovesti aktivnosti na polju preventivnog i represivnog djelovanja, ali i jačati saradnju sa lokalnom zajednicom u svrhu postizanja cilja u smislu stvaranja sigurnog okruženja za svako dijete.

Pored navedenih aktivnosti važno je istaći da su policijski službenici Četvrte policijske uprave u prethodnom periodu postupali i po pitanju nezakonitog ponašanja migranata i smještaja istih u raspoložive migracione centre u Blažuju i Hadžićima, te aktivnosti u vezi sa sprečavanjem širenja koronavirusa, odnosno kontroli poštivanja izdatih naredbi od strane Federalne civilne zaštite i sanitarnih inspekcija.

PROGRAMSKO PODRUČJE NEVLADINE ORGANIZACIJE

Djelovanje i rad nevladinih organizacija je važan segment u ukupnim društvenim procesima koji se odvijaju od lokalnog do nacionalnog nivo. Nевladine organizacije svojim djelovanjem i projektima mogu biti produžena ruka vladinim institucijama i nadopuna u jačanju društvenih resursa i servisa koji doprinose unapređenju stanja u različitim oblastima brige o djeci.

Strateški cilj: Unaprijediti dijalog i saradnju Općine sa NVO- ima na unapređenju brige o djeci i mladima i realizaciji AP- a za djecu Općine Novi Grad Sarajevo

Specifični cilj 1: Obezbjediti podršku za razvoj i održivost NVO- a koji rade s djecom i za djecu

● **Mjera 1.1. Pružiti podršku NVO- ima kroz ustupanje prostora za rad uz olakšice za troškove rente**

Općina Novi Grad Sarajevo pruža određenu podršku organizacijama koje se bave brigom o djeci u iznalaženju prostora i ustupanju istih na korištenje. U cilju poboljšanja resursa i potreba NVO- a Općina Novi Grad Sarajevo dodjeljuje određena finansijska sredstva za realizaciju projekata koji su u skladu sa strategijama koje donosi Općina, a tiču se potreba djece i mladih.

Preporuka: U narednom periodu potrebno je ostvariti bolju saradnju sa NVO- ima, te iznaći načine za zajedničko djelovanje posebno unutar nevladinih udruženja.

● **Mjera 1.2. Povećati sredstva za neposredan rad sa djecom, projekte koji prate potrebe djece u zajednici i koji donose pozitivne promjene brige o djeci i mladima i doprinose realizaciji AP- a za djecu Općine Novi Grad Sarajevo**

U cilju realizacije ove mjere u 2019. godini sredstvima planiranim za NVO- e koji se bave brigom o djeci finansirani su projekti iz oblasti: sporta – 38 projekata, kulture i umjetnosti – sedam, obrazovanja – dva, zdravstva – dva, okoliš – jedan, mladi i volonterizam – jedan projekat. Ukupno su odobrena sredstva u iznosu **od 124.500 KM za 53 projekta**, odnosno za 53 udruženja. Kada su u pitanju projekti humanitarnog karaktera socijalnog uključivanja osoba i djece sa poteškoćama u razvoju, odobrena su sredstva u iznosu **od 41.000 KM za devet projekata** odnosno udruženja. Visina sredstava za nevladine organizacije za 2019. godinu planirana je na nivou sredstava iz 2018. godine.

Potrebno je istaći da su u okviru obrazovanja u 2019. godini odobrena sredstva za realizaciju projekta "Planinarska škola" koji realizira PSD "Zlatni ljiljan" u iznosu **od 35.000 KM**, Centru za djecu i mlade "Ikre" u iznosu **od 30.000 KM**, Udruženju "Naša djeca" Sarajevo za realizaciju pojete "Grad/Općina po mjeri djeteta" odobrena su sredstva u iznosu **od 10.000 KM**.

Preporuka: U narednom periodu bilo bi potrebno izvršiti analizu projekata i ostvarenih rezultata kako bi imali adekvatne podatke o udruženjima i njihovim raspoloživim resursima. Na osnovu tih informacija raspodjela sredstava bila bi sistematičnija, sredstva bi bila usmjerena na projekte i oblasti gdje postoje tzv. "prazna polja", kao i na realizaciju aktivnosti iz AP- a za djecu. Raspoloživa sredstva za nevladine organizacije bi bila iskorištena racionalno i efikasno. Udruženja bi dobila bolju podršku za rad i za realizaciju projekata za koje postoji potreba u zajednici.

● **Mjera 1.3. Raspisivanje poziva za neprofitabilne organizacije usmjerene na rješavanje akutnih problema i poboljšanje stanja potreba djece i mladih posebno marginaliziranih grupa**

Na osnovu Zakona o principima lokalne samouprave ("Službene novine Federacije" broj 49/06 i 51/09) i Statuta Općine Novi Grad Sarajevo u 2019. godini, Općina je objavila pozive za finasiranje i sufinasiranje projekata nevladinih i neprofitabilnih organizacija koje djeluju i provode aktivnosti sa korisnicima na Općini Novi Grad Sarajevo. Za finasiranje i sufinasiranje projekata budžetom Općine planirana su sredstva u iznosu od 230.000 KM. **Za potrebe djece i mladih je odobreno ukupno 165.500 KM što u procentu iznosi oko 72% sredstava.** Ostali dio sredstava odnosi se na projekte koji se bave potrebama odraslih osoba.

● **Mjera 1.4. Uspostaviti kvalitetnu evidenciju NVO- a koji rade s djecom**

Preporuka: Evidencija o nevladinih organizacijama je potrebna iz više razloga. Ukoliko raspoložemo sa potrebnim informacijama o djelatnosti i resursima sa kojima raspolaže udruženje, lakše ćemo procijeniti njihove kapacite i dodijeliti sredstva za realizaciju određenih projekata. Posebno je značajno da udruženja koja rade sa djecom imaju dokumenta kojima se sprečava svaki rizik po djecu odnosno zloupotreba djece.

S obzirom da Općina Novi Grad Sarajevo radi na projektu "Grad/Općina po mjeri djeteta", svako udruženje bi trebalo da ima dokument pod nazivom "Politika zaštite djece", jer se time obezbjeđuje maksimalna zaštita djece i mladih od bilo koje zloupotrebe i zlostavljanja.

U ovom pogledu potrebno je organizirati edukativne radionice za predstavnike NVO- a sa ciljem upoznavanja osoba koje rade sa djecom sa pravima i zaštitom djeteta, kao i sa principima najboljeg interesa za dijete.

Udruženje "Naša djeca" Sarajevo stavlja se na raspolaganje da realizira radionice na temu zaštite i prava djece.

● **Mjera 1.5. Monitoring odobrenih projekata**

Nadzor nad realizacijom projekata koji se finasiraju/sufinasiraju iz budžeta Općine vrši se na način kontrola periodičnih i konačnih u obliku narativnih i finansijskih izvještaja o provedenim aktivnostima i utošenim sredstvima.

Preporuka: Bilo bi poželjno uraditi jedinstvene obrasce za podnošenje izvještaja o realiziranim projektima koji bi sadržavali sve informacije o ciljnoj grupi, broju korisnika projekta direktnih/ indirektnih i druge relevantne informacije/podatke značajne za monitoring i evaluaciju.

Evaluacijom provedenih aktivnosti i postignutih rezultata možemo procijeniti koliko su ti rezultati bili efikasni i koliko su doprinijeli pozitivnim promjenama u zajednici.

● **Mjera 1.6. Promovisati rad NVO- a: štampanjem informativno- promotivnih materijala za upoznavanje građana o radu NVO- a (flajeri, leci, brošure i dr.)**

U izvještajnom periodu nevladine organizacije su u okviru svojih projekata radile na izradi promotivnih materijala, ali su materijali nedovoljno promovirani u javnosti. U cilju

bolje promocije potreba djece, kao i aktivnosti koje realiziraju udruženja, potrebno je obavezati udruženja da urade više na vidljivosti projekata i partnera.

Preporuka: Bilo bi korisno da Stručni tim koji radi na realizaciji i praćenju AP- a za djecu Općine Novi Grad Sarajevo dobije informacije o urađenim promotivnim materijalima u vezi sa djecom i mladima.

● **Mjera 1.7. Edukativno informativni sastanci nevladinih organizacija sa članovima Stručnog tima, informacija o realizaciji projekta "GMD" i AP Općine Novi Grad Sarajevo**

U izvještajnom periodu nije bilo sastanaka, ali su članovi stručnog tima bili u stalnoj međusobnoj komunikaciji sa predstavnicima udruženja i razmjenjivali su potrebne informacije.

Preporuka: U cilju bolje efikasnosti i saradnje u narednom periodu potrebno je organizirati zajednički sastanak Stručnog tima i Službe koja prati realizaciju projekata koji su finansirani ili sufinansirani sredstvima iz budžeta Općine sa predstavnicima NVO- a.

● **Mjera 1.8. Informiranje javnosti o aktivnostima NVO- a putem elektronskih medija, lokalne i kantonalne TV, pisanih medija, općinske pres službe**

U izvještajnom periodu nevladine organizacije su informativnim sredstvima dostavljale izvještaje. Mnoge akcije su objavljene putem TV emisije "Hronika općina", Biltene Općine, weba i drugih.

Preporuka: Potrebno bi bilo da svaka NVO ima listu gdje vodi evidenciju gostovanja na TV i radio stanicama i drugim događajima od značaja za djecu i mlade, pa istu može prosljediti po potrebi nadležnim institucijama.

● **Mjera 1.9. Informativni pult NVO- a u Općini za promotivno- informativne materijale o radu i aktivnostima NVO- a za građane**

U općinskom prostoru nalazi se informativni pult koji se koristi za informativne materijale i publikacije Općine. Udruženje "Naša djeca" Sarajevo je više puta izlagalo brošure o radu Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad.

Preporuka: Upoznati NVO- e da postoji mogućnost da određene informativne materijale o realizaciji projekata u dogovoru sa općinskim službama sa kojima sarađuju mogu izložiti i na taj način upoznati javnost.

Specifični cilj 2: Razvoj centra za mlade gdje će se odvijati aktivnosti s djecom i mladima

● **Mjera 2.1. Postojeće neaktivne centre ili domove dati na javni poziv za nove korisnike i nove sadržaje za djecu**

U izvještajnom periodu nije bilo konkretnih aktivnosti na realizaciji ove mjere, ali Općina ulaže napore da obezbijedi na više načina prostore za okupljanje djece i mladih. Iako Centar "Safet Zajko" nudi djeci i mladima da slobodno vrijeme provode korisno.

Preporuka: Bilo bi dobro i korisno da postoje manji centri za djecu u mjesnim zajednicama koji će biti dostupni djeci, jer se nalaze u neposrednoj blizine kuće i nema potrebe za korištenjem prevoza, što je dodatna sigurnost za djecu. U tim prostorima djeci i mladima pruža se mogućnost da se druže sa vršnjacima i slobodno vrijeme ispune aktivnostima iz oblasti likovne, književne, dramske, muzičke, plesne i druge umjetnosti, kao i edukativne radionice iz različitih oblasti odgoja i obrazovanja.

● **Mjera 2.2. Podsticati otvaranje centara za djecu i mlade od strane NVO- a**

Općina Novi Grad Sarajevo kontinuirano radi na obogaćivanju sadržaja za djecu i vodi brigu o potrebama djece i mladih, te stvara uslove za odvijanje nekih od aktivnosti kojima se žele baviti djeca u slobodno vrijeme. S obzirom na broj djece koja žive u općini, raspoloživi prostori nisu dovoljni niti prostorno ravnomjerno raspoređeni i prilagođeni za djecu.

Preporuka: Potrebno je raditi na realizaciji ove aktivnosti u narednom periodu. U saradnji sa odgovarajućom općinskom službom razmotriti i mogućnost otvaranja centra za djecu i mlade koji će biti jedan od reprezentativnih prostora i isključivo namijenjen za potrebe djece. Ova aktivnost potrebna je iz više razloga. Općina Novi Grad Sarajevo ima oko 25.000 djece od 0 do 18 godina. U školskoj 2019/2020. godini upisano je više od 12.000 djece, što pokazuje opravdanu potrebu za ovom vrstom objekta za djecu i mlade. Općina koja preferira da bude "Općina po mjeri djeteta" i koja do sada ispunjava najveći broj kriterija za tu titulu treba da učini sve na realizaciji ove mjere. Primjera radi, Općina Novo Sarajevo koja ima znatno manji broj djece, ima i raspolaže sa dva i više centara za djecu i mlade ("Kuća za djecu" – bivši Dom pionira "Boško Buha" na Grbavici I, Dom za mlade na Grbavici II i "Kuća za mlade" na Malti).

JA I MOJ GRAD\OPĆINA

ISTRAŽIVANJE „JA I MOJ GRAD/OPĆINA“

Dječiji parlament Općine Novi Grad Sarajevo formiran je 2013. godine, kao jedan od oblika dječijeg udruživanja i aktivnog učešća djece i mladih u procesima koji se dešavaju u lokalnoj zajednici, a tiču se potreba i prava djece utvrđenih u Konvenciji o pravima djeteta.

U okviru projekta „Grad/Općina po mjeri djeteta“ članovi Dječijeg parlamenta Općine Novi Grad Sarajevo pored učešća u regionalnim projektima i na nivou BiH realizirali su preko 1100 različitih akcija koje su doprinjele promociji prava djeteta, poboljšanju uslova za sigurno i zdravo odrastanje sve djece kao i promociji Općine na lokalnom nivou i šire.

Kao predstavnici učenika svih osnovnih škola Općine Novi Grad Sarajevo, Dječiji parlament je početkom 2020.godine proveo istraživanje pod nazvom „**Ja i moj grad**“. Cilj istraživanja je bio snimiti stanje potreba djece iz dječije perspektive u pet oblasti ključnih za okolinu u kojoj odrastaju djeca i mladi, a to su: slobodno vrijeme, učestvovanje djece i doživljaj grada/općine, ja i moja škola, moje zdravlje i zadovoljstvo i opći podaci.

U istraživanju je učestvovalo 126 djece uzrasta od 13-17 godina i uglavnom žive u Općini Novi Grad Sarajevo u kojoj pohađaju osnovnu školu, a određen broj mladih ide u srednje škole koje se nalaze u drugim općinama grada Sarajeva.

Rezultati istraživanja u svih pet oblasti dali su dovoljno ohrabrujućih podataka, ali i podataka koji upućuju na veću odgovornost i bolju brigu o potrebama djece i mladih. Poruke koje su predložene od strane djece su izuzetno važne u kreiranju daljih politika u zaštiti i ostvarivanju prava djece na lokanom nivou.

AKTIVNOSTI DJECE U SLOBODNO VRIJEME

Prva oblast je bazirana na **aktivnostima koje se odvijaju tokom slobodnog vremena**. Ohrabrujući podatak je činjenica da je dvije trećine djece izjavilo da se bavi sportom, no nedostatak aktivnosti tokom slobodnog vremena potkrepljuje podatak da skoro jedna trećina ispitanika tvrdi da se u slobodno vrijeme dosađuje. Proteklu godinu je obilježila i

REZULTATI ANALIZE ISTRAŽIVANJA POTREBA DJECE I MLADIH NA LOKALNOM NIVOU KOJE SU PROVELI ČLANOVI DJEČIJEG PARLAMENTA OPĆINE NOVI GRAD SARAJEVO

Analizu obradile
i uredile:
Ajla Salman i
Amina Kahriman

dječija neaktivnost u segmentima učešća na različitim radionicama, debatama, klubovima i druženjima. Više od jedne polovine ispitanika je izjavilo da niti jednom nisu imali priliku učestvovati u besplatnim aktivnostima ovog tipa, a 80% ih je potvrdilo da nisu imali priliku učestvovati u plaćenim aktivnostima. Godinu dana unazad, oko **40% djece nije pogledalo niti jednu predstavu**, niti je učestvovalo u kreiranju istih ili sličnih sadržaja. Unatoč ovom podatku, skoro isti broj ispitanika je izjavio da su se družili sa svojim vršnjacima mimo školskih aktivnosti. Okolnosti današnjeg života su uvjetovale i činjenicu da 75% ispitanika provodi u prosjeku pet sati dnevno koristeći mobilni telefon.

Preporuke:

- Potrebno je animirati djecu na fizičke aktivnosti
- Neminovno je omogućiti besplatne sadržaje (predstave, filmove, debate, edukativne i art radionice, druženja sa pjesnicima, književnicima, sportistima) koji omogućavaju djeci razvijanje različitih navika i kompetencija.

UČESTVOVANJE DJECE I DOŽIVLJAJ GRADA/OPĆINE

Kada se radi o **oblasti učestvovanja djece i doživljaja grada i općine**, informisani su o postojanju radionica o dječijim pravima, ali većinski dio nije bio učesnik bilo koje od njih. Većina ih nije upoznata sa akcijom "Grad/Općina po mjeri djeteta". Smatraju da je život u njihovim prebivalištimu izuzetno lijep. Polovično se slažu sa konstatacijom da je siguran. Kada se radi o porocima, 60% djece tvrdi da se oko njihove škole ne nudi droga, ali alkohol i cigarete nisu tako rijetka pojava. Mišljenja su podijeljena i o pitanju jednake brige prema svim stanovnicima, ali i o mogućnostima učešća u donošenju odluka koje se tiču svih građana. Ispitanici su istakli i pohvale za općinu u kontekstu organizacije priredbi, druženja i predstava, postojanja igrališta, ali nezadovoljstvo su istakli u segmentu njihove neopremljenosti. Ipak, pojedini ispitanici su se osvrnuli na veće i goruće problem koji su vezani za kompletno stanovništvo pa su ukazali i na

JA I MOJ GRAD\OPĆINA

neophodnost saniranja deponija. Briga koju grad i općina iskazuju prema djeci sa teškoćama u razvoju je itekako primjetna. Ispitanici smatraju da su djeca prava djece ispoštovana u velikoj mjeri. Da načelnici brinu o potrebama djece smatra 50% djece, ali isti postotak smatra i da nisu imali susrete sa njima. Kada je riječ o uvažavanju mišljenja djece, 50% ispitanika smatra da odrasli ne uvažavaju njihova mišljenja i ideje.

Preporuke:

- Raditi na smanjenju pristupačnosti alkohola i cigareta maloljetnicima
- Riješiti goruće problem (osigurati veći broj policijskih patrola radi sigurnosti djece, poraditi na pitanju javnog saobraćaja)
- Raditi na promociji učešća djece u procesima koji se dešavaju u njihovoj zajednici

JA I MOJA ŠKOLA

Treći segment, vezan za školu, pokazuje da su dvije trećine ispitanika **zadovoljne postojećim odabirom škole**, te vole pohađati nastavu. Izuzetno važan segmenat koji vrijedi naglasiti je i njihovo većinsko zadovoljstvo nastavnicima s kojima sarađuju u obrazovnom procesu, čak ističu i da nastavnici u njima izazivaju povjerenje i poštovanje. Uprkos ovim podacima, ispitanici **dalje osjete strah od ispitivanja školskog gradiva**, prvenstveno iz straha od neuspjeha. 80% slučajeva grupnog rada je i relevantan izvor saradnje i kolegijalnosti među učenicima što, na sreću, u 90% slučajeva nije ukazalo na bilo koji korak koji vodi ka vršnjačkom nasilju. Pored toga, djeca su ohrabrena i osamostaljena na samostalan rad i prezentaciju istog pred svojim vršnjacima, kao i na učešće u različitim diskusijama i debatama. Zadovoljstvo koje djeca osjećaju u društvu, kao i osjećaj pripadnosti, može biti jedan od uslovitelja podatka da se dvije trećine ispitanika ne bi odlučile na traženje pomoći od pedagoga ili psihologa. Među

JA I MOJ GRAD\OPĆINA

ponuđenim školskim aktivnostima, 80% ispitanika je pronašlo ono što ih zaista zanima, a u istom procentu su pohađali i dodatnu nastavu iz određenog predmeta, a ne dopunsku.

Preporuke:

- Neophodno je mijenjati pristup nastavnika, radi očuvanja psihičkog zdravlja djece
- Promovisati usluge koje pružaju pedagozi i psiholozi da bi se djeca češće odlučivala na obraćanje ovim licima

MOJE ZDRAVLJE I ZADOVOLJSTVO

Područje koje je izuzetno značajno u periodu pandemije korona virusa, vezano je za **zdravlje i zadovoljstvo djece**. Glavobolja, prehlada, grlobolja i bol u trbuhu su neki od simptoma koje u prosjeku ima jedna četvrtina ispitanika često ili vrlo često. Nešto veći postotak je prisutan kada se radi o problemima sa spavanjem, skoro polovina ispitanika često ima problem ovog tipa. Kada se radi o ishrani, 80% djece ne koristi organiziranu prehranu u školi. Ističe se i podatak da dvije trećine djece hranu iz fast fooda jede nekoliko puta mjesečno, što je ohrabrujući podatak upoređujući ga sa situacijom u ostatku svijeta. Poroci (alkohol i duhan) nisu zastupljeni među 70% ispitanika, no preostalih **30% tvrdi da su ih probali jednom ili više puta**, što je zabrinjavajući podatak, jer se radi o maloljetnim osobama. Psihičko zdravlje ispitanika je analizirano kroz nekoliko pitanja u ovo djelu upitnika. **Umor, nervoza, tjeskoba i iscrpljenost su zastupljeni kod polovine ispitanika**, što je također podatak na koji treba obratiti pažnju. Odnos ispitanika prema svojim vršnjacima je, sudeći po odgovorima, na zavidnom nivou. Rijetki su slučajevi u kojima dolazi do fizičkih nasrtaja, vrijeđanja, maltretiranja i omalovažavanja. Kontekst porodice je istaknut kao pozitivna strana kompletne priče. Ispitanici u većini slučajeva smatraju da ih roditelji razumiju i da im bez nesuglasica pružaju pomoć i osjećaj sigurnosti. Sve prethodno navedeno biva uzrokom da se 80% ispitanika osjeća sretnim i zadovoljnim.

Preporuke:

- Organizovati zdravu užinu u školama
- Održavati radionice na temu važnosti psihičkog i fizičkog zdravlja

OPĆI PODACI

Posljednji segment analize, a istovremeno i veoma važan jer nam daje uvid u detaljnije karakteristike ispitanika su **opći podaci**. Svi ispitanici su učenici sedmog, osmog, i najvećim dijelom devetog razreda, od čega je u upitniku učešće uzelo 70% djevojčica i 30% dječaka. Kada je u pitanju životna dob, otprilike 65% ispitanika ima 15 godina, 25% ispitanika ima 14 godina, a ostatak ispitanika ima 13 godina. Skoro svi ispitanici imaju mjesto prebivališta u gradu, a ne na selu, te im je udaljenost igrališta između 15 i 30 minuta, udaljenost biblioteke prosječno dvadeset minuta, a udaljenost kina ili pozorišta, također, oko trideset minuta. Do škole djeca uobičajeno idu pješke ili gradskim prevozom, a 60% ispitanika ističe da imaju besplatnu kartu za prevoz. Na pitanje koliko novaca ima tvoja porodica, 57% ispitanika smatra da posjeduju jednako koliko i druge porodice, a 26% tvrdi da imaju nešto više novca od drugih porodica.

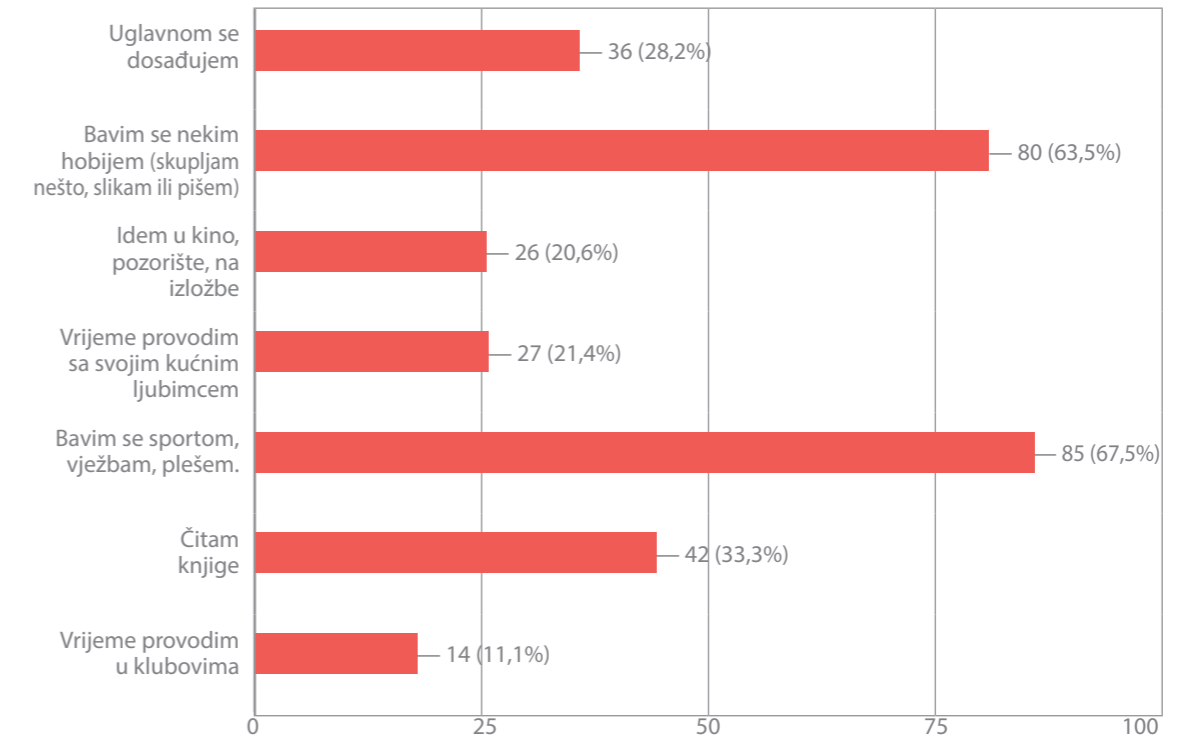

OBLAST
SLOBODNO
VRIJEME

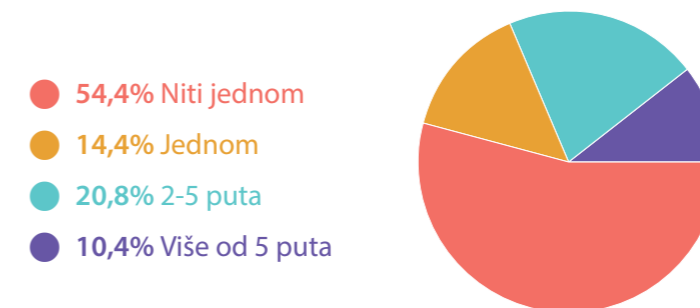
Šta radiš u slobodno vrijeme (kada nisi u školi)?

126 odgovora

Koliko si često u zadnjih godinu dana učestvovao/učestvovala u radu besplatnih dječjih igraonica, radionica ili klubova?

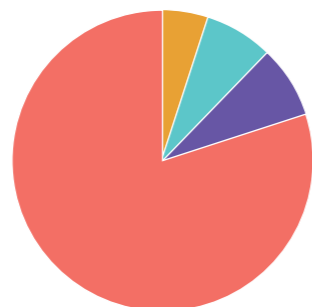
125 odgovora

Koliko si često u zadnjih godinu dana učestvovao/učestvovala u radu dječjih igraonica, radionica ili klubova koji se plaćaju?

125 odgovora

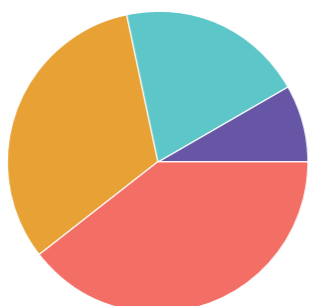
- 80% Niti jednom
- 4,8% 2-5 puta
- 7,2% Više od 5 puta
- 8% Jednom

Koliko si često u zadnjih godinu dana gledao/gledala neku priredbu/predstavu u školi?

124 odgovora

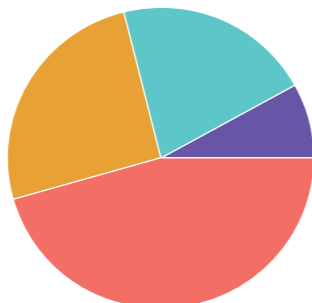
- 39,5% Niti jednom
- 32,3% Jednom
- 20,2% 2-5 puta
- 8,1% Više od 5 puta

Koliko si često u zadnjih godinu dana učestvovao/učestvovala u nekoj priredbi, predstavi ili snimanju filma/videoa za djecu?

125 odgovora

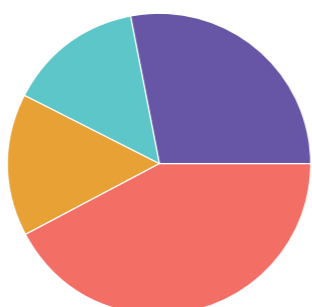
- 45,6% Niti jednom
- 25,6% Jednom
- 20,8% 2-5 puta
- 8% Više od 5 puta

Koliko si često u zadnjih godinu dana učestvovao/učestvovala u sportskim takmičenjima, turnirima?

125 odgovora

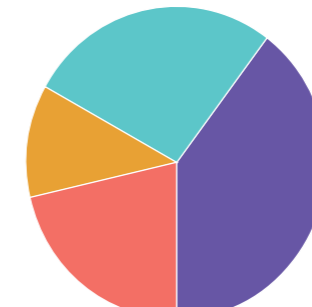
- 42,4% Niti jednom
- 15,2% Jednom
- 14,4% 2-5 puta
- 28% Više od 5 puta

Koliko si često u zadnjih godinu dana bio/bila na ljetovanju, zimovanju ili vikend izletu s nekim izvan škole (klub, udruženje, društvo i dr.)?

126 odgovora

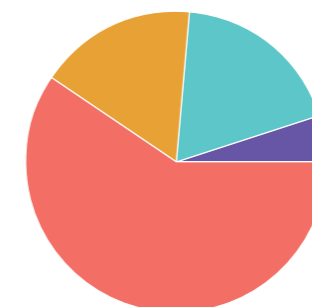
- 21,4% Niti jednom
- 11,9% Jednom
- 27% 2-5 puta
- 39,7% Više od 5 puta

Koliko si često u zadnjih godinu dana nastupao/nastupala na televiziji, radiju, pisao/pisala članke za dječije novine, školski list, školski portal, blog ili slično?

124 odgovora

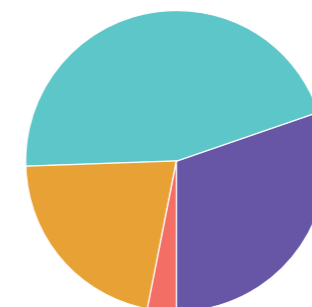
- 59,7% Niti jednom
- 16,9% Jednom
- 18,5% 2-5 puta
- 4,9% Više od 5 puta

Koliko sati u prosjeku gledaš televiziju/različite sadržaje na računalo/mobitelu u jednom danu?

126 odgovora

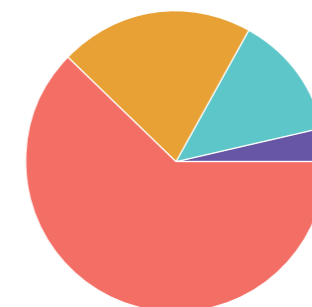
- 3,2% Manje od jedan sat
- 21,4% 1-2 sata
- 45,2% 3-4 sata
- 30,2% 5 sati ili više

Koliko sati u prosjeku igraš igrice (na kompjuteru, mobitelu, tabletu, Play Station-u i sl.) u jednom danu?

126 odgovora

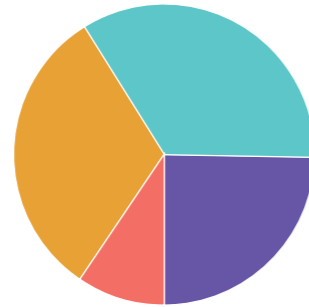
- 63,5% Manje od jedan sat
- 21,4% 1-2 sata
- 13,5% 3-4 sata
- 3,6% 5 sati ili više

Koliko sati u prosjeku koristiš društvene mreže (Facebook, Instagram, YouTube, chat mreže i sl.) u jednom danu?

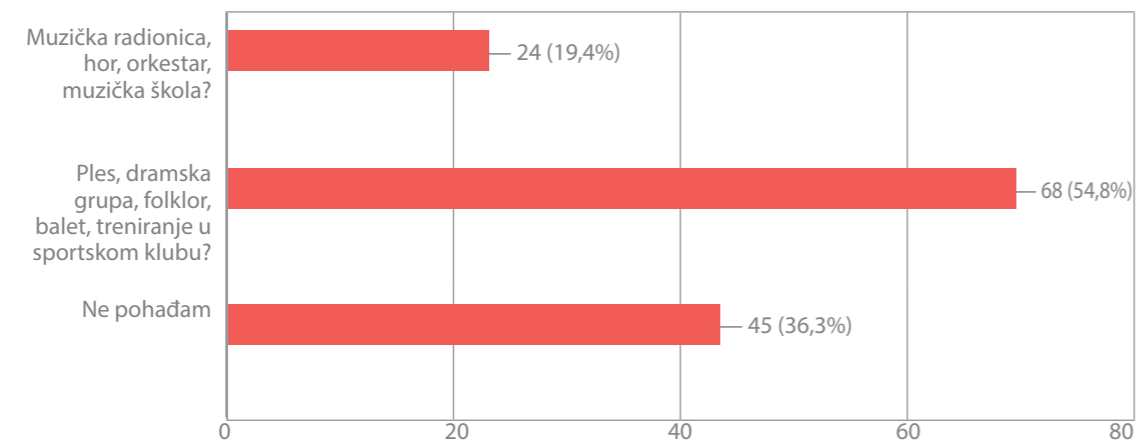
126 odgovora

- 9,5% Niti jednom
- 31,7% Jednom
- 34,1% 2-5 puta
- 24,6% Više od 5 puta

Pohađaš li ili učestvuješ u nečemu od navedenog, a da ne spada u tvoje školske aktivnosti?

124 odgovora

OBLAST

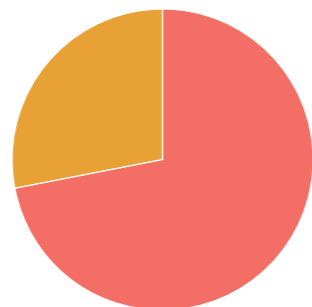
UČESTVOVANJE DJECE I
DOŽIVLJAJ GRADA/OPĆINE

Jesi li čuo/čula da u tvom gradu/općini postoje radionice i različite aktivnosti u kojima se djeca upoznaju sa svojim pravima (kao što su: Dječiji forum, Dječije vijeće, Vijeće učenika u školi, debatni klub, i sl.)?

125 odgovora

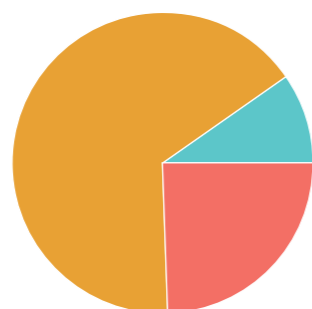
- 72% Da
- 28% Ne

Jesi li u ovoj godini učestvovao/učestvovala u radu radionice za dječija prava ili u nekoj sličnoj aktivnosti (Dječiji forum, Dječiji parlamet, Vijeće učenika u školi, debatni klub i sl.)?

126 odgovora

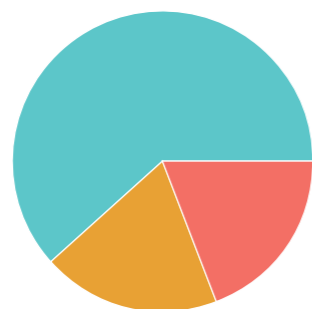
- 24,6% Da
- 65,9% Ne
- 9,5% Ne znam

Jesi li se u ovoj godini uključivao/uključivala u neku akciju kojom si odraslima (roditeljima, nastavnicima, ljekaru, gradonačelniku/načelniku) nešto poručio/la ili iskazao/la svoje mišljenje (poruka, slogan, upit, crtež i sl.)?

125 odgovora

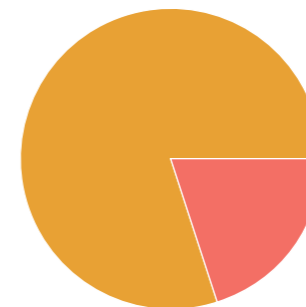
- 19,2% Da, više puta
- 19,2% Da, jednom
- 61,6% Ne

Jesi li čuo/ čula za akciju “Gradovi i općine prijatelji djece”?

124 odgovora

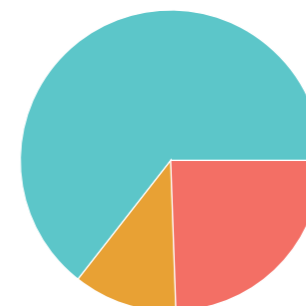
- 20,2% Da
- 79,8% Ne

Jesi li ikad bio/ bila na susretu - sastanku djece s gradonačelnikom/načelnikom svog grada/općine?

126 odgovora

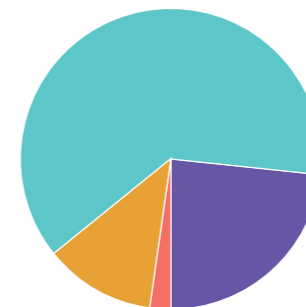
- 24,6% Da, jednom
- 11,1% Da, više puta
- 64,3% Ne

Da li ti je lijepo živjeti u tvom gradu/općini?

125 odgovora

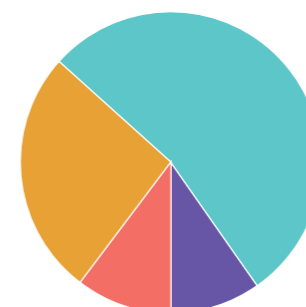
- 2,4% Uopće ne
- 12% Uglavnom ne
- 62,4% Uglavnom da
- 23,2% Izrazito da

Da li se osjećaš sigurno u svom gradu/općini?

125 odgovora

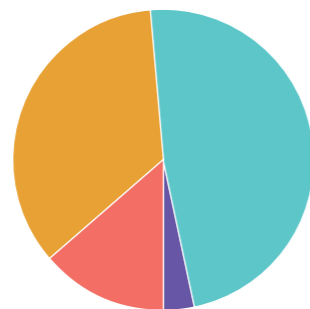
- 10,4% Uopće ne
- 26,4% Uglavnom ne
- 53,6% Uglavnom da
- 9,6% Izrazito da

Da li je saobraćaj u tvom gradu/općini siguran?

123 odgovora

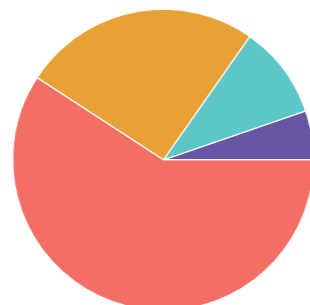
- 13,8% Uopće ne
- 35% Uglavnom ne
- 48% Uglavnom da
- 3,2% Izrazito da

Da li se oko tvoje škole nudi droga?

125 odgovora

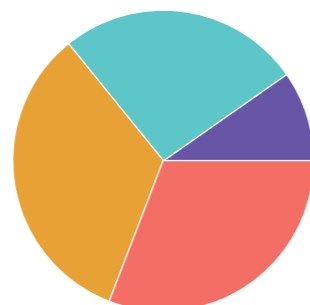
- 59,2% Uopće ne
- 25,6% Uglavnom ne
- 10% Uglavnom da
- 5,2% Izrazito da

Da li se oko tvoje škole nude cigarete i alkoholo?

126 odgovora

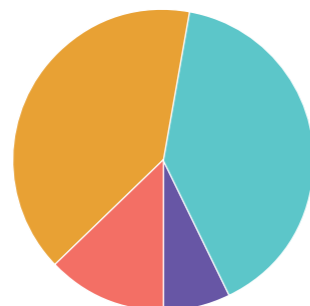
- 31% Uopće ne
- 33,3% Uglavnom ne
- 26,2% Uglavnom da
- 9,5% Izrazito da

Da li se u tvom gradu/općini vodi briga o svim stanovnicima?

125 odgovora

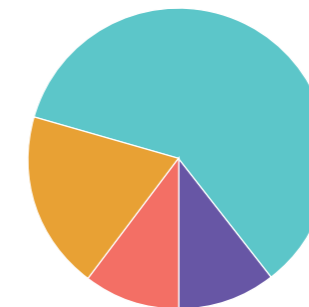
- 12,8% Uopće ne
- 40% Uglavnom ne
- 40% Uglavnom da
- 7,2% Izrazito da

Da li su tvom gradu/općini organizirane su raznolike aktivnosti za djecu (priredbe, druženja, radionice, predstave)?

125 odgovora

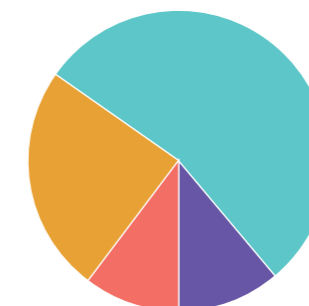
- 10,4% Uopće ne
- 19,2% Uglavnom ne
- 60% Uglavnom da
- 10,4% Izrazito da

Da li u tvom gradu/općini ima dovoljno dječjih igrališta i parkova?

126 odgovora

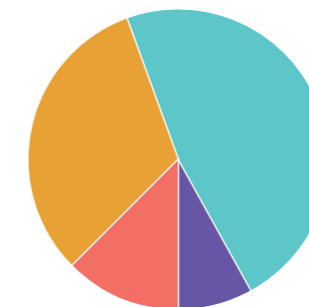
- 10,3% Uopće ne
- 24,6% Uglavnom ne
- 54% Uglavnom da
- 11,1% Izrazito da

Da li su u tvom gradu/općini dječja igrališta dobro opremljena (ljudjaške, penjalice, klackalice, tobogani i dr.)?

126 odgovora

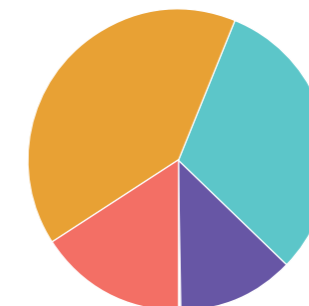
- 12,7% Uopće ne
- 31,7% Uglavnom ne
- 47,6% Uglavnom da
- 7,9% Izrazito da

Da li svi stanovnici mogu sudjelovati u donošenju važnih odluka za grad/općinu i reći svoje mišljenje?

126 odgovora

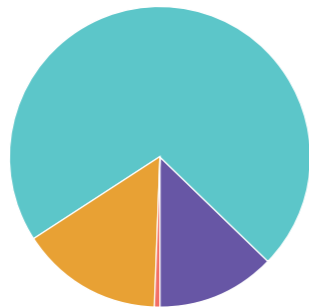
- 15,9% Uopće ne
- 40,5% Uglavnom ne
- 31% Uglavnom da
- 12,7% Izrazito da

Da li su stanovnici tvog grada/općine ugodni i prijateljski?

126 odgovora

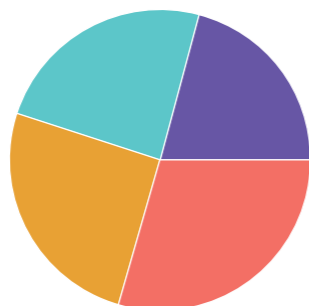
- 0,8% Uopće ne
- 15,1% Uglavnom ne
- 71,4% Uglavnom da
- 12,7% Izrazito da

Da li bi volio/voljela živjeti u nekom drugom gradu/općini?

125 odgovora

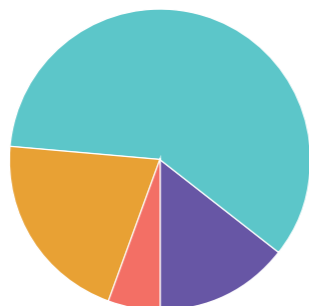
- 29,6% Uopće ne
- 25,6% Uglavnom ne
- 24% Uglavnom da
- 20,8% Izrazito da

Da li tvoj grad/općina brine o djeci s teškoćama u razvoju (djeci s problemima vida, sluha, kretanja itd.)?

125 odgovora

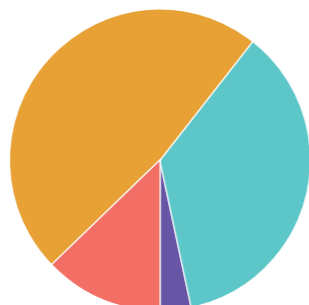
- 5,6% Uopće ne
- 20,8% Uglavnom ne
- 59,2% Uglavnom da
- 14,4% Izrazito da

Da li u tvom gradu/općini odrasli uvažavaju dječije želje i mišljenja?

125 odgovora

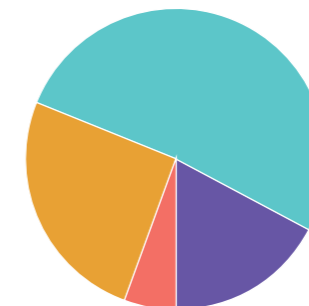
- 12,8% Uopće ne
- 48% Uglavnom ne
- 36% Uglavnom da
- 3,2% Izrazito da

Da li gradonačelnik/načelnik tvoga grada/općine brine o djeci?

122 odgovora

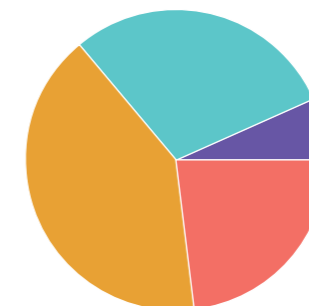
- 5,8% Uopće ne
- 25,4% Uglavnom ne
- 51,6% Uglavnom da
- 17,2% Izrazito da

Da li se dječija igrališta u tvom gradu/općini redovno uređuju?

125 odgovora

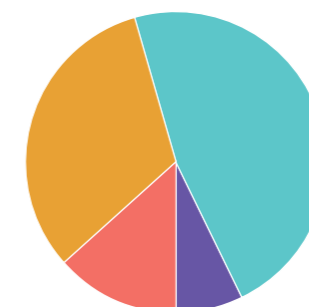
- 23,2% Uopće ne
- 40,8% Uglavnom ne
- 29,6% Uglavnom da
- 6,4% Izrazito da

Da li djeca i mladi tvoga grada/općine organiziraju različite akcije i aktivnosti za djecu (radionice, priredbe, druženja, predstave)?

125 odgovora

- 13,6% Uopće ne
- 32% Uglavnom ne
- 47,2% Uglavnom da
- 7,2% Izrazito da

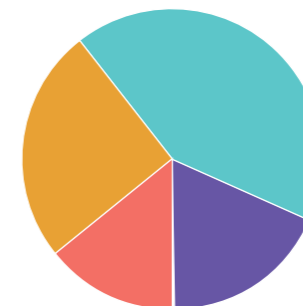

OBLAST
JA I MOJA
ŠKOLA

Koliko često voliš ići u školu?

126 odgovora

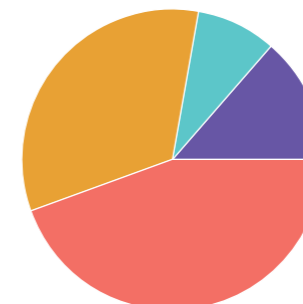
- 14,3% Nikad
- 25,4% Rijetko
- 42,1% Često
- 18,3% Vrlo često

Koliko često želiš promijeniti školu?

126 odgovora

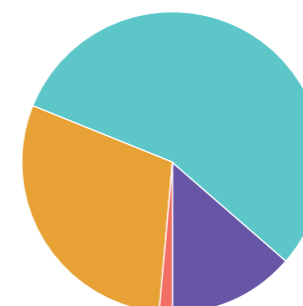
- 44,4% Nikad
- 33,3% Rijetko
- 8,7% Često
- 13,5% Vrlo često

Koliko često si zadovoljan/zadovoljna sa svojim nastavnicima?

125 odgovora

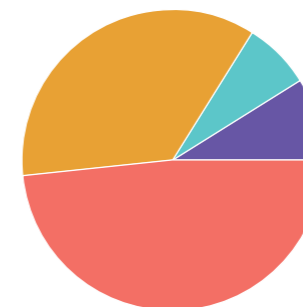
- 1,6% Nikad
- 29,6% Rijetko
- 55,2% Često
- 13,6% Vrlo često

Koliko često izbjegavaš ići na nastavu kadgod je to moguće?

126 odgovora

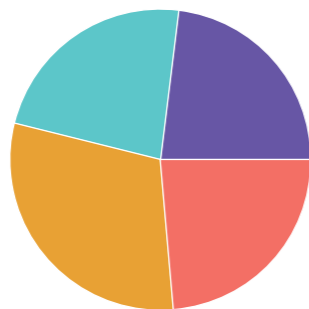
- 48,4% Nikad
- 35,7% Rijetko
- 7,2% Često
- 8,7% Vrlo često

Koliko često nastavnici u tebi izazivaju strah?

126 odgovora

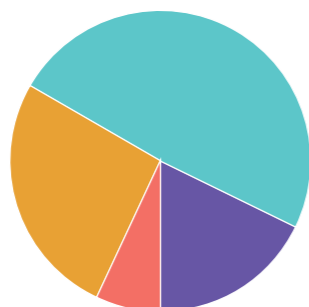
- 23,8% Nikad
- 30,2% Rijetko
- 23% Često
- 23% Vrlo često

Koliko često nastavnici u tebi izazivaju povjerenje i poštovanje?

125 odgovora

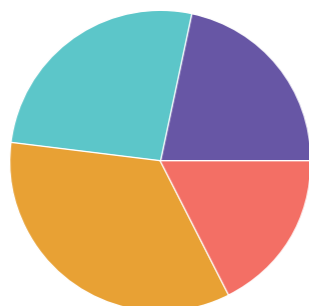
- 7,2% Nikad
- 26,4% Rijetko
- 48,8% Često
- 17,6% Vrlo često

Koliko često nastavnici u tebi izazivaju ljutnju i bijes?

125 odgovora

- 17,6% Nikad
- 34,4% Rijetko
- 26,4% Često
- 21,6% Vrlo često

Koliko se često bojiš ispitivanja školskog gradiva?

126 odgovora

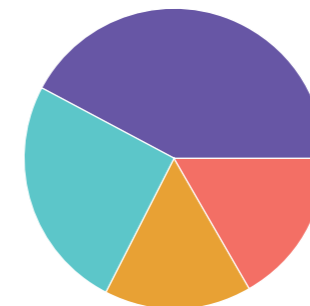
- 13,5% Nikad
- 21,4% Rijetko
- 27% Često
- 38,1% Vrlo često

Koliko često se bojiš neuspjeha u školi?

126 odgovora

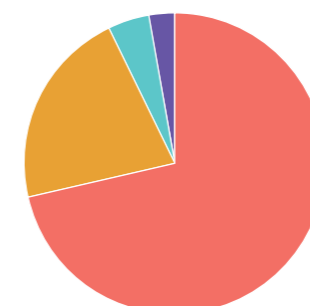
- 16,7% Nikad
- 15,9% Rijetko
- 25,4% Često
- 42,1% Vrlo često

Koliko često su te drugi učenici gurali, udarali i tukli?

126 odgovora

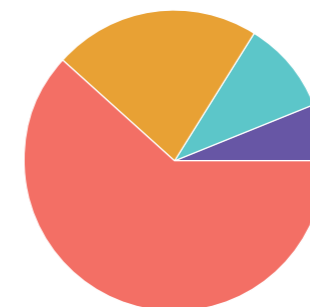
- 71,4% Nikad
- 21,4% Rijetko
- 4,6% Često
- 2,6% Vrlo često

Koliko često su te drugi učenici vrijeđali, ponižavali i izbjegavali u školi?

126 odgovora

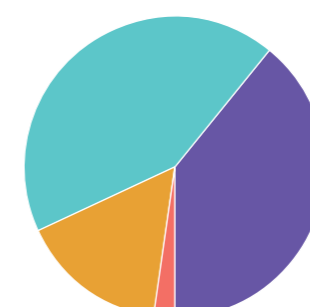
- 61,9% Nikad
- 22,2% Rijetko
- 10% Često
- 5,9% Vrlo često

Koliko si često na nastavi radio/radila u grupi s drugim učenicima na nekom zadatku?

126 odgovora

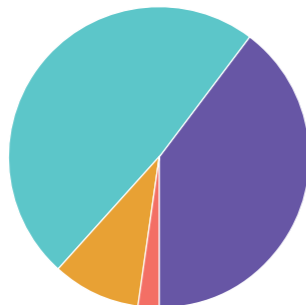
- 2,3% Nikad
- 15,9% Rijetko
- 42,9% Često
- 38,9% Vrlo često

Koliko si često na nastavi držao/držala referat, pokazivao rad (prezentaciju), čitao svoj sastavak ili slično?

126 odgovora

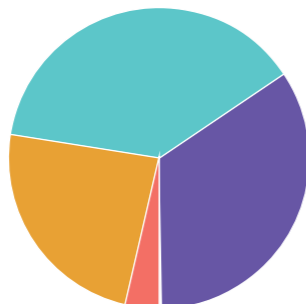
- 2,4% Nikad
- 9,5% Rijetko
- 48,4% Često
- 39,7% Vrlo često

Koliko si često na nastavi postavljao/postavljala pitanja i učestvovao/učestvovala u grupnim raspravama?

126 odgovora

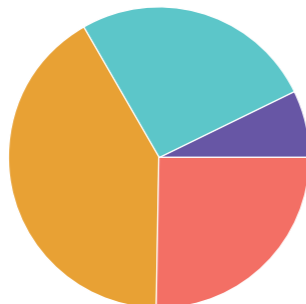
- 3,7% Nikad
- 23,8% Rijetko
- 38,1% Često
- 34,1% Vrlo često

Ukoliko bi ti zatrebalo, koliko bi se često obratio/obratila za savjet ili pomoć pedagogu ili psihologu škole?

126 odgovora

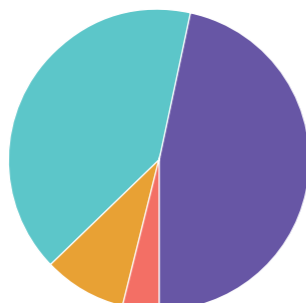
- 25,4% Nikad
- 41,3% Rijetko
- 26,2% Često
- 7,1% Vrlo često

Koliko si se često osjećao/osjećala prihvaćeno od drugih učenika u razredu?

125 odgovora

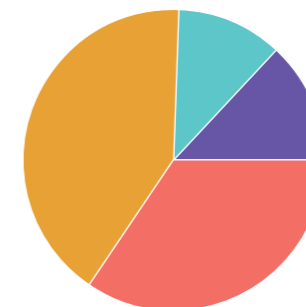
- 4% Nikad
- 8,8% Rijetko
- 40,8% Često
- 46,4% Vrlo često

Koliko si se često u školi osjećao/osjećala usamljeno?

124 odgovora

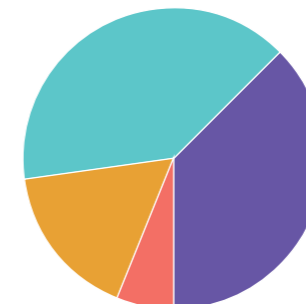
- 34,7% Nikad
- 41,1% Rijetko
- 11,3% Često
- 12,9% Vrlo često

Koliko si često zadovoljan/zadovoljna prijateljima u razredu?

126 odgovora

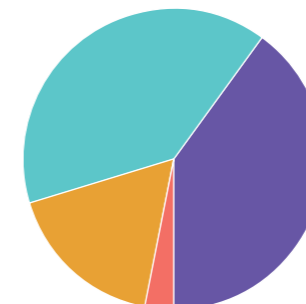
- 6,3% Nikad
- 16,7% Rijetko
- 39,7% Često
- 37,3% Vrlo često

Koliko se često u tvojoj školi vodi briga o djeci s teškoćama u razvoju (djeci s problemima vida, sluha, kretanja itd.)?

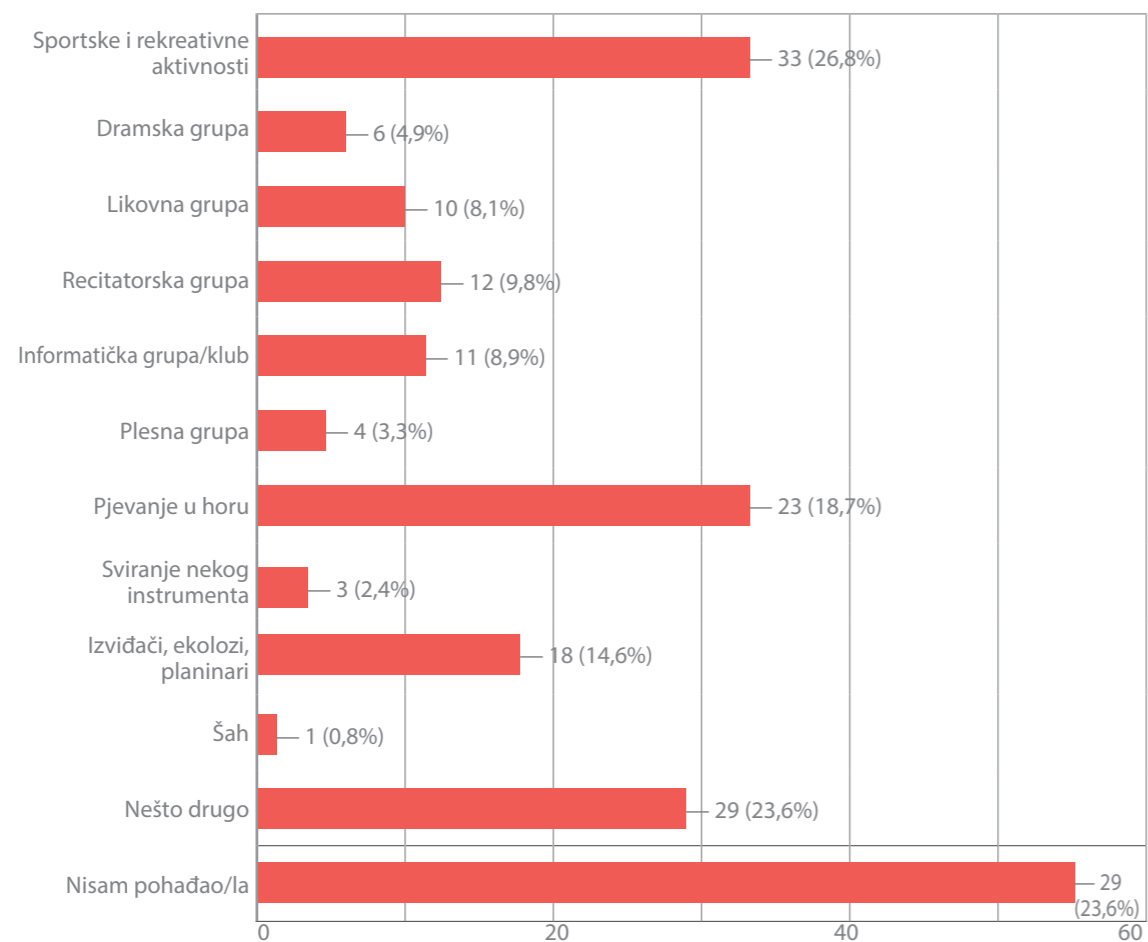
123 odgovora

- 3,3% Nikad
- 17,1% Rijetko
- 39,8% Često
- 39,8% Vrlo često

Jesi li u ovoj školskoj godini pohađao/pohađala sljedeće slobodne aktivnosti koje su organizirane u školi?

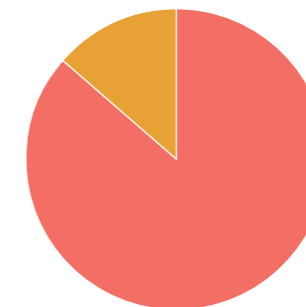
123 odgovora

Da li si ih pohađao/pohađala besplatno ili uz plaćanje?

82 odgovora

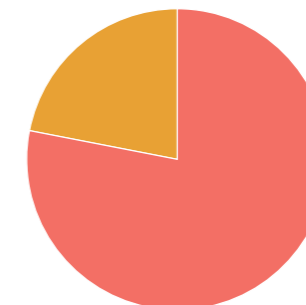
- 86,6% Besplatno
- 13,4% Uz plaćanje

Da li si među aktivnostima organiziranih u školi mogao/mogla pronaći nešto što te stvarno zanima?

115 odgovora

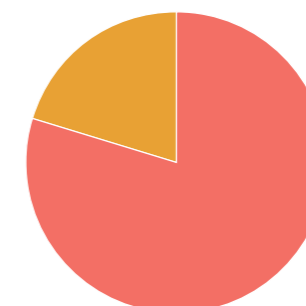
- 78,3% Da
- 21,7% Ne

Jesi li u ovoj školskoj godini pohađao/pohađala

89 odgovora

- 79,8% Dodatnu nastavu za nadarenu djecu/dobre učenike?
- 20,2% Dopunsku nastavu za ispravljanje ocjena, bolju ocjenu?

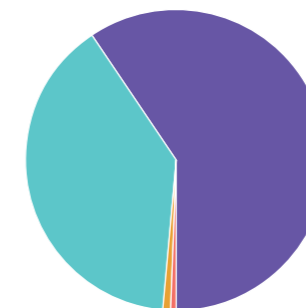
OBLAST

MOJE ZDRAVLJE I
ZADOVOLJSTVO

Općenito kakvog si zdravlja?

125 odgovora

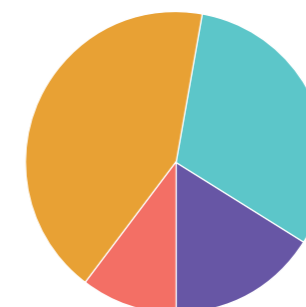
- 0,6% Vrlo lošeg
- 1% Lošeg
- 39,2% Dobrog
- 59,2% Vrlo dobrog

Koliko si često u ovoj godini imao/imala glavobolje?

125 odgovora

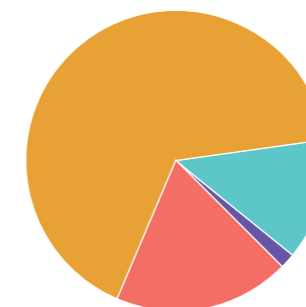
- 10,4% Nikad
- 42,4% Rijetko
- 31,2% Često
- 16% Vrlo često

Koliko si često u ovoj godini imao/imala prehlade i grlobolje?

122 odgovora

- 18,9% Nikad
- 66,4% Rijetko
- 13,1% Često
- 1,6% Vrlo često

Koliko si često imao/imala bol u trbuhu?

125 odgovora

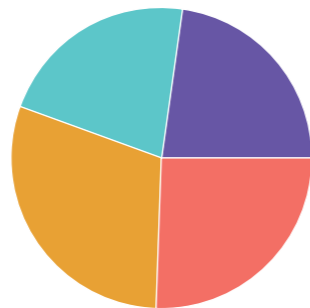
- 12,8% Nikad
- 44,8% Rijetko
- 28,8% Često
- 13,6% Vrlo često

Koliko si često imao/imala probleme sa spavanjem?

124 odgovora

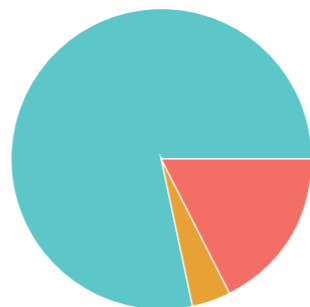
- 25,8% Nikad
- 29,8% Rijetko
- 21,8% Često
- 22,6% Vrlo često

Koristiš li u školi organiziranu prehranu ili neki obrok?

124 odgovora

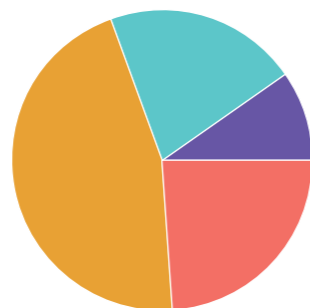
- 17,7% Da, roditelji plaćaju
- 4,1% Da, besplatno
- 78,2% Ne

Koliko čaša mlijeka popiješ u jednom običnom danu?

125 odgovora

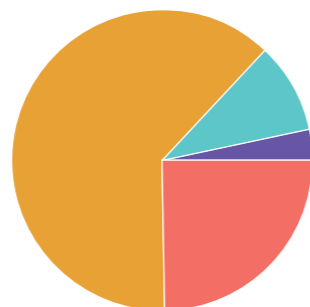
- 24% Niti jednu
- 45,6% Jednu
- 20,8% Dvije
- 9,6% Tri ili više

Koliko često jedeš brzu ili gotovu hranu (pekare, McDonald's, fast-food)?

125 odgovora

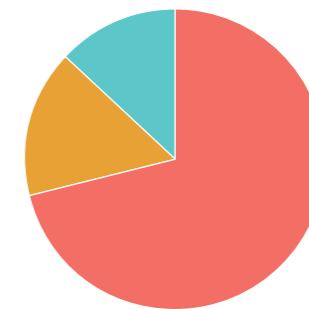
- 24,8% Nikad ili gotovo nikad
- 62,4% Nekoliko puta mjesečno
- 9,6% Nekoliko puta sedmično
- 3,2% Svaki dan

Koliko često pušiš cigarete?

125 odgovora

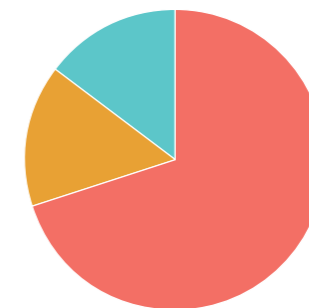
- 71,2% Nikada nisam probao/probala
- 16% Jednom sam probao/probala
- 12,8% Više puta sam probao/probala

Koliko često piješ alkoholna pića?

124 odgovora

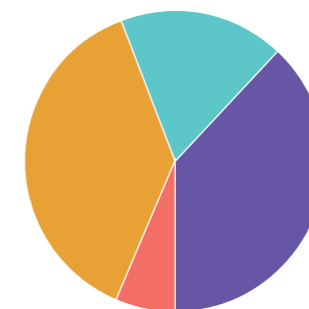
- 70,2% Nikada nisam probao/probala
- 15,3% Jednom sam probao/probala
- 14,5% Više puta sam probao/probala

Koliko se sati sedmično u slobodno vrijeme baviš nekim sportom, vježbaš, trčiš, plešeš, voziš bicikl ili slično?

124 odgovora

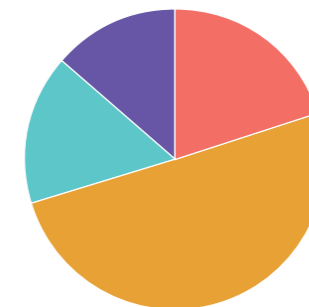
- 6,5% 0 sati
- 37,9% 1-2 sata
- 17,7% 3-5 sati
- 37,9% Više od 5 sati

Koliko se često osjećaš žalosno?

125 odgovora

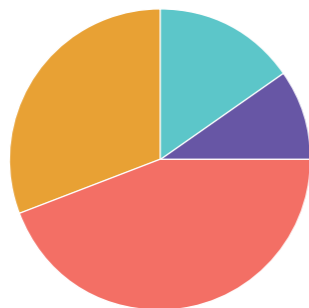
- 20% Nikad
- 50,4% Rijetko
- 16% Često
- 13,6% Vrlo često

Koliko često misliš da uopće ne vrijediš?

124 odgovora

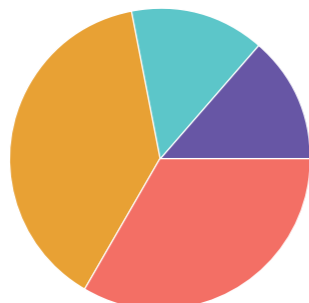
- 44,4% Nikad
- 30,6% Rijetko
- 15,3% Često
- 9,7% Vrlo često

Koliko često misliš da da je život jako dosadan?

125 odgovora

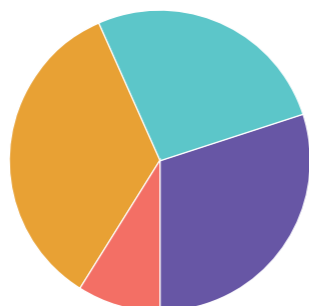
- 33,6% Nikad
- 38,4% Rijetko
- 14,4% Često
- 13,6% Vrlo često

Koliko se često osjećaš umorno i iscrpljeno?

124 odgovora

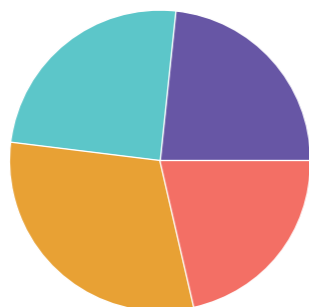
- 8,9% Nikad
- 34,7% Rijetko
- 26,6% Često
- 29,8% Vrlo često

Koliko se često osjećaš tromo i iscrpljeno?

125 odgovora

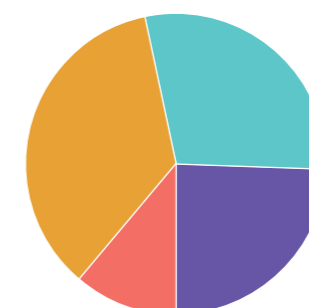
- 21,6% Nikad
- 30,4% Rijetko
- 24,8% Često
- 23,2% Vrlo često

Koliko si često nervozan/nervozna i tjeskoban/tjeskobna?

124 odgovora

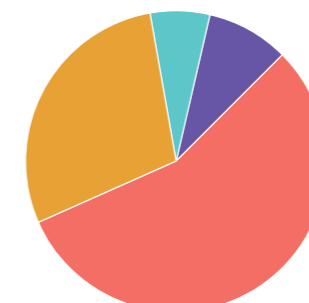
- 11,3% Nikad
- 35,5% Rijetko
- 29% Često
- 24,2% Vrlo često

Koliko si puta nekog namjerno udario/udarila?

125 odgovora

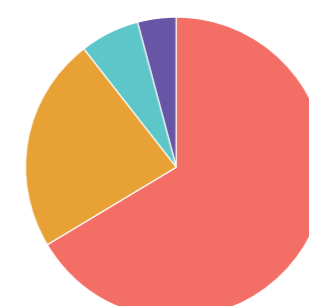
- 56% Nikad
- 28,8% Rijetko
- 6,4% Često
- 8,8% Vrlo često

Koliko često vrijeđaš druge i govoriš im da su glupi?

125 odgovora

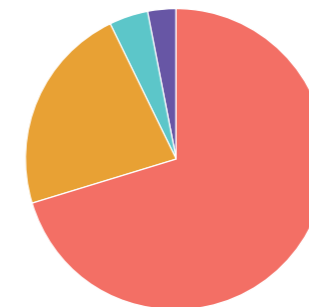
- 66,4% Nikad
- 23,2% Rijetko
- 6,4% Često
- 4% Vrlo često

Koliko često psuješ i dereš se na javnom mjestu?

125 odgovora

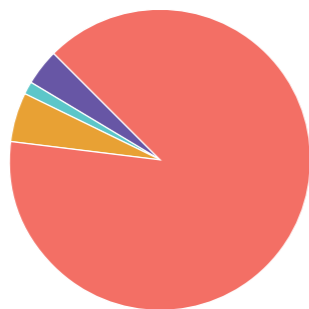
- 70,4% Nikad
- 22,4% Rijetko
- 4,2% Često
- 3% Vrlo često

Koliko često sudjeluješ u grupnim tučama?

125 odgovora

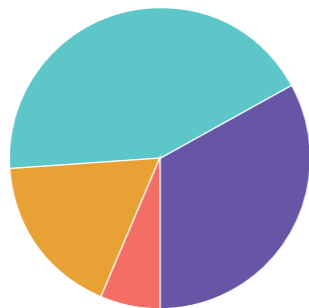
- 89,6% Nikad
- 5,2% Rijetko
- 1,4% Često
- 3,8% Vrlo često

Koliko se često dobro osjećaš?

125 odgovora

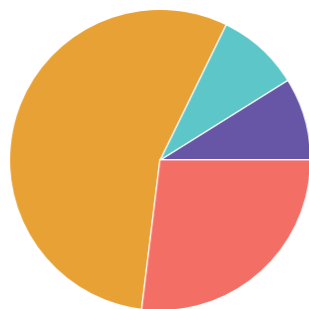
- 6,4% Nikad
- 17,6% Rijetko
- 43,2% Često
- 32,8% Vrlo često

Koliko često roditelji viču na tebe?

125 odgovora

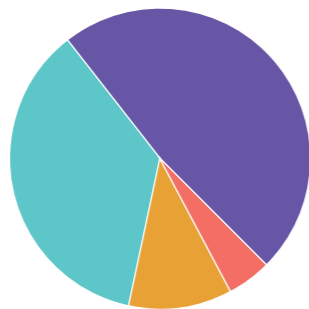
- 27,2% Nikad
- 55,2% Rijetko
- 8,8% Često
- 8,8% Vrlo često

Koliko si često zadovoljan/zadovoljna svojim životom (porodicom, prijateljima, školom, hobijima)?

125 odgovora

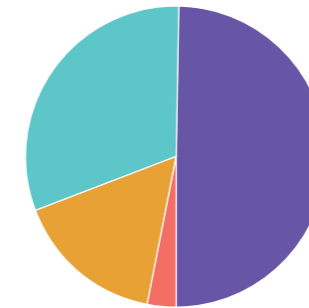
- 4,8% Nikad
- 11,2% Rijetko
- 36% Često
- 48% Vrlo često

Koliko često misliš da tvoj život ima cilj?

125 odgovora

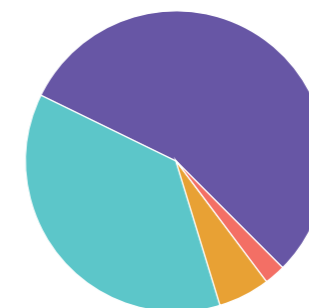
- 3,2% Nikad
- 16% Rijetko
- 31,2% Često
- 49,6% Vrlo često

Koliko se često članovi tvoje porodice dobro slažu?

125 odgovora

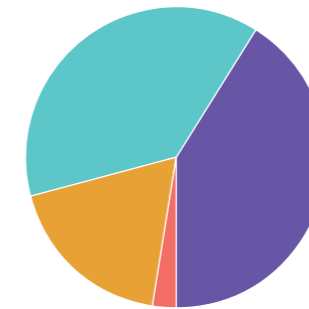
- 2,4% Nikad
- 5,6% Rijetko
- 36,8% Često
- 55,2% Vrlo često

Koliko te često roditelji dobro razumiju?

124 odgovora

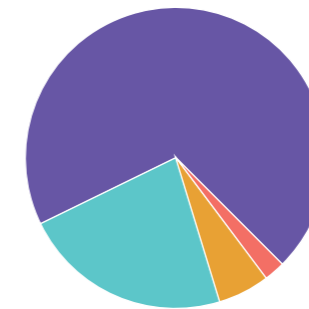
- 2,5% Nikad
- 18,5% Rijetko
- 37,9% Često
- 41,1% Vrlo često

Koliko često možeš računati na pomoć porodice?

125 odgovora

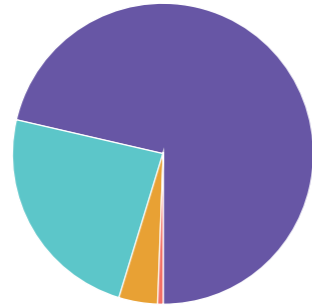
- 2,3% Nikad
- 5,7% Rijetko
- 22,4% Često
- 69,6% Vrlo često

Koliko ti često porodica pruža osjećaj sigurnosti?

125 odgovora

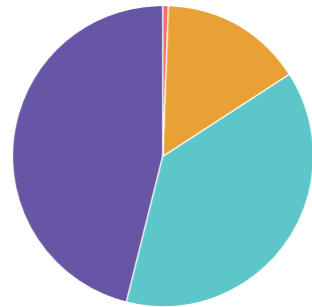
- 0,8% Nikad
- 4% Rijetko
- 24% Često
- 71,2% Vrlo često

Koliko ti često život donosi puno zadovoljstva?

124 odgovora

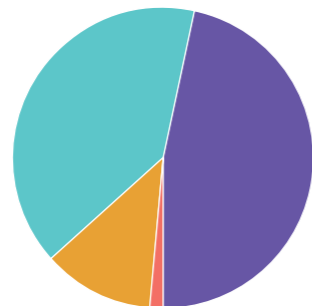
- 0,8% Nikad
- 15,3% Rijetko
- 37,9% Često
- 46% Vrlo često

Koliko si općenito sretan/sretna?

125 odgovora

- 1,6% Izuzetno nesretan
- 12% Uglavnom nesretan
- 40% Izuzetno sretan
- 46,4% Uglavnom sretan

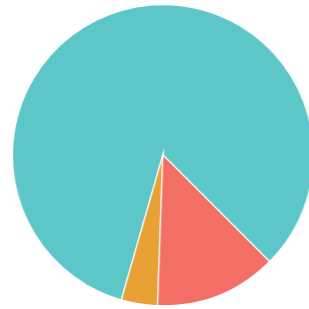
OBLAST
OPĆI
PODACI

U koji ideš razred?

76 odgovora

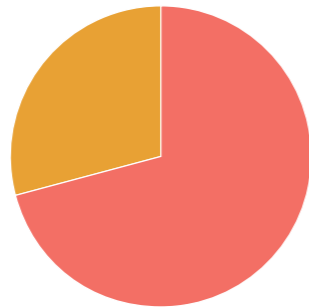
- 13,2% Sedmi
- 3,9% Osmi
- 82,9% Deveti

Ti si?

124 odgovora

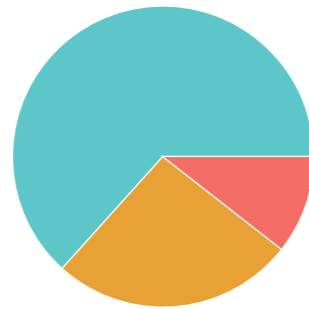
- 71% Djevojčica
- 29% Dječak

Koliko imaš godina?

103 odgovora

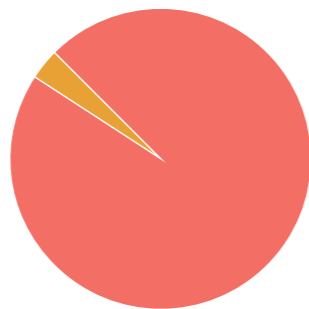
- 10,7% 13
- 26,2% 14
- 63,1% 15

Gdje živiš?

121 odgovora

- 96,7% U gradu
- 3,3% Na selu

KOLIKO JE DALEKO OD TVOJE KUĆE DJEČIJE IGRALIŠTE/PARK?

Većina djece koja je učestvovala u anketiranju je odgovorila da im je igralište/park blizu i da je udaljeno od kuće 50 do 200 metara. Za odlazak na igralište pješke potrebno je vrijeme od 10 do 20 minuta.

Značajno manji broj djece je odgovorio da je igralište udaljeno od kuće od 1000 do 3000 metara i da treba dosta vremena pješke da dođu na igralište. Ovaj podatak odnosi se na djecu koja žive u ruralnom djelu općine u kojem nema dovoljno sadržaja ovog tipa za igru i slobodno vrijeme djece.

KOLIKO JE DALEKO OD TVOJE KUĆE BIBLIOTEKA/ČITAONICA?

Na ovo pitanje 75% anketiranih je odgovorilo da se biblioteka nalazi blizu kuće i da im je potrebno od 15 do 30 minuta hoda. Znatno manji broj djece je istakao da je biblioteka dosta udaljena od kuće od 500 do 3000 metara i da im treba dosta vremena pješke ili da koriste gradski ili neki drugi prevoz.

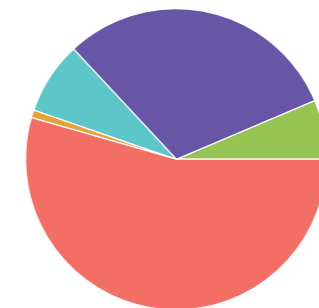
KOLIKO JE DALEKO OD TVOJE KUĆE KINO, POZORIŠTE ILI KULTURNO-DRUŠTVENI CENTAR?

Od ukupnog broja anketiranih 50% djece je odgovorilo da se kino, pozorište i kulturni centar nalazi blizu kuće i za odlazak potrebno im je vrijeme od 30 od 60 minuta pješke ili eventualno da koriste gradski ili neki drugi prevoz. Ostalih 50% djece je odgovorilo da su naznačeni objekti dosta udaljeni oko 1000 do 5000 metara od kuće, što zahtjeva više vremena za posjetu i korištenje gradskog ili nekog dugog prevoza. Velika udaljenost kulturnih institucija većini djece predstavlja problem da češće odlaze i prate različite kulturne događaje.

Kako najčešće ideš do škole?

121 odgovor

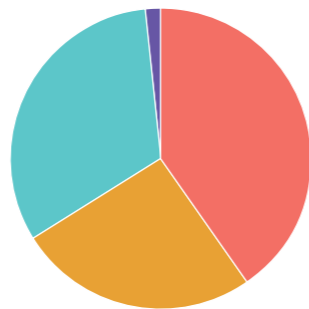
- 54,5% Pješke
- 0,9% Biciklom
- 7,8% Autom
- 30,6% Gradskim autobusom/tramvajem
- 6,2% Školskim autobusom

Ako ideš autobusom/tramvajem, ko plaća tvoju kartu?

74 odgovor

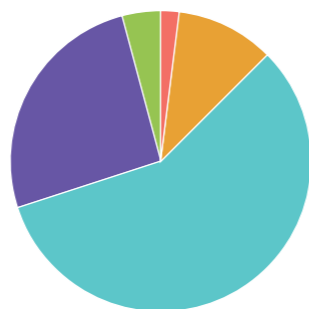
- 40,5% Tvoji roditelji
- 25,7% Imaš besplatnu kartu
- 32,4% Kartu plaća škola ili općina
- 1,4% Kartu plaća neko drugi

Koliko novaca ima tvoja porodica?

115 odgovor

- 2,2% Mnogo manje od drugih porodica
- 10,4% Nešto manje od drugih porodica
- 57,4% Jednako kao i druge porodice
- 26,1% Nešto više od drugih porodica
- 3,9% Mnogo više od drugih porodica

Šta je najljepše u vašoj Općini i na šta ste ponosni, a tiče se ostvarivanja vaših potreba i aktivnosti?

Odgovori djece:

Najljepše: "Opremljenost sportskih sala i terena, šetnice, parkovi, igrališta i biciklističke staze".

Ponosni smo na: "Novu OŠ "Aneks", Centar "Safet Zajko", kino i objekat na Žuči".

"Ja smatram da općina Novi Grad ima super uređene osnovne škole u kojima se djeca ugodno osjećaju i da je to velika prednost".

"Dobri ljudi", "Zelene površine".

"Odrasli nas slušaju i poštuju naše aktivnosti i potrebe"

JA I MOJ GRAD\OPĆINA

Šta vam smeta u vašoj Općini i željeli biste da bude bolje, a tiče se ostvarivanja vaših potreba?

Odgovori djece:

"Dječija igrališta, sigurnost građana, saobraćaj".

"To što odrasli zanemaruju mišljenje mlađih iako smo mi ti kojima treba promjena".

Šta bi ste poručili načelniku kada su u pitanju vase potrebe?

Odgovori djece:

"Na mladima svijet ostaje, uložiti u odgoj i obrazovanje mladih, više autobusa za centar grada".

"Mislim da se treba uvesti nova radna mjesta za osocijalne radnike/asistente za pomoć našim učiteljima/nastavnicima u radu s našim drugarima koji imaju poteškoće u razvoju".

"Opremi igrališta i pješčani teren za odbojku",

"Poručila bih mu da se više okrene pitanjima mladih, jer su mladi oni koji drže temelj te općine".

"Smatram da je načelnik odradio dosta dobrih stvari za djecu, ali isto tako mislim da bi se još dosta toga trebalo uraditi npr. Poraditi dosta na sigurnosti djece".

Šta bi ste poručili vječnicima kada su u pitanju vase potrebe?

Odgovori djece:

"Vječnicima bih poručio da se više okrenu djeci i njihovim problemima. Školstvo, zdravstvo, javi saobraćaj, apsolutno nisu u sgladu sa potrebama djeteta. Što više inicijativa koje će biti korisne mladima".

"Da više slušaju o potrebama mladih i djece i porazgovaraju s našim roditeljima".

"Mislim da bi bilo izuzetno humano da se ponude barem jednokratne stipendije za naše drugare koji žive u teškoj finansijskoj situaciji ili da se barem na početku školske godine obezbjedi školski pribor i udžbenici".

"Ono što svi mi želimo je više sportskih centara i drugih objekata koji bi bili isključivo namjenjeni djeci".

JA I MOJ GRAD\OPĆINA

Koliko je i na koji način COVID-19 uticao na ostvarivanje vaših potreba i prava?**Odgovori djece:**

“Mnogi planovi su propali, “Najviše je uskratio druženje sa prijateljima”,
“Dosta u smislu školstva I druženja sa vršnjacima,”

“Mislim da u svima nama izaziva strah,“ “ Ugrožava nase mentalno zdravlje i ugrožava naše pravo na školovanje”,

“Mislim da je čovjek društveno biće i to je teže primjeniti u trenutnoj situaciji”,

“Mnogo sam poželjela svoje prijatelje, ali radi COVID-a se nismo mogli vidjeti”,

“Mnogo je uticao jer se mnoge aktivnosti nisu mogle provesti kao ranije”.

Ima li još nešto što bi željeli reći o sebi ili tvom gradu/općini u kojem živiš?**Odgovori djece:**

“Jako sam zadovoljna mjestom u kojem živim”.

“Nažalaost puno više je loših činjenica od onih dobrih. Željela bih samo da kažem da bi se sva djeca u ovom gradu osjećala ljepše kada bi se prema njima odrasli ophodili kulturno bez omalovažavanja ili potcjenjivanja”.

“Ponosna sam na općinu i grad u kojem živim”.

“Uglavnom mislim da bi trebalo biti sigurnije mjesto za sve nas”.

“Sretna sam što živim u ovoj općini i gradu”.

Analiza predstavlja mišljenja i stavove djece i mladih po pitanju ostvarivanja njihovih potreba i prava na lokalnom nivou.

JA I MOJ GRAD\OPĆINA

"NAŠA DJECA"

UDRUŽENJE ZA OSTVARIVANJE PRAVA DIJETETA SARAJEVO

